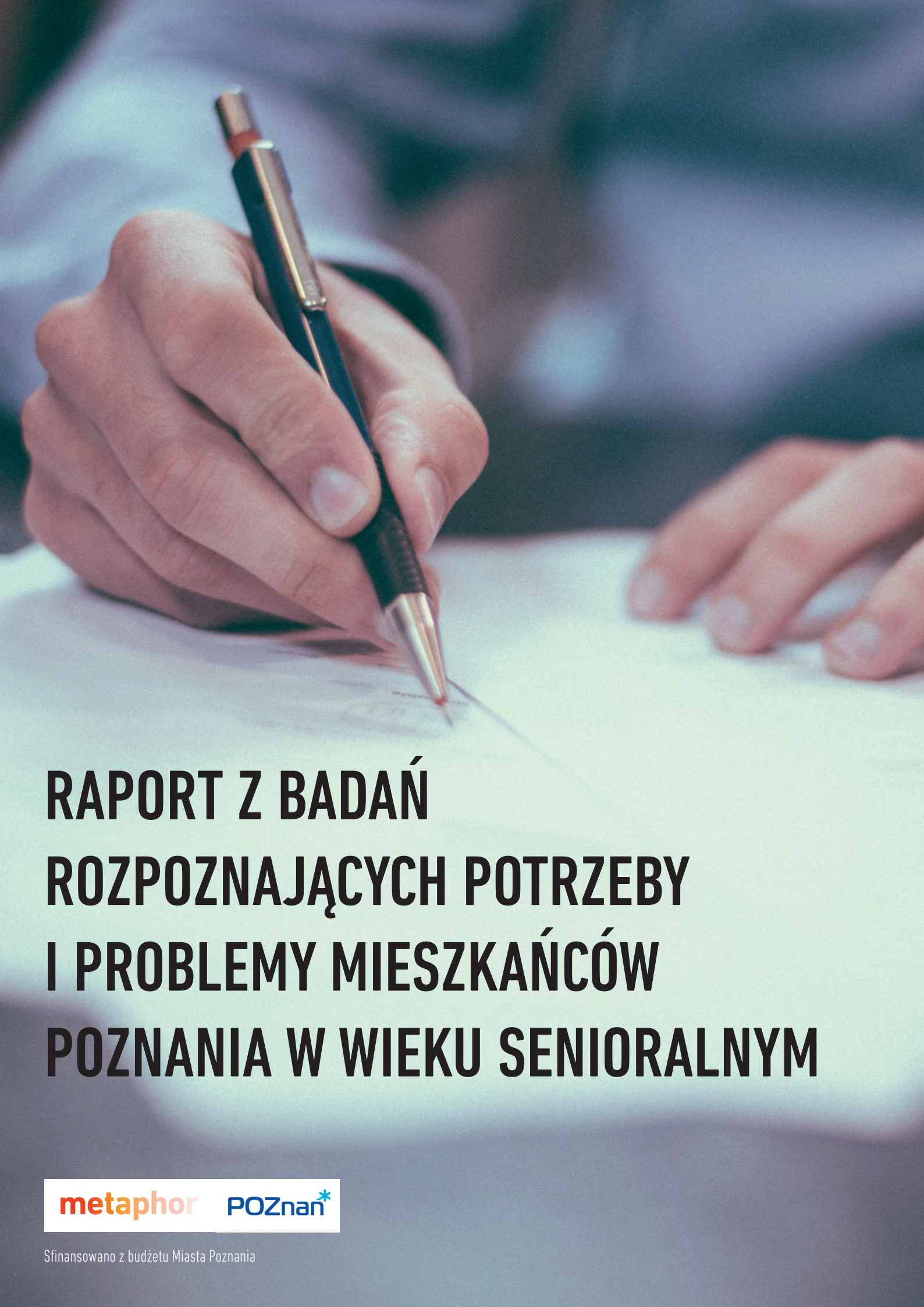
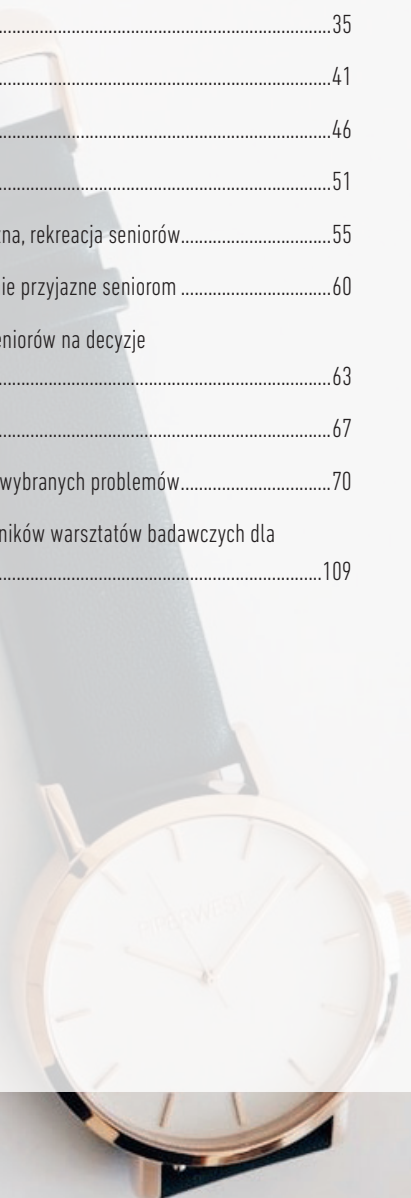

RAPORT Z BADAŃ ROZPOZNAJĄCYCH POTRZEBY I PROBLEMY MIESZKAŃCÓW POZNANIA W WIEKU SENIORALNYM

1	Wstęp.....	4
2	Wnioski ogólne z całości badań.....	7
3	Główne wnioski i rekomendacje wynikające z analizy zgłaszanych problemów i potrzeb w kluczowych 10 obszarach.....	14
4	Przestrzeń miejska przyjazna seniorom	26
5	Poruszanie się seniora po mieście – transport.....	29
6	Mieszkalnictwo dla seniorów	35
7	Opieka medyczna i socjalna	41
8	Uczestnictwo seniorów w kulturze i edukacji	46
9	Bezpieczeństwo seniorów	51
10	Kontakty społeczne seniorów, aktywność społeczna, rekreacja seniorów.....	55
11	Informacje adresowane do seniorów, informowanie przyjazne seniorom	60
12	Działania miasta wspierające seniorów, wpływ seniorów na decyzje i działania władz miasta	63
13	Aktywność zawodowa seniorów.....	67
14	Wypracowane w trakcie warsztatów rozwiązania wybranych problemów.....	70
15	Aneks: Koła Problemów wypełnione przez uczestników warsztatów badawczych dla poznających seniorów.	109

1

Wstęp

1.1. ZAŁOŻENIA METODOLOGICZNE

Cel badań:

Rozpoznanie potrzeb i problemów mieszkańców Poznania w wieku senioralnym.

Metoda:

Badania przeprowadzono za pomocą Indywidualnych Wywiadów Pogłębionych (IDI) oraz Otwartych Warsztatów Badawczych dla mieszkańców Poznania w wieku senioralnym, oraz osób pracujących z seniorami.

Uczestnicy:

W badaniach uczestniczyli mieszkańcy Poznania w wieku od 61 do 89 lat.

Ponadto uczestnikami badań były osoby pracujące zawodowo z seniorami (pracownicy CIS, pracownicy socjalni MOPR, DPS).

Przeprowadzono 12 Indywidualnych Wywiadów Pogłębionych (IDI) z mieszkańcami Poznania w wieku senioralnym.

W pięciu Otwartych Warsztatach Badawczych uczestniczyły 92 osoby w tym 82 seniorów oraz 10 osób pracujących na co dzień z seniorami.

Przebieg procesu badawczego:

Proces badawczy rozpoznania potrzeb i problemów mieszkańców Poznania w wieku senioralnym przebiegał w 3 etapach:

- Przeprowadzenie 12 Indywidualnych Wywiadów Pogłębionych z seniorami.
- Na podstawie analizy wypowiedzi seniorów w trakcie Indywidualnych Wywiadów Pogłębionych opracowanie scenariusza Warsztatów Badawczych z osobami w wieku senioralnym oraz przeprowadzenie 5 takich warsztatów.
- Analiza wypowiedzi uczestników wywiadów i warsztatów oraz uzyskanych w trakcie warsztatów informacji i przygotowanie raportu.

Data	Typ	Faza
4-10.05.2022	12 Indywidualnych Wywiadów Pogłębionych z seniorami	I Empatia Eksploracja
13-20.05.2022	Analiza wypowiedzi seniorów w trakcie uzyskanych wywiadów	Diagnoza
25.05.2022	Warsztat Badawczy z seniorami	I Empatia Eksploracja II Kreacja
26.05.2022	Warsztat Badawczy z seniorami	I Empatia Eksploracja II Kreacja
27.05.2022	Warsztat Badawczy z seniorami	I Empatia Eksploracja II Kreacja
30.05.2022	Warsztat Badawczy z seniorami	I Empatia Eksploracja II Kreacja
31.05.2022	Warsztat Badawczy z seniorami	I Empatia Eksploracja II Kreacja
1-21.06.2022	Analiza uzyskanych informacji	Diagnoza całościowa Przedstawienie wniosków i rekomendacji Raport

Indywidualne Wywiady Pogłębione (IDI)

Indywidualny Wywiad Pogłębiony to standardowa technika badawcza, która polega na bezpośredniej rozmowie tylko z jednym respondentem. Wywiad jest prowadzony według przygotowanego wcześniej scenariusza. Dyskretny i poufny charakter sytuacji (rozmowa indywidualna bez świadków) sprzyja szczerości badanych osób, przez co ich wypowiedzi posiadają dużą wartość poznawczą.

Technikę Indywidualnego Wywiadu Pogłębionego stosuje się, aby pozyskać informacje oraz pogłębić wiedzę na temat postaw, ocen, motywów i potrzeb badanych osób.

W ramach niniejszych badań przeprowadzono 12 Indywidualnych Wywiadów Pogłębionych (IDI) z mieszkańcami Poznania w wieku senioralnym. Wywiady prowadzone były na podstawie częściowo standaryzowanego scenariusza obejmującego 10 obszarów problemowych:

- Przestrzeń miejska przyjazna seniorom.
- Poruszanie się seniora po mieście – transport.
- Mieszkalnictwo dla seniorów.
- Opieka medyczna i socjalna.
- Uczestnictwo seniorów w kulturze i edukacji.
- Bezpieczeństwo seniorów.
- Kontakty społeczne seniorów, aktywność społeczna, rekreacja seniorów.
- Informacje adresowane do seniorów, informacje przyjazne seniorom.
- Działania miasta wspierające seniorów, wpływ seniorów na decyzje i działania władz miasta.
- Aktywność zawodowa seniorów.

Warsztaty Badawcze

Warsztaty badawcze bazują na aktywnym działaniu uczestników i wykorzystują efekt interakcji pomiędzy uczestnikami, przez co uzyskane wyniki dają pełniejszy obraz badanego problemu. Każdy warsztat prowadzony był przez dwóch moderatorów.

Praca przebiegała w maksymalnie pięciu zespołach składających się z seniorów i osób pracujących zawodowo z osobami w wieku senioralnym.

Elementami każdego warsztatu były:

I Blok – Eksploracja/Empatia

- Rozpoznanie potrzeb seniorów za pomocą narzędzi metodologii design thinking, umożliwiających szybkie rozpoznawanie potrzeb seniorów przy udziale moderatorów.
- Przeprowadzenie ćwiczenia na dostosowanym do grupy uczestników narzędziu.
- Stworzenie mapy oczekiwań i potrzeb na KOLE PROBLEMÓW.

II Blok – Kreacja

- Zdefiniowanie problemów do rozwiązania – wybór przynajmniej jednego problemu w grupie i doprecyzowanie tego, na czym on polega.
- Generowanie idei przez seniorów i osób pracujących z seniorami. Stworzenie tzw. spostrzeżeń odbiorców na bazie zdiagnozowanych potrzeb. Tworzenie idei projektowych, czyli pomysłów rozwiązań – KARTA ROZWIĄZAŃ.

Termin:

Badania przeprowadzono w maju 2022 roku.

2

Wnioski ogólne z całości badań

W poniższym raporcie wnioski uzyskane za pomocą Indywidualnych Wywiadów Pogłębionych oraz Warsztatów Badawczych przedstawiono razem, bez rozróżniania sposobu ich pozyskania, wynika to z faktu, iż problemy i potrzeby wskazywane przez seniorów w trakcie przeprowadzonych wywiadów, były tożsame z problemami i potrzebami wskazanymi przez uczestników Warsztatów Badawczych. Warto zauważyć, że w sytuacji gdy informacje uzyskane za pomocą jednej techniki (wywiady) są takie same, jak informacje uzyskane za pomocą drugiej techniki badawczej (warsztaty). Wzrasta poziom pewności co do prawidłowości wyników badania.

2.1. ZJAWISKA, KTÓRE WPLYWAJĄ NA FUNKCJONOWANIE SENIORÓW WE WSZYSTKICH WYODRĘBNIONYCH OBSZARACH:

Zjawiska zasygnalizowane w niniejszej części raportu są istotne, gdyż dosyć silnie wpływają na postawy, zachowania i oceny osób w wieku senioralnym w wyróżnionych 10 kluczowych obszarach.

Analiza uzyskana w trakcie wywiadów i warsztatów badawczych z seniorami pozwoliła na wskazanie następujących tego typu zjawisk:

- **Negatywny wpływ pandemii COVID-19 na funkcjonowanie społeczne starszych mieszkańców Poznania.** W trakcie badań wskazywano, że pandemia COVID-19 spowodowała niechęć części seniorów do podejmowania aktywności poza swoim mieszkaniem. Obecnie część seniorów nie chce brać udziału w inicjatywach skierowanych do osób starszych, korzystać z oferty miasta, gdyż przyzwyczaili się do przebywania w domu. Ponadto część seniorów nie podejmuje żadnej aktywności, gdyż nadal boją się zakażenia wirusem COVID-19.

REKOMENDACJE

- W powyższej sytuacji najbardziej skuteczne będzie oddziaływanie za pomocą kontaktów typu „face to face”, dlatego warto wspierać oddolne inicjatywy kół i klubów seniora działających na osiedlach, blisko miejsc zamieszkania seniorów. Warto namawiać seniorów działających już w takich klubach do odwiedzania tych, co się izolują.

- Warto także organizować różnego typu działania adresowane do seniorów w pobliżu ich miejsca zamieszkania, gdyż osoby, które się izolują, będą miały mniejsze opory do uczestnictwa w takich działaniach, gdy są one blisko ich domu.
- **Bierność dużej części poznańskich seniorów.** Uczestnicy badań wskazywali, że dużym problemem poznańskich seniorów jest ich bierna postawa wobec różnego typu inicjatyw skierowanych do osób starszych. Bierność ta przejawia się w braku inicjatywy w poszukiwaniu informacji o usługach i ofercie miasta skierowanej do seniorów, w braku ich uczestnictwa w działaniach adresowanych do seniorów. Bierność w pozyskiwaniu informacji skutkuje niewiedzą o wielu udogodnieniach dla osób starszych i w efekcie wzrostem poziomu ich niezadowolenia, rozgoryczenia, poczucia samotności.

REKOMENDACJE

- Należy rekomendować wszelkie działania mające na celu zwiększenie efektywności w informowaniu seniorów o wszelkich działaniach miasta adresowanych do osób starszych.
- Warto zwiększyć liczbę dostępnych egzemplarzy „Gazety Senioralnej” oraz rozszerzyć sposób jej dystrybucji. Warto także wykorzystywać lokalną telewizję i rozgłośnie radiowe.
- Podjąć działania mające na celu bezpośrednie dotarcie do seniorów z informacjami (np. za pomocą SM-Sów lub dystrybucji „Gazety Senioralnej” do indywidualnych skrzynek pocztowych seniorów).
- Niechęć do zmian, lęk przed zmianami. Wypowiedzi uczestników badań wskazują na dążenie do funkcjonowania w znanej sobie rzeczywistości, na przyzwyczajanie się do stałości elementów życia społecznego i u części seniorów niechęcią, a czasem lękiem przed zmianami. Postawa taka ma wpływ na poziom i sposób korzystania z usług oraz oferty miasta. Wszelkie zmiany w otaczającej seniorów rzeczywistości zaburzają ich poczucie bezpieczeństwa. Niechęć do zmian, lęk przed zmianami najsilniej przejawiał się w stosunku seniorów do usług MPK oraz remontów ulic w śródmieściu Poznania. Częste zmiany tras autobusów i tramwajów zniechęcają część seniorów do odwiedzania innych dzielnic, centrum miasta, co w efekcie powoduje, że nie korzystają oni z usług i ofert dostępnych w centrum Poznania lub w innych dzielnicach. W trakcie badań zauważono, że niechęć do zmian wzrasta wraz z wiekiem (60-latkowie są bardziej otwarci na zmiany niż 80-latkowie).

REKOMENDACJE

- Wszelkie zmiany na trasach poszczególnych linii MPK powinny być komunikowane w sposób odpowiedni dla osób w wieku senioralnym. Szczegółowe rekomendacje w tym zakresie znajdują się w części raportu: Główne wnioski i rekomendacje wynikające z analizy zgłaszanych problemów i potrzeb w kluczowych 10 obszarach w podrozdziałach: Przestrzeń miejska przyjazna seniorom oraz Informacje adresowane do seniorów, informacje przyjazne seniorom.
- Warto rozważyć także organizowanie spotkań przedstawicieli władz miasta z seniorami w celu informowania o planowanych zmianach w mieście (remontach, zmianach tras komunikacji, przebudowach, inwestycjach itp.).
- **Niski poziom umiejętności cyfrowych seniorów.** Brak umiejętności posługiwania się komputerem, smartfonem, brak komputera oraz łącza internetowego skutkują ograniczeniem dostępu do wielu przydatnych informacji z życia miasta, także informacji dotyczących oferty Poznania adresowanej do seniorów. W dzisiejszym świecie brak umiejętności cyfrowych seniorów powoduje efekt wykluczenia, marginalizacji osób starszych w mieście we wszystkich obszarach, począwszy od śledzenia zmian na trasach MPK, poprzez ograniczenie w korzystaniu z opieki medycznej, aż do korzystania z oferty kulturalnej i rekreacyjnej miasta. Jak wskazują przeprowadzone badania, problem niskiego poziomu umiejętności cyfrowych może w większym stopniu dotyczyć starszych seniorów niż osób w wieku ok. 60 lat.

REKOMENDACJE

- Organizować kursy obsługi komputera i smartfona dla seniorów.
- Organizować dla seniorów kursy obsługi przydatnych dla nich aplikacji (np. e-pacjent, internetowy rozkład

- jazdy MPK, zakup biletu PKP za pomocą internetu, wyszukiwanie potrzebnych informacji w Internecie, zakup biletu do teatru czy kina za pomocą internetu, internetowa rejestracja wizyty w Urzędzie Miasta itp.).
- Organizować dla osób w wieku senioralnym, które obsługują komputer i smartfon na poziomie podstawowym kursy uczące ich bardziej zaawansowanej obsługi ww. urządzeń.
- Nierównomierny dostęp seniorów mieszkających w różnych rejonach Poznania do usług i oferty miasta.** Wypowiedzi badanych seniorów wskazują, że miejsce zamieszkania, dzielnica i osiedle, na którym mieszkają seniorzy, ma wpływ na poziom korzystania z usług i oferty miasta. Zauważono zależność, że im dalej od centrum Poznania mieszka senior, im gorzej miejsce zamieszkania seniora jest skomunikowane za pomocą MPK z centrum miasta, tym częściej taka osoba w mniejszym stopniu korzysta z oferty miasta, jest bardziej marginalizowana, wykluczana. Najsilniej jest to widoczne w korzystaniu z oferty kulturalno-rekreacyjnej miasta.

REKOMENDACJE

- We wszelkich działaniach skierowanych do poznańskich seniorów uwzględniać dodatkowe problemy osób mieszkających poza centrum miasta i na terenach spółdzielni mieszkaniowych.
- Oferta kulturalno-rekreacyjna adresowana do seniorów nie powinna koncentrować się w śródmieściu, ale powinna być dostępna w poszczególnych dzielnicach i osiedlach.
- Stworzyć system pomocy w pozyskiwaniu źródeł finansowania dla stowarzyszeń, kół i klubów seniora działających na terenach spółdzielni mieszkaniowych.
- Ograniczenia budżetu domowego osób starszych w Poznaniu.** Badani seniorzy wskazywali, że relatywnie niskie dochody wpływają negatywnie na korzystanie z usług i oferty Poznania. Należy wskazać, że niskie dochody powodują u części seniorów postawę typu: „Nie mam dużo pieniędzy, więc nie będę sprawdzać i szukać oferty dla mnie, bo i tak mnie na to nie stać”.

REKOMENDACJE

- Kontynuować i w miarę możliwości rozszerzać w mieście ofertę taniego dostępu dla seniorów do wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych i rekreacyjnych.
- Poprawić efektywność informowania seniorów o dostępnych udogodnieniach cenowych i dostępnych nieodpłatnie usługach dla seniorów (patrz wyżej).

2.2. PROBLEMY, KTÓRE BYŁY NAJSILNIEJ I NAJCZĘŚCIEJ WSKAZYWANE PRZEZ OSOBY W WIEKU SENIORALNYM:

W trakcie badań uczestniczący w nich seniorzy **najwięcej problemów i potrzeb** sygnalizowali w następujących obszarach:

- Opieka medyczna i socjalna** (104 wskazane potrzeby i problemy).
- Poruszanie się seniora po mieście – transport** (wskazano 107 potrzeb i problemów).
- Uczestnictwo seniorów w kulturze i edukacji** (wskazano 103 potrzeby i problemy).

W trakcie badań często i w różnych kontekstach pojawiała się także **problematyka związana z alienacją osób starszych w społeczeństwie**.

- Opieka medyczna i socjalna.** Pomimo tego, że wskazane problemy i potrzeby seniorów w zakresie opieki medycznej i socjalnej zostały szerzej opisane w dalszej części raportu, należy wskazać, że uczestnicy badań bardzo silnie i często poruszali problematykę zbyt długiego oczekiwania na wizytę u lekarzy specjalistów, na planowane zabiegi w szpitalach i zabiegi rehabilitacyjne. Długi czas oczekiwania na ww. wizytę i zabiegi wzbudza u seniorów silne obawy czy w trakcie oczekiwania stan ich zdrowia się nie pogorszy, czy dana dolegliwość w czasie oczekiwania na leczenie nie zamieni się w trwałą dolegliwość i czy w końcu doczekają oni na planowaną wizytę u lekarza lub zabieg operacyjny. W kontekście trudnego dostępu do lekarzy specjalistów dosyć silnie był komunikowany problem braku lekarzy geriatrów i poradni geriatrycznych w Poznaniu. Podopieczni i pracownicy DPS i DDPS wskazywali także, iż dużym problemem jest

brak w tych placówkach stałej opieki lekarskiej. Badani z DPS i DDPS komunikowali, że wizyty lekarskie w ośrodkach są zbyt rzadkie i że optymalnym rozwiązaniem byłyby codzienne wizyty lekarzy — przynajmniej 1 godzina dziennie. Relatywnie często w trakcie badań pojawiały się także informacje o potrzebie wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego seniorów, spośród których wielu jest w okresie popandemicznym w złej kondycji psychicznej.

Jako ważne były wskazywane również problemy związane z pomocą dla osób starszych, które opiekują się jeszcze starszymi rodzicami, często obłożnie chorymi i nieporuszającymi się o własnych siłach.

W kontekście powyższej obserwacji pojawiały się informacje o zbyt długim czasie oczekiwania seniorów na wolne miejsce w całodobowym DPS, co jest efektem zbyt małej jak na potrzeby miasta, liczby miejsc w tych placówkach.

REKOMENDACJE

- Podjąć działania, aby zwiększyć liczbę lekarzy specjalistów w mieście. W trakcie warsztatów pojawiła się ze strony seniorów propozycja, aby miasto fundowało stypendia młodym lekarzom podejmującym deficytowe specjalizacje w Poznaniu. Przyznanie takiego stypendium wiązałoby się ze zobowiązaniem do przepracowania kilku lat w Poznaniu już po uzyskaniu danej specjalizacji.
- Z funduszy miejskich ufundować stypendia dla młodych lekarzy podejmujących specjalizację w kierunku lekarz geriatra. Inicjować powstanie poradni geriatrycznych w Poznaniu w taki sposób, aby minimum jedna taka poradnia funkcjonowała w każdej dzielnicy.
- Organizować część zajęć rehabilitacyjnych jako zajęcia grupowe, co może skrócić czas oczekiwania na część zajęć rehabilitacyjnych i zmobilizować seniorów do wykonywania ćwiczeń, gdyż w grupie chętniej to robią.
- Warto rozważyć porozumienie miasta z uczelniami wyższymi kształcącymi lekarzy, pielęgniarki i rehabilitantów, na mocy którego studenci ww. kierunków odbywaliby praktyki zawodowe w DPSach i w DDPS w Poznaniu.
- Stworzyć system pomocy psychologicznej dla seniorów w sytuacjach kryzysowych, gdyż oferta w ramach NFZ jest niewystarczająca.
- Rozważyć budowanie nowych Domów Pomocy Społecznej, aby skrócić czas oczekiwania na miejsce w takiej placówce.
- Stworzyć system wsparcia i pomocy dla seniorów, którzy samotnie opiekują się jeszcze starszymi, leżącymi rodzicami lub innymi krewnymi (np. niepełnosprawnym rodzeństwem).
- **Poruszanie się seniora po mieście – transport.** Główne problemy w tym obszarze dotyczyły funkcjonowania komunikacji miejskiej oraz jej przystosowania do potrzeb osób w wieku senioralnym. Często poruszanym przez seniorów tematem była zbyt mała liczba pojazdów niskopodłogowych oraz problemy związane z korzystaniem z pojazdów, w których tylko jedno wejście jest niskopodłogowe, a większa część wnętrza tramwaju wymaga wspinania się po schodach na wyższy poziom pojazdu. Podobny problem występuje w trakcie korzystania z autobusów, które posiadają wejścia niskopodłogowe, ale siedzenia w nich umieszczone są na podwyższeniach. Z ww. kwestią wiąże się następny problem tj. zbyt mała liczba „Przystanków Wiedeńskich”. Seniorzy wysoko oceniają powstawanie tego typu przystanków w mieście, jednak uważają, że jest ich nadal zbyt mało. Kolejna grupa problemów związanych z funkcjonowaniem MPK to zbyt mała liczba miejsc siedzących oznaczonych w pojazdach MPK jako dedykowane osobom starszym. Seniorzy zwracali także uwagę, że sposób oznaczenia miejsc siedzących dla seniorów jest mało czytelny dla pasażerów, metaforyczne piktogramy są różnie interpretowane przez pasażerów (np. jako miejsce dla osób niepełnosprawnych). Dużym problemem dla osób w wieku senioralnym jest częste zjawisko nieustępowania miejsca siedzącego seniorowi przez młodszych pasażerów – jest to niezgodne ze wzorami zachowań, które osoby starsze uznają za poprawne i przez to staje się dokuczliwe nie tylko na poziomie fizycznym (osobie starszej trudniej jest stać niż np. 20 latkowi), ale także na poziomie psychicznym. Badani seniorzy często i z dużą siłą wskazywali na częste zmiany tras poszczególnych linii autobusowych i tramwajowych, stanowi to dla nich problem, gdyż osoby starsze mają tendencje do przyzwyczajania się do stałych tras poszczególnych linii MPK. Wiąże się z tym kolejny problem tj. niedostosowany do możliwości i potrzeb osób starszych sposób informowania o takich zmianach tras przejazdu autobusów i tramwajów. Odwoływanie się do informacji na stronach www oraz ogłoszeń na przystankach, ale drukowane zbyt małą dla seniorów czcionką nie są efektywne w odniesieniu do osób w wieku senioralnym. Warto także

zwrócić uwagę na problemy seniorów z poruszaniem się po rozległych terenach cmentarzy komunalnych oraz o komunikowanej potrzebie, aby w ramach „Roweru Miejskiego” były dla seniorów dostępne pojazdy trójkołowe.

REKOMENDACJE

- Systematycznie zwiększać liczbę tramwajów i autobusów w pełni niskopodłogowych tj. takich, w których cała przestrzeń pojazdu jest nisko podłogowa oraz w których wszystkie miejsca siedzące są usytuowane na niskim poziomie.
- Zwiększać liczbę „Przystanków Wiedeńskich” w mieście.
- W każdym pojeździe MPK zwiększyć liczbę miejsc siedzących dedykowanych seniorom.
- Zmienić sposób oznaczenia miejsc siedzących dla seniorów w tramwajach i autobusach na czytelne i jednoznaczne napisy typu: „Miejsce dla seniora”.
- Zmiany tras przejazdu poszczególnych linii powinny być ogłaszane wewnątrz pojazdów za pomocą informacji głosowych, a informacje o zmianach umieszczane na przystankach powinny być duże, widoczne i wydrukowane za pomocą dużych czcionek. Warto także rozważyć podawanie informacji o zmianach tras na liniach MPK za pomocą telewizji lokalnej, lokalnych rozgłośni radiowych oraz „Gazety Senioralnej”.
- Na terenie cmentarzy komunalnych wprowadzić usługę dojazdu spod bramy cmentarnej do rodzinnego grobu za pomocą np. „meleksów” lub ryksz. Usługa taka powinna być nieodpłatna lub nisko płatna i łatwa do uzyskania (np. poprzez brak konieczności wcześniejszego zamawiania takiej usługi).
- Warto rozważyć wprowadzenie do systemu „Roweru Miejskiego” pojazdów trójkołowych dla seniorów.
- **Uczestnictwo seniorów w kulturze i edukacji** Jest to obszar, w którym szczególnie silnie ujawniają się dwa zjawiska: niski poziom kompetencji cyfrowych seniorów, co skutkuje dużymi trudnościami w pozyskiwaniu informacji o ofercie edukacyjnej i kulturalnej miasta, oraz wykluczanie seniorów mieszkających z dala od centrum Poznania, a więc na dużą odległość od miejsca, gdzie duża część oferty kulturalnej jest dostępna oraz ze względu na trwające obecnie w mieście remonty, które utrudniają dojazd do centrum miasta. Badani seniorzy wskazywali silnie także na barierę finansową ograniczającą ich uczestnictwo w życiu kulturalnym miasta, część seniorów nie wie o możliwościach nabywania tańszych biletów na wydarzenia kulturalne, a część z nich uważa, że często bilety ulgowe dla seniorów są i tak zbyt drogie jak na możliwości osoby starszej. Problem niedoboru środków finansowych dotyczy także działalności kulturalnej i plastycznej seniorów, tworzących kulturę w ramach kół i klubów seniora. Badani zwracali uwagę, że szczególnie osoby starsze tworzące kulturę w ww. kołach i klubach na terenach spółdzielni mieszkaniowych są często pozbawieni pomocy finansowej ze strony miasta. Powyższy problem dotyczy także niedoboru środków finansowych na działalność kulturalną w DPS i DDPS. Uczestnicy badań wskazywali także na brak wydarzeń kulturalnych w Poznaniu, na które wstęp jest bezpłatny. Wskazywano, że w okresie przed pandemią miasto oferowało wiele takich wydarzeń, ale obecnie jest ich brak. Osoby w wieku emerytalnym uczestniczące w badaniu komunikowały również, że obecnie barierami w uczestnictwie seniorów w życiu kulturalnym i edukacyjnym miasta są:
 - popandemiczne samoograniczanie się części seniorów w zakresie kontaktów społecznych i udziału w różnego typu imprezach i wydarzeniach,
 - niechęć części seniorów do samotnego uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych i edukacyjnych. Część seniorów deklaruje, że nie chodzi np. do teatru, kina czy na wystawy, ponieważ nie ma z kim tam iść, a towarzystwo powoduje nie tylko lepsze samopoczucie, ale daje także osobie starszej poczucie bezpieczeństwa (szczególnie w sytuacji, gdy musi oddalić się na znaczną odległość od swojego domu). Seniorzy w trakcie badań wskazywali także, że pomimo wieku nadal chcą poszerzać swoją wiedzę i jako najbardziej interesujące wskazywali: naukę języka angielskiego, wiedzę z zakresu medycyny i diety, wiedzy z zakresu historii Poznania.

REKOMENDACJE

- Podjąć działania edukacyjne w zakresie podniesienia poziomu kompetencji cyfrowych seniorów.
- Zwiększyć efektywność informowania seniorów o ofercie kulturalnej miasta (bardziej szczegółowe rekomendacje są zawarte w części: Informacje adresowane do seniorów, informacje przyjazne seniorom).
- Zwiększenie wysokości ulg w biletach dla seniorów na wydarzenia kulturalne w mieście.

- Zwiększenie liczby darmowych wydarzeń kulturalnych w mieście.
 - Zwiększyć finansowanie działalności kulturalnej seniorów lub stworzyć system pomocy w pozyskiwaniu takich środków z funduszy zewnętrznych. Uwzględnić przy tym kluby seniora, domy kultury działające w ramach spółdzielni mieszkaniowych oraz DPS i DDPS.
 - Zwiększyć liczbę wydarzeń kulturalnych odbywających się poza centrum tj. w poszczególnych dzielnicach i osiedlach – blisko domu seniora.
 - Wspierać koła i kluby seniora w organizowaniu wspólnych, grupowych wyjść na wydarzenia kulturalne (np. poprzez zorganizowanie transportu do centrum miasta dla takiej grupy).
 - Stworzyć system wspierania kół i klubów seniora w zakresie edukacji w takich zakresach jak: nauka języka angielskiego, wiedza z zakresu medycyny i dietetyki, wiedza z zakresu historii Poznania.
- **Informacje adresowane do seniorów, informacje przyjazne seniorom. Docieranie do osób w wieku senioralnym z informacjami dotyczącymi oferty Poznania.** Brak doinformowania seniorów, bierność w pozyskiwaniu informacji przez tę grupę wiekową były silnie komunikowane i wskazywane jako problem we wszystkich omawianych w raporcie obszarach. Tak więc możemy stwierdzić, że obszar: „Informacje adresowane do seniorów, informacje przyjazne seniorom” zawiera ważne problemy i konieczne do odpowiedzi w pierwszej kolejności pomimo tego, że wskazywana przez seniorów liczba potrzeb i problemów w sposób bezpośredni wynosi 41. Brak informacji o ofercie dostępnej w mieście dla seniorów powoduje, że część z tej grupy wiekowej nie tylko nie korzysta z takiej oferty, ale także ich komfort psychiczny, „dobrostan” jest na niższym poziomie. Problematyka związana z tym zagadnieniem pojawiała się w każdym z omawianych w trakcie badań 10 kluczowych obszarów. W trakcie badań zauważono dużą różnicę w ogólnej ocenie sytuacji seniorów w Poznaniu oraz działań władz miasta pomiędzy osobami, do których informacje o ofercie miasta docierają, a tymi seniorami, którzy takiej informacji są pozbawieni. Warto zaznaczyć, że dobrym nośnikiem informacji jest „Gazeta Senioralna”, która jest dobrze i bardzo dobrze oceniana przez uczestników badań, niestety nieco gorzej jest oceniana jej dystrybucja (dostępność), szczególnie przez seniorów mieszkających poza centrum Poznania. Badani seniorzy wskazywali, że do przekazywania seniorom informacji, miasto zbyt słabo wykorzystuje lokalną telewizję i radio, z których wielu seniorów korzysta.

REKOMENDACJE

- Poprawić dystrybucję „Gazety Senioralnej”, zwiększyć liczbę punktów, w których jest ona dostępna i wykorzystując do tego celu miejsca, które seniorzy często odwiedzają (apteki, przychodnie lekarskie, kościoły parafialne, małe osiedlowe sklepy itp.).
 - Przekazywać ważne dla seniorów informacje poprzez lokalną telewizję i radio (np. WTK, TVP 3).
 - Przekazywać ważne dla seniorów informacje za pomocą SMSów i/lub „Gazety Senioralnej” wrzucanej do skrzynek pocztowych seniorów.
- **Problematyka związana z alienacją osób starszych w społeczeństwie.** Badani seniorzy dosyć często komunikowali, że wiele działań adresowanych przez miasto do seniorów, aczkolwiek bardzo potrzebnych, powoduje tworzenie swoistego „getta seniorów”. Badani mieli na myśli np. budowanie całych budynków z mieszkaniami tylko dla seniorów lub organizowanie spektakli teatralnych tylko dla seniorów. Na działania miasta nakłada się odczuwana przez seniorów izolacja osób starszych w społeczeństwie. Jednocześnie osoby uczestniczące w badaniu komunikowały, że mają potrzebę kontaktu, wspólnych działań z młodszymi poznaniakami i brak takich kontaktów jest dla nich dokuczliwy.

REKOMENDACJE

- Mieszkania dla seniorów powinny być wydzielane w budynkach, w których zamieszkują także młodzi poznaniacy.
- Tańsze bilety na spektakle teatralne i inne wydarzenia powinny być dostępne jako pewna pula ogólnodostępnych biletów, jednocześnie warto rozważyć ograniczenie organizowania wydarzeń kulturalnych tylko dla seniorów.
- Podjąć działania wspierające wspólne uczestnictwo seniorów i młodszych osób w różnego typu eventach, wydarzeniach czy działaniach. Wspólne wielopokoleniowe uczestnictwo powinno dotyczyć nie tylko konsumowania zorganizowanych wydarzeń, ale także wspólnego ich organizowania.

2.3. POZOSTAŁE PROBLEMY I POTRZEBY RZADZIEJ WSKAZYWANE PRZEZ UCZESTNIKÓW BADAŃ.

W poniższych obszarach uczestniczący w badaniach seniorzy wskazywali mniejszą liczbę problemów i potrzeb. W następnym rozdziale niniejszego raportu: „Główne wnioski i rekomendacje wynikające z analizy zgłaszanych problemów i potrzeb w kluczowych 10 obszarach” omówiono bardziej szczegółowo wnioski i rekomendacje dotyczące tych obszarów. Warto jednak wskazać, że w obszarze:

- Mieszkalnictwo dla seniorów — wskazano 93 potrzeby i problemy, które dosyć silnie ogniskowały się wokół problemów zamiany mieszkań przez seniorów, przystosowywania mieszkań do potrzeb osób w wieku emerytalnym oraz warunków przydziału mieszkań senioralnych. Sygnalizowany był także problem zbyt małej liczby miejsc w całodobowych DPS.
- Kontakty społeczne seniorów, aktywność społeczna, rekreacja seniorów — wskazano 87 potrzeb i problemów, które dotyczyły głównie problemu samotności i jej konsekwencji wśród seniorów, zjawiska popandemicznej samoizolowania się części osób starszych, niedostateczne nasycenie miasta infrastrukturą sprzyjającą życiu towarzyskiemu seniorów (brak ławek, tanich kawiarni itp.) niedostatek wydarzeń, które sprzyjają życiu towarzyskiemu seniorów.
- Przestrzeń miejska przyjazna seniorom — wskazano 61 potrzeb i problemów. Wskazania dotyczyły utrudnień, jakie dosyć silnie odczuwają seniorzy, wynikających z wielu długotrwałych remontów prowadzonych w centrum miasta. Problemem są też bariery architektoniczne, na jakie napotykają seniorzy w przestrzeni miasta, przy czym jako bariery seniorzy odbierają także нефunkcjonujące elementy infrastruktury miejskiej (np. często nieczynne ruchome schody na Rondzie Kaponiera). Seniorzy zwracali także uwagę, że problemem dla nich jest brak odpowiedniej ilości zieleni na ulicach miasta i w części dzielnic i osiedli.
- Bezpieczeństwo seniorów w mieście — wskazano 54 potrzeby i problemy, dotyczyły one poczucia zagrożenia, jakie wzbudza wśród seniorów poruszanie się poza domem po zmroku oraz braku odpowiedniej liczby patroli policji, szczególnie w okolicach domów mieszkalnych. Seniorzy poruszali także problemy związane z zachowaniami, które naruszają poczucie bezpieczeństwa (np. agresywne zachowania, pijacy na ulicach, osoby bezdomne). Jako dokuczliwe, uczestnicy badań wskazywali także zanik więzi sąsiedzkich w Poznaniu oraz oszustw i okradania seniorów metodami np. „na wnuczka” czy „na policjanta”.
- Działania miasta wspierające seniorów, wpływ seniorów na decyzje i działania władz miasta — wskazano 54 potrzeby i problemy. Badani wskazywali, że problemem jest brak rzeczywistego dialogu władz miasta z seniorami, zbyt rzadkie rozpoznawanie potrzeb starszych poznanianków i niesatysfakcjonujące działanie Rady Seniorów przy Prezydencie Poznania. Jako problematyczne wskazywano również wsparcie miasta dla uboższych seniorów w zakresie żywienia. W różnych kontekstach komunikowano jako problem zróżnicowane traktowanie przez władze miasta seniorów mieszkających na terenach spółdzielni mieszkaniowych i seniorów mieszkających poza takimi spółdzielniami – np. w zakresie finansowania działalności kół i klubów seniora w zależności od terenu działania takiego klubu czy koła.
- Aktywność zawodowa seniorów — wskazano 30 potrzeb i problemów i dotyczyły one niechęci seniorów do pracy zawodowej w warunkach, które wymagają nieustannego uczenia się oraz współpracy z osobami młodszyymi, które wyznają inny ethos pracy niż starsze pokolenie. Sygnalizowano także brak ofert pracy dla seniorów i brak wiedzy, gdzie seniorzy mogliby takich ofert poszukiwać.

3

Główne wnioski i rekomendacje wynikające z analizy zgłaszanych problemów i potrzeb w kluczowych 10 obszarach

Niniejsza część raportu zawiera główne wnioski oraz związane z nimi rekomendacje związane z każdym z 10 kluczowych obszarów funkcjonowania osób w wieku senioralnym. Poniższe wnioski i rekomendacje są opracowane na podstawie Indywidualnych Wywiadów Pogłębionych oraz Warsztatów Badawczych przeprowadzonych z seniorami mieszkającymi w Poznaniu. Autorzy raportu zdecydowali się na połączenie wniosków i rekomendacji wynikających zarówno z indywidualnych wywiadów jak i z warsztatów badawczych, gdyż jak już wspomniano wcześniej, potrzeby i problemy wskazywane przez seniorów w trakcie wywiadów pokrywały się w pełni z potrzebami i problemami wskazywanymi przez uczestników warsztatów badawczych z poznaniakami w wieku senioralnym.

3.1. PRZESTRZEŃ MIEJSKA PRZYJAZNA SENIOROM

- W trakcie badań ich uczestnicy wskazywali silnie, że długotrwałe remonty utrudniają poruszanie się seniorów po centrum miasta, często powodując rezygnację z odwiedzania tej części Poznania. Remonty także utrudniają dostanie się do centrum miasta seniorom, mieszkającym w odległych dzielnicach (dla seniorów przesiadanie się w trakcie podróży MPK jest uciążliwe). W efekcie część seniorów nie korzysta z oferty dostępnej w śródmieściu Poznania.
- Badani seniorzy wskazywali także, że dużym utrudnieniem dla nich są występujące w mieście bariery architektoniczne. Jako dokuczliwe dla nich bariery architektoniczne seniorzy wskazywali:
 - często nieczynne urządzenia ułatwiające przemieszczanie się pomiędzy różnymi poziomami np. windy, schody ruchome. Zjawisko to utrudnia osobom starszym przemieszczanie się i dezorganizuje wcześniejszy plan podróży seniora,
 - nierówne i dziurawe chodniki w mieście,
 - brak poręczy przy schodach przy niektórych przejściach podziemnych w mieście,
 - brak podjazdów dla wózków w niektórych częściach miasta,
 - zbyt mała liczba „Przystanków Wiedeńskich” w Poznaniu (seniorzy doceniają, że takie przystanki powstają, ale wyrażali opinie, że jest ich zbyt mało),
 - wysokie krawężniki przy przejściach dla pieszych,
 - problemem dla seniorów jest to, że część przejść dla pieszych ulokowana jest w dużej odległości od przystanków MPK.

- Uczestnicy warsztatów oraz wywiadów dosyć silnie wskazywali na brak w mieście ławek, oraz toalet. Elementy te są ważne dla osób starszych ze względu na związane z wiekiem dolegliwości (ograniczenia ruchowe, mniej sił, problemy urologiczne). Seniorzy wskazywali, że brak tych dwóch elementów w przestrzeni miejskiej ogranicza ich możliwości oddalania się od miejsca zamieszkania. Ławki ustawione na chodnikach, na alejkach cmentarzy komunalnych pozwoliłyby odpoczywać osobom starszym w trakcie spaceru lub pokonywaniu większych odległości. Toalety publiczne pozwoliłyby komfortowo i w poczuciu bezpieczeństwa oddalać się na dłuższy czas poza miejsce zamieszkania.
- Seniorzy uczestniczący w badaniu silnie wskazywali na potrzebę większej ilości zieleni w mieście. Badani wskazywali na potrzebę:
 - większej ilości zieleni wysokiej na ulicach, aby poruszanie się ulicami Poznania w czasie upałów nie było uciążliwe,
 - większej liczby skwerów z zielenią w pobliżu domów, w których mieszkają seniorzy. Zieleń przy domu jest traktowana przez seniorów jako miejsce odpoczynku, ale także jako element wpływający pozytywnie na psychikę, szczególnie gdy osoba starsza ma ograniczone możliwości wychodzenia z domu i chciałaby popatrzeć na drzewa, krzewy, kwiaty z okien swojego mieszkania.
- W trakcie badań wielokrotnie był sygnalizowany problem braku punktów gastronomicznych z ofertą cenową dostępną dla seniorów.

REKOMENDACJE:

- W trakcie badań pojawiła się sugestia ze strony seniorów, aby remonty w mieście były koordynowane w taki sposób, aby nie przeprowadzać wielu remontów w tym samym czasie i nie komplikować ponad miarę przemieszczania się po mieście.
- Podczas trwania remontów potrzebne jest dbanie o dobrą jakość przejść dla pieszych dostępnych dla seniorów i przejazdów przez remontowany obszar oraz wokół niego. Ważne jest także czytelne oznakowanie przejść przez remontowane obszary.
- Seniorzy uczestniczący w badaniu wskazywali również, że potrzebna jest większa troska władz miasta o funkcjonowanie infrastruktury przyjaznej seniorom w przestrzeni miejskiej (windy, schody ruchome itp.).
- Należy rekomendować podjęcie działań mających na celu:
 - poprawę jakości nawierzchni chodników,
 - instalację poręczy dla pieszych w przejściach wielopoziomowych, w których takich poręczy brakuje i zadbanie, aby nowo powstające tego typu przejścia były zaopatrzone w poręcze,
 - wybudować podjazdy dla wózków w miejscach, w których są one niezbędne,
 - sukcesywnie likwidować wysokie krawężniki przy przejściach dla pieszych,
 - kontynuować budowę „Przystanków Wiedeńskich”,
 - wyznaczać przejścia dla pieszych przez jezdnię obok przystanków MPK.
- Stworzyć w mieście, szczególnie w śródmieściu, sieć toalet publicznych dostępnych dla seniorów.
- Na ulicach oraz na cmentarzach komunalnych postawić ławki, w takich odległościach jedna od drugiej, aby system ławek miejskich ułatwiał seniorom pokonywanie większych odległości. Warto także rozważyć zwiększenie liczby ławek w parkach i na zielonych skwerach.
- Zwiększyć ilość zieleni wysokiej na ulicach miasta, a skwerów zieleńców w pobliżu miejsc zamieszkania seniorów.

3.2. PORUSZANIE SIĘ SENIORA PO MIEŚCIE, TRANSPORT

- Uczestnicy wywiadów oraz warsztatów najwięcej uwagi poświęcali na wskazanie problemów i potrzeb związanych z korzystaniem przez nich z usług MPK. Wypowiedzi seniorów wskazują, że komunikacja miejska (MPK) jest dla dużej części starszych poznaniaków głównym środkiem przemieszczania się na dalsze odległości. Badani wskazywali, że główne trasy ich przejazdów za pomocą MPK to:
 - dojazd z domu do przychodni lekarskiej i z powrotem,
 - dojazd z domu na cmentarz i z powrotem,
 - dojazd z domu do centrum Poznania i z powrotem.
- W trakcie badań seniorzy silnie wskazywali na następujące problemy związane z korzystaniem z usług MPK:
 - W zakresie tras przejazdów pojeżdżów MPK:

- dużym problemem dla seniorów są częste zmiany tras poszczególnych linii tramwajowych i autobusowych. Seniorzy przyzwyczajają się do tego, że pojazdy konkretnej linii jeżdżą konkretną trasą i wszelkie zmiany silnie zaburzają ich przyzwyczajenia, a w efekcie poczucie bezpieczeństwa. Końcowym efektem jest dla części seniorów rezygnacja z oddalania się z najbliższej okolicy domu,
- fakt, że obecnie linie tramwajowe omijają część centrum Poznania w wyniku prowadzonych remontów, zniechęca część seniorów do odwiedzania centrum, gdyż nie wiedzą oni jak dojechać, są niechętni przesiadkom oraz uważają, że przystanki tramwajowe dostępne w centrum są zbyt oddalone od celów ich podróży.
- Odnosnie pojazdów MPK:
 - problemem dla osób starszych jest zbyt mała liczba pojazdów niskopodłogowych, do których łatwo oni wsiadają i z których łatwo wysiadają.
 - część tramwajów tzw. „niskopodłogowych” jest przez seniorów krytykowana, gdyż wejście/wyjście niskopodłogowe jest tylko jedno i na poziomie niskopodłogowym znajdują się tylko 3 miejsca siedzące, a większość przestrzeni w pojeździe oraz większość miejsc siedzących jest umieszczona na wyższym poziomie, na który trzeba wejść po schodach. Podobnie krytykowane są autobusy, które mają wejście niskopodłogowe, ale już siedzenia są umieszczone na podwyższeniach, co jest sporym utrudnieniem dla seniorów.
- Odnosnie infrastruktury MPK:
 - silnie komunikowanym przez seniorów problemem jest umiejscowienie przystanków MPK daleko od celu ich podróży oraz od ich domów. - Problemem dla osób starszych jest rozpoczynanie prac remontowych ulic w wielu miejscach Poznania jednocześnie. Wiąże się to z brakiem dostępnej i przyjaznej seniorom informacji, jak dojechać środkami MPK w pożądaną miejscę.
- Odnosnie postaw pasażerów wobec osób starszych w pojazdach MPK:
 - dokuczliwa dla seniorów jest postawa młodszych współpasażerów w pojazdach MPK, którzy nie ustępują miejsc siedzących osobom w wieku senioralnym. Fakt ten narusza przyjęte przez seniorów wzory zachowania oraz naraża ich na niebezpieczeństwo upadku w trakcie hamowania i ruszania pojazdu, a w efekcie na kontuzje,
 - z powyższym problemem wiążą się 2 zjawiska:
 - zbyt mała liczba miejsc siedzących dedykowanych seniorom,
 - sposób oznaczenia miejsc dla seniorów, który powoduje różnorodne interpretacje zastosowanego piktogramu.

Ponadto uczestnicy badań dosyć często wskazywali na problemy transportowe niezwiązane z usługami MPK:

- Seniorzy wskazywali na trudności w poruszaniu się po rozległych terenach cmentarzy miejskich np. na Cmentarzu Junikowo – brak dojazdu do oddalonych grobów na terenie cmentarza (np. ryksze, meleksy).
- Problemem jest bezpieczne przejście seniora przez ulicę na przejściu ze światłami. Zielone światło dla pieszych trwa zbyt krótko jak na tempo marszu seniora.

REKOMENDACJE

- Informacje o zmianach tras linii MPK powinny:
 - być umieszczone w formie ogłoszenia na przystanku takiej linii. Ogłoszenie takie powinno być duże, a napis powinien być wykonany za pomocą dużej, wyraźnej czcionki,
 - wewnątrz pojazdu, który ma zmienioną trasę, powinny być odtwarzane głośne komunikaty głosowe informujące o zmianie trasy,
 - warto także rozważyć umieszczanie informacji o zmianach tras linii MPK w „Gazecie Senioralnej”.
- Zwiększać w Poznaniu odsetek pojazdów MPK w pełni niskopodłogowych (a nie tylko ze środkowym segmentem niskopodłogowym).
- Wykonać audyt rozmieszczenia przystanków MPK pod kątem ich bliskiej odległości od przychodni lekarskich, szpitali, przychodni rehabilitacyjnych i innych miejsc często odwiedzanych przez seniorów. W koniecznych przypadkach zmienić lokalizację przystanków na bliskie ww. miejscom. Warto rozważyć zagęszczenie przystanków MPK w tych miejscach, gdzie odległości między przystankami są zbyt duże dla osób starszych.
- Czas włączania się zielonego światła na przejściach dla pieszych powinien umożliwiać spokojne przejście seniora przez jezdnię, powinien być dostosowany do tempa poruszania się osoby starszej.

- Zwiększyć liczbę miejsc dedykowanych seniorom w każdym pojeździe MPK.
- Zastąpić obecne metaforyczne piktogramy oznaczające miejsce dla seniora oznaczeniem słownym z wydrukowanym wskazaniem „Miejsce dla seniora”.
- Wprowadzić na cmentarzach komunalnych możliwości dojazdu seniora do oddalonego grobu (np. melek-sy, ryksze itp.) Dojazd taki powinien być nisko płatny lub bezpłatny dla seniorów.
- Wydłużyć czas trwania zielonego światła dla pieszych na przejściach przez jezdnię. Czas trwania zielonego światła powinien uwzględniać możliwości ruchowe osób starszych.

3.3. MIESZKALNICTWO DLA SENIORÓW

Główne problemy i potrzeby związane z mieszkalnictwem dla seniorów dzielą się na dwie kategorie:

- problemy i potrzeby osób mieszkających w całodobowych DPS,
- problemy i potrzeby osób mieszkających samodzielnie we własnych lub wynajmowanych mieszkaniach.

Problemy i potrzeby osób mieszkających w całodobowych DPS:

- W związku ze starzeniem się społeczeństwa seniorzy wskazywali na potrzebę zbudowania w Poznaniu większej liczby nowoczesnych Domów Pomocy Społecznej (takich jak DPS Strzeszyn).
- W istniejących DPS-ach wskazywano na potrzebę stworzenia dużych przestrzeni do użytku wspólnego przeznaczonych na terapię, rehabilitację, spędzanie czasu wolnego.
- Mieszkańcy DPS-ów uczestniczący w badaniach komunikowali także potrzebę, aby posiłki dostarczane przez catering do DPS-ów były cieplejsze, gdyż na stół seniora trafiają letnie lub zimne.

Problemy i potrzeby osób mieszkających samodzielnie we własnych lub wynajmowanych mieszkaniach:

- Pierwsza grupa problemów sygnalizowana silnie przez osoby starsze jest związana z przydziałem mieszkania dla seniora. Badani wskazywali w tej grupie na takie problemy jak:
 - w Poznaniu jest zbyt mało mieszkań dla seniorów,
 - w efekcie małej liczby ww. mieszkań jest zbyt długi czas oczekiwania na mieszkanie dla seniora — w ocenie badanych jest on zbyt długi w kontekście wieku osób ubiegających się o takie mieszkanie,
 - zbyt wysoka finansowa bariera wejścia – zbyt wysoka jak na możliwości seniorów wymagana opłata początkowa (wkład własny),
 - przy przydziale mieszkania dla seniora wymagana jest zbyt wysoka emerytura,
 - zbyt wysoki czynsz za mieszkanie dla seniora.
- Druga grupa problemów związanych z mieszkalnictwem osób w wieku senioralnym jest związana z pewnym zagubieniem, nieporadnością osób w wieku senioralnym, szczególnie tych starszych. W tej grupie były sygnalizowane takie problemy jak:
 - nieumiejętność, brak kompetencji do zamiany mieszkania ulokowanego wysoko, na mieszkanie umiejscowione na parterze lub też zamiany mieszkania na mniejsze albo na zamianę mieszkania na inne, usytuowane bliżej rodziny czy znajomych. Seniorzy wskazywali, że nie wiedzą, jak się do takiej zamiany „zabrać”, od czego zacząć, gdzie mogą poszukać jakichś ofert. Na to nakłada się brak zaufania do obcych i obawa, że zostaną oszukani w trakcie zamiany,
 - brak kompetencji, możliwości organizacyjnych i sił, aby przeprowadzić remont lub modernizację mieszkania, nawet gdy senior posiada środki finansowe na taki remont. Problem dotyczy tak niewielkiego remontu typu odmalowanie ścian, jak i np. przystosowania łazienki do możliwości i potrzeb osoby starszej. Brak umiejętności planowania, organizacji, brak orientacji na rynku materiałów niezbędnych do remontu oraz brak sił powodują, że każdy remont jest dla seniora dużym problemem i często z ww. przyczyn seniorzy odstępują od niego,
 - problemem jest wyrzucanie seniorów z mieszkań np. po 30 latach zamieszkiwania i brak możliwości zamiany na mieszkanie miejskie (otrzymania takiego mieszkania w zamian za opuszczane).
- Trzecia grupa problemów wiąże się z barierami architektonicznymi w budynku, w którym mieszka senior. Mieszkanie usytuowane wysoko w budynku bez windy, wysokie stopnie schodów, łazienka nieprzystosowana do możliwości seniora, ogrzewanie mieszkania za pomocą węgla, brak zjazdów dla wózków i chodzików w budynkach bez windy, lub windy do półpiętra powodują, że codzienne czynności stają się problemem.
- Czwarta grupa problemów dotyczy ograniczonych możliwości finansowych części seniorów. Jako ważne wskazywano następujące problemy:

- zbyt wysokie czynsze w mieszkaniach zajmowanych przez część seniorów,
- zbyt wysokie dla seniora koszty ogrzewania mieszkania,
- brak środków na przystosowanie mieszkania (głównie łazienki) do potrzeb osoby starszej,
- brak wiedzy, gdzie i jak można pozyskać wsparcie finansowe na ww. cele i zarazem brak wsparcia w pozyskiwaniu takich środków.
- W obszarze mieszkalnictwa można także wyróżnić grupę problemów związanych z infrastrukturą blisko domu, odpowiadającą na potrzeby seniorów. Uczestnicy badań wskazywali więc na brak ławek obok ich domów, niedostateczne oświetlenie okolic ich domów oraz dróg na przystanki MPK, brak zieleni obok ich domów.
- Ponadto seniorzy dosyć silnie wskazywali na fakt, że problemem części osób starszych stają się drobne naprawy w domu, posprzątanie mieszkania, umycie okien, wypranie firan, czy zrobienie większych zakupów. Problemy te wynikają w dużej mierze z niedoinformowania części seniorów o ofercie usług, jakie miasta adresuje do osób starszych.

REKOMENDACJE

- W planach na najbliższe lata uwzględnić budowę kolejnego nowoczesnego Domu Pomocy Społecznej oraz modernizację istniejących DPS.
- Podjąć działania, aby posiłki dostarczane do DPS trafiały ciepłe do mieszkańców DPS.
- Zwiększyć liczbę wybudowanych lub zmodernizowanych mieszkań dla seniorów.
- Rozważyć możliwość obniżenia opłaty początkowej koniecznej do otrzymania przydziału mieszkania dla seniora oraz obniżenia wysokości czynszu za takie mieszkanie.
- Rozważyć możliwość obniżenia kryterium dochodowego przy przydziale mieszkania dla seniora.
- Stworzyć przy UM (lub przy CIS) komórkę pomagającą seniorom w zamianie mieszkania (w znalezieniu ofert, sprawach organizacyjnych, prawnych, finansowych). Komórka taka mogłaby się zajmować również pomocą organizacyjną, projektową, prawną przy remoncie mieszkania osoby starszej. Alternatywnie można inicjować powstawanie grup samopomocowych seniorów, które zajmowałyby się ww. pomocą przy remontach mieszkań osób starszych.
- Zapewnić opiekę prawną seniorom wyrzucanym z mieszkań.
- Oferować seniorom pomoc w pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych na przystosowanie mieszkania do potrzeb osoby starszej, w dopłatach do ogrzewania itp.
- Zintensyfikować działania informacyjne dotyczące już istniejącej oferty usług dla seniorów (np. „złota rączka”, pomoc w myciu okien itp.).
- Wspierać powstawanie małych sklepów spożywczych blisko budynków mieszkalnych. Zadbaj o odpowiednie nasycenie terenów mieszkalnych w ławki oraz w dobre oświetlenie ulic i dróg, szczególnie tych prowadzących od budynków mieszkalnych na przystanki MPK.

3.4. UCZESTNICTWO SENIORÓW W KULTURZE I EDUKACJI

- Problemem, który był poruszany w większości obszarów, była słaba efektywność docierania informacji o ofercie działań i inicjatyw dostępnych w mieście dla seniorów. Problem ten dotyczy także sfery edukacji i uczestnictwa seniorów w kulturze. Uczestnicy warsztatów skazywali, że nie wiedzą o wielu inicjatywach i udogodnieniach związanych z ich uczestnictwem w życiu kulturalnym oraz edukacyjnym osób starszych. Problem ten był silniej wskazywany przez osoby mieszkające w odległych od centrum częściach miasta.
- Seniorzy uczestniczący w warsztatach wskazywali, że istotną barierą dla ich uczestnictwa w kulturze i edukacji jest bariera finansowa. Bariera ta była sygnalizowana w dwóch wymiarach:
 - indywidualnym – seniorzy wskazywali, że ceny biletów na wiele wydarzeń kulturalnych są zbyt wysokie dla nich. Problem ten dotyczył także części wydarzeń ze specjalnymi cenami biletów dla seniorów, cena biletu ulgowego dla seniora jest na część wydarzeń zbyt wysoka jak na możliwości osób starszych. Wskazywano także na brak po pandemii, nieodpłatnych wydarzeń kulturalnych w mieście. Podobne spostrzeżenia dotyczą inicjatyw edukacyjnych,
 - w wymiarze instytucjonalnym wskazywano na brak lub też zbyt niskie finansowanie działalności kulturalnej seniorów (np. zajęcia plastyczne, chórki w klubach seniora lub DPS, DDPS).
- Oprócz bariery finansowej uczestnicy warsztatów wskazywali na dwa inne problemy, których występowanie ogranicza obecnie udział seniorów w życiu kulturalnym i edukacyjnym miasta, są to:

- popandemiczne samoograniczanie aktywności części seniorów. Część osób starszych po pandemii nie chce uczestniczyć w wydarzeniach kulturalnych i życiu społecznym.
- remonty w centrum miasta i związane z tym trudności w dotarciu do śródmieścia za pomocą MPK zniechęca część osób starszych do odwiedzania centrum, a więc miejsca, gdzie odbywa się wiele wydarzeń kulturalnych i edukacyjnych.
- Odległość od centrum Poznania gdzie odbywa się większość wydarzeń kulturalnych stanowi problem dla seniorów mieszkających w odległych dzielnicach i osiedlach, co w efekcie powoduje, że część z nich ze względu właśnie na dużą odległość do centrum, rezygnuje z udziału w wydarzeniach kulturalnych.
- Dla części seniorów barierą do korzystania z oferty kulturalnej i edukacyjnej miasta jest samotność. Część seniorów nie chce samotnie chodzić do teatru, kina, na wystawy czy koncerty. Zjawisko to wiąże się z zaburzeniem poczucia bezpieczeństwa, gdy senior oddala się od miejsca zamieszkania na znaczną odległość, towarzystwo innych osób niweluje to zaburzenie.
- W zakresie potrzeb edukacyjnych najsilniej wskazywana była przez seniorów potrzeba poszerzania swoich kompetencji cyfrowych. Nauka obsługi komputera, smartfona są pożądane przez osoby starsze, gdyż kompetencje takie umożliwiają im pełne uczestnictwo w życiu miasta. Ponadto seniorzy wskazywali na potrzebę poszerzania wiedzy w zakresie: medycyny, dietetyki, historii Poznania, nauki języków obcych.

REKOMENDACJE

- Zastosowanie rekomendacji zawartych w części „Informacje adresowane do seniorów, informowanie przyjazne seniorom”.
- Zwiększenie wysokości ulg w biletach dla seniorów na wydarzenia kulturalne w mieście.
- Zwiększenie liczby darmowych wydarzeń kulturalnych w mieście.
- Zwiększyć finansowanie działalności kulturalnej seniorów lub stworzyć system pomocy w pozyskiwaniu takich środków z funduszy zewnętrznych. Uwzględnić przy tym kluby seniora, domy kultury działające w ramach spółdzielni mieszkaniowych oraz DPS i DDPS.
- Organizowanie dla seniorów kursów obsługi komputera, smartfona i programów komputerowych. Warto rozważyć organizowanie takich kursów przez CIS, żeby ułatwić seniorom dotarcie do takiej inicjatywy.
- Zwiększyć nieodpłatną lub nisko płatną ofertę edukacyjną dla seniorów, ze szczególnym uwzględnieniem:
 - wiedzy medycznej,
 - dietetyki,
 - nauki języków obcych, głównie języka angielskiego,
 - zasad zachowania bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania,
 - historii miasta Poznania.
- Organizowanie wydarzeń kulturalnych poza centrum miasta, w poszczególnych dzielnicach, osiedlach, aby seniorzy mieli blisko do takiego wydarzenia lub też organizować specjalny dojazd seniorów na wydarzenia odbywające się daleko od ich miejsca zamieszkania.
- Wspierać koła i kluby seniora w organizowaniu wspólnych, grupowych wyjść na wydarzenia kulturalne (np. poprzez zorganizowanie transportu do centrum miasta dla takiej grupy).

3.5. BEZPIECZEŃSTWO SENIORÓW W MIEŚCIE

- Pierwsza grupa problemów związanych z poczuciem bezpieczeństwa wśród seniorów wiąże się z przestrzenią miasta. I tak:
 - problemem silnie komunikowanym podczas badań jest, że po zmroku seniorzy nie czują się bezpieczni tak w centrum miasta, jak i w poszczególnych dzielnicach, czy w okolicach swojego domu. Wiąże się to z rzadkimi patrolami służb mundurowych oraz słabym oświetleniem ulic i parków. Zjawisko to powoduje, że seniorzy unikają wychodzenia z domu po zmroku oraz rezygnują z udziału w takich elementach oferty miasta, które zmuszają ich do powrotu do domu po zmroku,
 - na trasach współdzielonych przez pieszych, rowery, hulajnogi seniorzy obawiają się, że mogą być potrąceni przez szybko jadące wymienione pojazdy. Problem ten również był mocno akcentowany w trakcie badań,
 - seniorzy unikają ulic, rejonów miasta, których nie znają ze względu na to, że nie czują się w takich miejscach bezpiecznie. W nieznane rejony Poznania seniorzy udają się tylko wtedy, gdy są do tego zmuszeni (np. muszą iść do poradni lekarza specjalisty),
 - w okresie zimowym, nieodśnieżone ulice w okolicach domu seniora, dojścia do przystanków MPK, nie-

odśnieżone ulice w centrum Poznania wzbudzają obawy osób starszych przed przewróceniem się, urazami i złamaniami różnego typu.

- Kolejna grupa problemów uznawanych przez seniorów za ważne wiąże się z funkcjonowaniem służb mundurowych (policji i straży miejskiej):
 - problemem, który generuje poczucie zagrożenia wśród seniorów, jest słaba dostępność policji w miejscu zamieszkania. Problemami dla seniorów są:
 - a) zbyt mała liczba i częstotliwość patroli policji i straży miejskiej. Szczególnie mało patroli w dzielnicach innych niż centrum Poznania powoduje, że poczucie bezpieczeństwa seniorów w takich dzielnicach staje się niższe,
 - b) brak kontaktu dzielnicowego z mieszkańcami (mieszkańcy nie wiedzą, kto obecnie jest dzielnicowym, zlikwidowano cotygodniowe dyżury dzielnicowego na osiedlach),
 - c) brak posterunków policji w pobliżu miejsca zamieszkania seniorów.
- Kolejna grupa problemów ocenianych jako istotne to poczucie zagrożenia generowane przez czynnik ludzki. Wskazywano tutaj, że:
 - poczucie zagrożenia wśród seniorów generuje dosyć silnie zanik więzi sąsiedzkich,
 - problemem są różnego rodzaju oszuści, okradający osoby starsze metodami „na wnuczka”, „na policjanta” itp. Dodatkowym problemem jest brak wśród seniorów wiedzy, jak się bronić przed takimi oszustami.

Problemem jest naciąganie seniorów na zakup różnych artykułów tak w sklepach fizycznych, jak i przez akwizytorów (np. garnki, szybkowary, „super odkurzacze” itp.). Problem ten dotyczy także namawiania do wykupu abonamentu medycznego przez osoby podające się za lekarzy, a nie będący nimi.

Jako zagrożenie seniorzy uznają bliską obecność osób zachowujących się agresywnie, osób nietrzeźwych, osób bezdomnych.
- Ponadto w trakcie badań pojawiało się wskazanie, że samotność, mieszkanie samemu także wzmacnia poczucie zagrożenia u seniorów. Poczucie zagrożenia powoduje obawa typu „a jeżeli będę w domu sama i coś mi się stanie, np. załabnę?”

REKOMENDACJE

- Zadbać o lepsze oświetlenie ulic, przynajmniej głównych oraz prowadzących z przystanków MPK do budynków mieszkalnych.
- Wyznaczać oddzielne ścieżki dla hulajnóg i rowerów, a oddzielne dla pieszych. Spowodować, aby służby mundurowe konsekwentnie karały osoby nieprzestrzegające takiego podziału (gdy np. ktoś jedzie na hulajnodze trasą dla pieszych).
- Wyznaczyć odpowiednie służby do pilnowania, aby chodniki w mieście były starannie odśnieżane zimą.
- Warto rozważyć organizowanie dla seniorów wycieczek krajoznawczych, być może z elementami historii po różnych, szczególnie odleglejszych dzielnicach miasta. W ten sposób dzielnice takie stałyby się bardziej znane seniorom i w efekcie z mniejszymi oporami odwiedzałyby je np. w celu spotkań towarzyskich ze znajomymi tam mieszkającymi.
- Zwiększyć liczbę kamer monitoringu, szczególnie poza centrum Poznania.
- Potrzebna jest większa liczba patroli policji, ponieważ seniorzy czują się bezpieczniej, widząc takie patrole. Również częstotliwość patrolowania ulic przez policję powinna się zwiększyć.
- Przywrócić wizyty dzielnicowego w mieszkaniach osób starszych oraz cotygodniowe dyżury dzielnicowego na osiedlach.
- Potrzebnych jest więcej spotkań o charakterze edukacyjnym z przedstawicielami policji. Policjanci powinni informować seniorów o sposobach, metodach, jakimi posługują się oszuści, naciągacze itp., oraz edukować osoby starsze, jak mają się zachować w różnych sytuacjach zagrożenia. Spotkania takie powinny odbywać się w pobliżu miejsc zamieszkania seniorów.
- Ostrzegać seniorów przed oszustami za pomocą „Gazety Senioralnej”, SMS-ów do seniorów, ostrzeżeń w lokalnej telewizji i radiu.
- Stworzyć mechanizm wspierania przez miasto inicjatyw oddolnych mających na celu budowanie więzi sąsiedzkich.
- Stworzyć system pomocy prawnej dla seniorów, którzy padli ofiarą oszustów.
- W trakcie badań pojawiła się sugestia, aby seniorom mieszkającym samotnie miasto zapewniało nieodpłatnie opaski alarmowe noszone na ręce i wysyłające sygnał alarmowy, gdy osobie starszej coś się stało.

3.6. KONTAKTY SPOŁECZNE SENIORÓW, AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA, REKREACJA SENIORÓW

- Samotność, niewystarczające wsparcie psychologiczne, brak sieci wsparcia dla osób samotnych to problemy, które przewijają się często w wypowiedziach uczestników warsztatów badawczych z seniorami.
- Na powyższy problem nakłada się także popandemiczna samoizolacja części seniorów, którzy po okresie pandemii nie chcą intensyfikować swojego życia społecznego.
- Seniorzy wskazywali na zbyt ubogą w mieście infrastrukturę sprzyjającą życiu towarzyskiemu osób starszych (np. brak ławek wraz ze stolikami w parkach na skwerach, brak kawiarni z niskimi cenami dla seniorów, brak wydzielonych pomieszczeń tylko dla klubów seniora itp.). Problem ten występuje silniej w dzielnicach i osiedlach umiejscowionych z dala od centrum Poznania.
- W zakresie rekreacji seniorzy wskazywali na zbyt ubogą ofertę:
 - zajęć rekreacyjnych dla seniorów (np. brak wycieczek dla seniorów, zbyt mało zajęć ruchowych pod opieką trenera, zbyt mało miejsc na zajęcia senioralne na basenach itp.),
 - infrastrukturę rekreacyjną w mieście niedostosowaną do potrzeb i możliwości seniorów (np. nieoświetlone siłownie zewnętrzne, brak wydzielenia ścieżek rekreacyjnych osobno dla pieszych i osobno dla rowerzystów i osób korzystających z hulajnóg, brak ławek przy ścieżkach rekreacyjnych w mieście, brak rekreacyjnych ścieżek rowerowych w pobliżu miejsca zamieszkania seniora, itp.).
- Barrierami w integracji społecznej seniorów są także:
 - brak efektywnej informacji o ofercie spotkań towarzyskich, działalności kół i klubów seniora, możliwościach rekreacji dla seniorów,
 - relatywnie wysokie koszty uczestnictwa seniora w zajęciach rekreacyjnych. Niewystarczające dofinansowanie ze strony miasta, także tego typu zajęć w DPS i DDPS.

REKOMENDACJE

- Stworzenie systemu pomocy psychologicznej dla seniorów w kryzysie samotności.
- Stworzenie systemu wspierania samoorganizowania się seniorów. Pomoc w pozyskiwaniu profesjonalistów i środków finansowych ze źródeł zewnętrznych na działalność pomocową, integracyjną i rekreacyjną seniorów.
- Zwiększyć efektywność informowania seniorów o ofercie spotkań towarzyskich, działalności kół i klubów seniora, możliwościach rekreacji dla seniorów.
- Zwiększyć ofertę zajęć rekreacyjnych dla seniorów w zakresie różnorodności takiej oferty jak i liczby dostępnych miejsc.
- Przystosować infrastrukturę rekreacyjną miasta do potrzeb i możliwości seniorów.
- Zadbać o równomierne nasycenie infrastrukturą rekreacyjną oraz ofertą działań prospołecznych we wszystkich dzielnicach i osiedlach miasta.

3.7. INFORMACJE ADRESOWANE DO SENIORÓW, INFORMOWANIE PRZYJAZNE SENIOROM

- Wypowiedzi seniorów uczestniczących w badaniach wskazują, że dobra informacja, docierająca do starszych poznaniaków wpływa na pełniejsze korzystanie przez seniorów z oferty miasta i podnosi komfort ich życia oraz ogólny poziom zadowolenia. Odpowiednia polityka informacyjna może spowodować, że proces marginalizacji (czasem samowyluczenia) części seniorów z życia społecznego, kulturalnego, edukacyjnego, rekreacyjnego miasta zostanie zatrzymany.
- Silnie występującym problemem jest mała efektywność docierania informacji miejskich do seniorów. Powodami tego są głównie:
 - bierna postawa dużej części seniorów w pozyskiwaniu takich informacji,
 - stosowanie kanałów przekazu informacji, które są nieadekwatne, nieefektywne wobec osób starszych (internet) i zarazem brak informacji przekazywanych za pomocą kanałów wykorzystywanych przez seniorów (np. lokalna TV, lokalne radio). W efekcie część seniorów nie wie, że na niektóre problemy osób starszych miasto odpowiada już stosownymi działaniami (np. brak wiedzy o biletach w niższych cenach na imprezy kulturalne, brak wiedzy o instytucji „złotej rączki dla seniorów” itp.).
- Dosyć poważnym problemem dla seniorów jest fakt, że wiele informacji miejskich jest dostępnych tylko za pomocą internetu. Wielu seniorów, szczególnie starszych, nie korzysta z internetu lub korzysta z niego wyłącznie w domu i to w sposób ograniczony. Informacje umieszczone tylko w Internecie powodują mar-

ginalizację informacyjną dużej grupy seniorów. Problem ten dotyczy częściej seniorów starszych niż np. 60 latków.

- Problemem dla seniorów są słabo dla nich czytelne ogólnodostępne informacje drukowane, które są pisane zbyt małą czcionką, jak np. rozkłady jazdy MPK, czy też informacje umieszczone na przystankach komunikacji miejskiej.

REKOMENDACJE

- Zwiększyć liczbę egzemplarzy „Gazety Senioralnej” oraz rozszerzyć sieć dystrybucji ww. gazety. W trakcie badań pojawiły się sugestie, aby „Gazeta Senioralna”:
 - była dostępna w miejscach często odwiedzanych przez seniorów jak np. apteki, przychodnie lekarskie, kościoły parafialne, małe punkty handlowe itp.,
 - była dostarczana do indywidualnych skrzynek pocztowych każdego seniora w Poznaniu,
 - była wywieszana na tablicach ogłoszeń w budynkach, w których mieszkają seniorzy.
- Informacje adresowane do seniorów powinny być przekazywane za pomocą lokalnej telewizji oraz lokalnych rozgłośni radiowych (np. WTK, TVP 3, Radio Poznań itp.).
- W miejscach często odwiedzanych przez seniorów (np. przystanki MPK, okolice kościołów parafialnych, targowiska itp.) ustawić słupy ogłoszeniowe. W razie niemożności ustawienia takich słupów do przekazywania informacji (Plakaty) wykorzystać tablice ogłoszeniowe znajdujące się na terenie osiedli mieszkaniowych poza centrum miasta. Na ww. słupach lub tablicach powinny znaleźć się takie informacje jak:
 - oferta imprez kulturalnych adresowana do seniorów (darmowe imprezy, spektakle, koncerty, wystawy z biletami ulgowymi dla seniorów, itp.),
 - informacje o ofercie miasta dla seniorów (np. działalność CIS, „złota rączka”, „Taxi dla seniora”, „trener senioralny” itp.).
- Przystosować informacje drukowane do możliwości seniorów, poprzez:
 - stosowanie dużych czcionek (np. w komunikatach na przystankach i w pojazdach MPK, na plakatach itp.),
 - stosowanie kontrastowych kolorów czcionek i tła w drukowanych komunikatach.
- W przypadku zmiany trasy linii autobusowej lub tramwajowej stosować głośne informacje głosowe wewnątrz pojazdu. Informacje takie powinny dotyczyć zmiany trasy pojazdu.
- Informacje, z których korzystają seniorzy w Internecie, powinny:
 - być proste i nieruchome, - być podane dużą czcionką,
 - nie powinny wymagać skomplikowanej nawigacji, aby je znaleźć, nie powinny wymagać wchodzenia „głęboko” w stronę internetową.
- Ważne dla seniorów informacje przekazywać im za pomocą SMS-ów.

3.8. DZIAŁANIA MIASTA WSPIERAJĄCE SENIORÓW, WPŁYW SENIORÓW NA DECYZJE I DZIAŁANIA WŁADZ MIASTA

- Spora część wypowiedzi uczestników badania dotyczyła potrzeby dialogu władz miasta z seniorami a konkretniej braku takiego dialogu. W kontekście powyższego wniosku należy zwrócić uwagę, że osoby uczestniczące w badaniu (tak uczestnicy indywidualnych wywiadów pogłębionych, jak i warsztatów badawczych z seniorami) bardzo wysoko ocenili fakt, że władze miasta zainicjowały niniejsze badania i że władze miasta pytają osoby w wieku senioralnym o ich potrzeby i problemy. Jednocześnie badani seniorzy sugerowali, aby takie rozpoznawanie potrzeb i problemów starszych poznaniaków odbywało się częściej.
- W kontekście tego, że w odczuciu seniorów brakuje dialogu pomiędzy starszymi poznaniakami a władzami miasta, silnie wskazywano na następujące problemy:
 - brak rozpoznania rzeczywistych potrzeb seniorów przy planowaniu konkretnych rozwiązań adresowanych do osób starszych (np. osoby skierowane do DDPS otrzymują posiłki, które są dostarczane do ich domów, nie korzystają z oferty placówki, ponieważ w czasie zajęć w DDPS czekają u siebie w domu na obiad),
 - władze miasta marginalizują seniorów mieszkających na terenach spółdzielni mieszkaniowych i nie pytają o ich potrzeby,
 - problemem jest brak rozpoznawania potrzeb seniorów przez Radę Seniorów przy Prezydencie Miasta.

Brak dialogu ww. rady z poznańskimi seniorami, przez co część seniorów nie uważa członków tejże Rady za przedstawicieli środowiska seniorów.

- Rada Seniorów nie ma „siły przebicia” we władzach miasta, opinie radców nie są w należyтым stopniu uwzględniane, a priorytet mają np. interesy wykonawców, a nie osób starszych, na rzecz których ci wykonawcy mają pracować,
- problemem jest to, że władze miasta nie reagują na potrzeby seniorów w sposób zaspokajający ich potrzeby,
- problemem dla części seniorów jest polityka senioralna miasta, która powoduje tworzenia „getta seniorów” np. dlaczego nie ma biletów dla seniorów do kina na każdy seans, tylko są specjalne seanse tylko dla seniorów,
- działania władz miasta nie uwzględniają potrzeby kontaktu seniorów z młodszymi pokoleniami i integracji społecznej opartej na pewnego rodzaju wymianie myśli, działań itp.,
- problemem jest realizacja budownictwa dla seniorów bez uwzględniania opinii seniorów.
- Kolejna grupa problemów związanych z relacjami władz miasta z seniorami dotyczy problemu wspierania różnego typu aktywności społecznej osób w wieku senioralnym. Wskazywano tutaj najsilniej na następujące problemy i potrzeby:
 - problemem jest to, że miasto nie tworzy platformy dla seniorów chcących podjąć działania wolontariatu na rzecz miasta i jego społeczności,
 - problemem jest niewystarczające dofinansowanie Klubów Seniora, szczególnie tych działających na terenach spółdzielni mieszkaniowych. Potrzebne jest finansowanie działalności seniorów na terenie spółdzielni mieszkaniowych,
 - problemem jest brak środków finansowych wspierających działalność klubów i kół seniora. W tym kontekście istnieje potrzeba wspierania takich klubów i kół w pozyskiwaniu środków finansowych z funduszy innych niż miejskie (fundusze centralne, unijne, itp.).
- Dostyc silnie były komunikowane również problemy związane z obecną ofertą miasta kierowaną do seniorów, wskazywano więc na:
 - brak wiedzy wśród części seniorów o ofercie miasta,
 - zbyt niski limit korzystania z usług (np. za mało przejazdów Taxi),
 - zbyt długi okres oczekiwania na usługę (np. „złota rączka dla seniora”),
 - brak usług elektryka.
- Należy zwrócić uwagę także na problemy wskazywane przez seniorów w trakcie badań a związane z wyżywieniem najuboższych z nich. W tej grupie były komunikowane następujące problemy:
 - coraz więcej podopiecznych DDPS rezygnuje z wyżywienia, gdyż koszt posiłków w ostatnim czasie wzrasta,
 - brak jest w całym mieście punktów gastronomicznych z ofertą posiłków w niskiej cenie np. barów mlecznych.

REKOMENDACJE

- Prowadzić systemowy monitoring pełnych potrzeb i problemów poznaniaków w wieku senioralnym. Rozpoznanie ww. potrzeb i problemów powinien być prowadzony systemowo co 2-3 lata.
- Do procedur związanych z inwestycjami służącymi seniorom wprowadzić konieczność konsultacji z osobami w wieku senioralnym już na etapie projektowania, ale również na etapie wykonawczym takich inwestycji.
- Stworzyć system komunikacji seniorów z władzami miasta. Sama rada seniorów to za mało, każdy senior powinien mieć możliwość wypowiedzenia się. System taki powinien zakładać komunikację dwukierunkową, tzn. nie tylko senior komunikuje swoje problemy, spostrzeżenia, ale ze strony władz miasta otrzymuje odpowiedź, nawet wówczas, gdy jego postulaty są niemożliwe do zrealizowania.
- Do zadań rady seniorów włączyć konieczność konsultowania się ze środowiskiem seniorów.
- W komunikacji władz miasta z seniorami oraz w działaniach miasta na rzecz osób w wieku senioralnym silniej uwzględniać seniorów mieszkających na terenach spółdzielni mieszkaniowych.
- Stworzyć platformę (np. przy CIS), która byłaby łącznikiem pomiędzy seniorami chcącymi podjąć aktywność w ramach wolontariatu a instytucjami i organizacjami oferującymi możliwość takiego wolontariatu.
- Stworzyć system wspierania organizacji senioralnych, klubów i kół seniora w pozyskiwaniu funduszy ze źródeł innych niż budżet miejski.

- Rozważyć możliwość zwiększenia limitu usług obecnie oferowanych przez miasto seniorom. Wprowadzić usługę elektryka dla seniorów.
- Wprowadzić dofinansowanie ze strony miasta do posiłków dla podopiecznych DDPS.
- Warto także rozważyć stworzenie w mieście sieci tanich barów mlecznych lub innych tanich punktów gastronomicznych dla seniorów.

3.9. AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA SENIORÓW

- Seniorzy uczestniczący w warsztatach wskazywali, że podejmowanie pracy zarobkowej nie jest dla nich priorytetem. Jako przyczyny takiego stanu rzeczy wskazywano głównie na:
 - zmęczenie pracą zawodową,
 - nieumiejętność pracy wśród młodszych współpracowników, którzy wyznają inny ethos pracy niż starsze pokolenie,
 - zbyt szybkie tempo zmian i związana z tym konieczność ciągłego i szybkiego doskazywania się (szczególnie w zakresie kompetencji cyfrowych),
 - brak zachęty do późniejszego przejścia na emeryturę w dotychczasowym miejscu pracy,
 - brak ofert pracy adekwatnych do możliwości fizycznych i psychicznych osób w starszym wieku.
- Seniorzy uczestniczący w warsztatach wskazywali silnie na brak wiedzy, gdzie i w jaki sposób mogliby szukać pracy. Efektem takiego stanu jest przekonanie o braku ofert pracy adresowanych dla seniorów.
- Problemem dla seniorów uczestniczących w warsztatach był także brak kursów doskazywających oraz umożliwiających przekwalifikowanie się. Problem ten dotyczy głównie nabywanie kompetencji cyfrowych wśród seniorów, którzy chcieliby podjąć pracę zarobkową.

REKOMENDACJE:

- Stworzyć w mieście biuro pośrednictwa pracy dla seniorów. Biuro takie powinno:
 - zbierać oferty pracy dla seniorów i pośredniczyć pomiędzy pracodawcą a seniorami chętnymi podjąć pracę zarówno na pełnym etacie jak i na pół lub ćwierć etatu,
 - organizować kursy doskazywające oraz kursy zdobywania nowych kwalifikacji zawodowych. Należałoby szczególnie nacisk położyć na kursy podnoszące kompetencje cyfrowe seniorów,
 - organizować kursy z zakresu komunikacji interpersonalnej we współczesnym świecie, ze szczególnym uwzględnieniem relacji między pokoleniowych. Warto rozważyć czy ww. biuro pośrednictwa pracy nie powinno być elementem Centrum Inicjatyw Senioralnych – tworzenie zupełnie nowej komórki w nowym miejscu utrudniłoby seniorom dotarcie do niej i skorzystanie z jej usług.

3.10. OPIEKA MEDYCZNA I SOCJALNA

- Jednym z najsilniej akcentowanych przez seniorów problemów jest dostępność opieki medycznej. W tym zakresie seniorzy wskazywali następujące trudności w zaspokajaniu potrzeb związanych z utrzymaniem się w dobrym zdrowiu:
 - niewystarczający dostęp do badań profilaktycznych,
 - niewystarczająca liczba lekarzy specjalistów, szczególnie z uwzględnieniem lekarzy specjalizujących się w leczeniu osób starszych np. gerontologów, geriatrów,
 - długi lub bardzo długi czas oczekiwania na leczenie u lekarza specjalisty, lub przyjęcie na leczenie szpitalne,
 - ograniczony dostęp do rehabilitacji,
 - ograniczony dostęp do pielęgniarek środowiskowych.

W zakresie dostępności opieki medycznej silnie komunikowanym wśród seniorów problemem jest także rozmieszczenie na mapie miasta przychodni lekarzy specjalistów, że przy pomocy komunikacji miejskiej części seniorom trudno jest do nich dotrzeć.

- Badani seniorzy jako problem wskazywali brak w Poznaniu odpowiedniej liczby lekarzy-geriatrów, którzy gwarantują holistyczne podejście do zdrowia osoby starszej. W konsekwencji problemem dla seniorów jest także brak w Poznaniu odpowiedniej liczby poradni geriatrycznych, które w opinii badanych powinny być w każdej dzielnicy.

- Mieszkańcy oraz pracownicy DPS i DDPS wskazywali, że problemem jest dla nich brak częstszej obecności personelu medycznego w ww. placówkach. Badani wskazywali, że np. wizyta lekarza w DPS powinna odbywać się minimum 2 razy w tygodniu.
- Inną grupą problemów silnie wskazywanych przez seniorów są problemy wynikające z postawy lekarzy wobec seniorów, charakteryzującej się lekceważącym lub niechętnym traktowaniem seniorów przez część poznańskich lekarzy.
- Z wypowiedzi seniorów wynika, że jednym z ważniejszych problemów jest również postawa części seniorów skutkująca złą kondycją psychiczną seniorów wynikającą z następujących problemów:
 - braku kontaktów z rodziną i szerszych kontaktów społecznych,
 - braku zaufania do trafności diagnozy i trafności leczenia w sytuacji telefonicznych porad lekarskich.
- Na podstawie wypowiedzi seniorów można wnioskować, że sytuacja pandemii u części osób starszych utrwaliła nawyk siedzenia w domu, izolując się od kontaktów społecznych, co negatywnie rzutuje na ich kondycję psychiczną i fizyczną, a jednocześnie po wygaśnięciu epidemii nie mają motywacji ani chęci, aby zmienić ten pandemiczny styl życia wynikający z nieumiejętności zmiany nawyków.
- Badani seniorzy wskazywali, że istotnym problemem jest długi okres oczekiwania na wolne miejsce w całodobowym DPS. Problem ten wiąże się z brakiem wsparcia dla samotnych seniorów, którzy opiekują się jeszcze starszymi krewnymi, często leżącymi lub poruszającymi się na wózkach. Brak systemu wsparcia dla takich seniorów- opiekunów powoduje ich wykluczenie z życia społecznego i kulturalnego miasta.

REKOMENDACJE

- Podjąć działania, aby zwiększyć liczbę lekarzy specjalistów w mieście. W trakcie warsztatów pojawiła się ze strony seniorów propozycja, aby miasto fundowało stypendia młodym lekarzom podejmującym deficytowe w Poznaniu specjalizacje.
- Z funduszy miejskich ufundować stypendia dla młodych lekarzy podejmujących specjalizację w kierunku lekarz geriatra. Inicjować powstanie poradni geriatrycznych w Poznaniu w taki sposób, aby minimum jedna taka poradnia funkcjonowała w każdej dzielnicy.
- Warto rozważyć porozumienie miasta z uczelniami wyższymi kształcącymi lekarzy, pielęgniarki i rehabilitantów, na mocy którego studenci ww. kierunków odbywaliby praktyki zawodowe w DPSach i w DDPS w Poznaniu.
- Zapewnienie seniorom możliwości częstszych badań profilaktycznych (raz na 12 miesięcy) oraz szerokiego dostępu do programów profilaktycznych adresowanych do seniorów związanych np. ze zdrowym odżywianiem się (spotkania z lekarzami, dietetykami, wykłady, porady itp.).
- Zapewnienie seniorom dostępu do rehabilitacji indywidualnej oraz grupowej z asystą trenera/fizjoterapeuty.
- Zwiększenie liczby pielęgniarek środowiskowych.
- Zapewnienie komunikacji miejskiej dojeżdżającej do poradni specjalistycznych w taki sposób, aby seniorom z innych części miasta łatwo było korzystać z tych poradni.
- Podjęcie działań, aby podnieść kompetencje interpersonalne lekarzy w odniesieniu do seniorów, aby była dobra komunikacja między lekarzem a pacjentem wieku senioralnym.
- Zachęcanie seniorów oraz pomaganie im w organizowaniu się w grupy wsparcia w czasie pandemii.
- Organizowanie zajęć ruchowych o charakterze rehabilitacyjnym, fizjoterapeutycznym skierowanych do grupy seniorów mających na celu odbudowę kondycji fizycznej po okresie pandemii oraz utrzymanie dobrej kondycji osób starszych.
- Zwiększyć liczbę miejsc w całodobowych DPS poprzez budowanie kolejnych nowoczesnych DPS.
- Stworzyć system wspierania osób starszych, które opiekują się w domu jeszcze starszymi krewnymi.

4

Przestrzeń miejska przyjazna seniorom

4.1. POTRZEBY I PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ SENIORÓW JAKO BARDZO WAŻNE I BARDZO DOKUCZLIWE:

4.1.1. Zidentyfikowane potrzeby uznane jako bardzo ważne

Zagospodarowanie przestrzeni miejskiej

- Potrzebne jest takie zagospodarowanie przestrzeni miejskiej, aby projektować jak najwięcej „zieleni”, a unikać tzw. „betonowania” przestrzeni.

Infrastruktura

- Taka liczba ławek na ulicach i w parkach, aby zapewnić seniorom możliwość odpoczynku i rekreacji.
- Większa liczba koszy na śmieci, aby nie były bardzo oddalone od siebie.
- Potrzebne jest układanie chodników z dużych płyt, a nie kostki, która utrudnia seniorom poruszanie się.
- Potrzebne są poręcze dla niepełnosprawnych w przejściach podziemnych.
- Dalszy ciąg ścieżki rowerowej na ul. Hezjoda, do szkoły.
- Wybudowanie krawężników ze spadem dla wózków inwalidzkich w tym DPS na ul. Żołnierzy Wyklętych.
- Zadaszenie z ławeczkami i stołem na terenie DPS Strzeszyn.
- Poprawa przejścia za boiskiem szkoły Nr 21 Dębiec do Parku Bambrów, wyłożenie przejścia szlaką lub brukiem. Seniorzy Klubu Słoneczna Przystań.

Remonty

- Koordynowanie remontów w taki sposób, aby nie robić wielu remontów naraz i nie komplikować ponad miarę przemieszczania się po mieście. Zidentyfikowane problemy uznane jako bardzo ważne

Infrastruktura

- Brak wystarczającej sieci toalet publicznych dostępnych w mieście np. na przystankach MPK lub w ich pobliżu.

- Problemem jest brak wyraźnego wskazywania kierunków do toalet publicznych.
- Nieczynne i nagle psujące się ułatwienia transportowe np. windy, schody ruchome, utrudniają osobom starszym przemieszczanie się i dezorganizują wcześniejszy plan podróży.
- Problemem są nierówne i dziurawe chodniki w mieście.
- Brak kładki i windy lub przejścia podziemnego na przejściu kolejowym na Dębcu.
- Brak windy dla podopiecznych w DDP „Klub Słoneczna Przystań”.
- Brak windy przy przejściu z tramwaju na Os. Tysiąclecia.
- Brak poręczy przy schodach na niektórych przejściach podziemnych w mieście.
- Problemem są kamienne wazony utrudniające postój np. TAXI, karetki, śmieciarki na ul. Wierzbicice.
- Brak pasów wskazujących przejście dla pieszych na ulicach: Czeremchowa, Górecka, Włoszakowicka, Na Uboczu.
- Problemem jest brak chodników po obu stronach jezdni, a także zbyt wąskie chodniki.
- Problemem są dziury i nierówna powierzchnia chodników.

Poruszanie się po mieście

- Problemem są zablokowane chodniki i przejścia przez zaparkowane samochody, szczególnie utrudniające przemieszczanie się osobom starszym na wózkach i z wózkami zakupowymi.
- Problemem dla seniorów jest takie remontowanie przestrzeni miejskiej, że wzrasta stosunek betonu do zieleni. Brak zieleni w mieście.
- Długotrwałe remonty utrudniają poruszanie się seniorów po centrum miasta, często powodując rezygnację z odwiedzania tej części Poznania.
- Remonty utrudniają seniorom dostania się do centrum miasta (dla seniorów przesiadanie się w trakcie podróży jest uciążliwe).

Opłaty

- Opłaty parkingowe są zbyt wysokie dla seniorów.

Usługi

- Zbyt mała liczba kawiarni (nie barów) z ofertą dedykowaną seniorom.

4.2. POTRZEBY I PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ SENIORÓW JAKO WAŻNE I DOKUCZLIWE:

4.2.1. Zidentyfikowane potrzeby uznane jako ważne

Infrastruktura

- Ustawianie słupków zabezpieczających przed wjazdem na trawniki np. Ul. Czeremchowa.
- Potrzebna jest siłownia zewnętrzna na Placu Waryńskiego.
- Podjazdy umożliwiające osobom na wózkach dostanie się na przystanki MPK.
- Potrzeba mniejszej liczby słupków przy ulicach, ponieważ jest przez to mniej miejsc parkingowych.
- Ustawianie słupków zabezpieczających przed wjazdem na trawniki np. Ul. Czeremchowa.
- Potrzebna jest siłownia zewnętrzna na Placu Waryńskiego.
- Podjazdy umożliwiające osobom na wózkach dostanie się na przystanki MPK.
- Potrzeba mniejszej liczby słupków przy ulicach, ponieważ jest przez to mniej miejsc parkingowych.

Poruszanie się po mieście

- Potrzebne jest w trakcie remontów dbanie o dobrą jakość przejść dostępnych dla seniorów i przejazdów przez remontowany obszar oraz wokół niego.
- Potrzebne są czytelniejsze dla seniorów oznakowania, większy rozmiar i czytelny kształt czcionki oraz symboli.
- Wyraźne oznakowanie przejść przez remontowane obszary.
- Finansowanie
- Potrzebne jest ujednolicenie wieku seniorów z uprawnieniami do ulg korzystających z usług.
- Zmniejszenie opłaty za wjazd samochodem na cmentarze komunalne dla seniorów (obecnie opłata wynosi 13 zł).
- Potrzebne jest dążenie do wyrównania nakładów inwestycyjnych w infrastrukturę prosenioralną w skali miasta.
- Zwiększenie środków dla organizacji pomocowych na jadalnię i tanie posiłki.

Postawy

- Potrzebna jest większa troska władz miasta o funkcjonowanie infrastruktury przyjaznej seniorom w przestrzeni miejskiej (windy, schody ruchome itp.).
- Większa współpraca między DPS-em i klubami ZDDP.
- Usługi
- Zwiększenie liczby opiekunek/opiekunów MOPR, aby pomagać seniorom w codziennych zadaniach tj. zakupy, sprzątanie.

4.2.2. Zidentyfikowane problemy uznane jako ważne

Infrastruktura

- Problemem jest brak wystarczającej liczby małych terenów zielonych (skwerków) w najbliższej okolicy zamieszkania seniora, ponieważ do parków jest daleko, dotyczy to wszystkich dzielnic.
- Problemem są zaniedbane skwery, więc dla seniorów korzystanie z nich przestaje być przyjemne.
- Problemem są zaniedbane tereny: przy przejeździe kolejowym na ul. Góreckiej (przy wiadukcie), okolice wiaduktu (ul. 28 Czerwca – ul. Południowa przy gratowisku).
- Problemem są przejścia dla pieszych ulokowane w dużej odległości od przystanków.
- Problemem są osoby bezdomne, które gromadzą się na terenach zielonych przeznaczonych do odpoczynku i rekreacji.
- Problemem dla seniorów jest niewystarczająca liczba kawiarni poza centrum miasta.
- Ze względu na wysokie ceny np. w punktach gastronomicznych, centrum miasta jest trudniej dostępne dla seniorów.
- Brak w punktach gastronomicznych zróżnicowania cen (wielkość porcji/cena) uwzględniających potrzeby osób starszych.
- Problemem jest, że zmiany architektoniczne ułatwiające życie seniorom są wprowadzane zbyt wolno.
- Problemem jest zbyt mała liczba ławek ze stolikami w parkach i terenach leśnych.

Usługi

- Problemem jest niewystarczająca liczba tańszych jadłodajni w mieście.

4.3. POTRZEBY I PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ SENIORÓW JAKO RACZEJ WAŻNE I RACZEJ DOKUCZLIWE:

4.3.1. Zidentyfikowane potrzeby uznane jako raczej ważne i raczej dokuczliwe

Poruszanie się po mieście

- Takie oznakowanie tablic z nazwami ulic i numerami budynków, aby seniorom łatwo było się zorientować, w którym kierunku iść i łatwo było odnaleźć numer domu.
- Potrzeba umiejscowienia poradni lekarza rodzinnego w bliskiej okolicy miejsca zamieszkania seniora.
- Potrzeba małych sklepów z żywnością oraz ryneków w pobliżu miejsca zamieszkania seniora.

4.3.2. Zidentyfikowane problemy uznane jako raczej ważne i raczej dokuczliwe

Zagospodarowanie przestrzeni miejskiej

- W niektórych częściach dzielnic Poznania występuje problem z dostępem do ośrodków zdrowia np. do przychodni lekarza rodzinnego, ze względu na odległość, jaką seniorzy muszą pokonać, aby się do nich dostać.
- Budowanie nowych obiektów mieszkalnych bez uwzględnienia nowych punktów usługowych. Powoduje to obawy o jakość życia w obszarze zwiększającej się liczby mieszkańców.

Poruszanie się po mieście

- Problemem dla seniorów są zbyt częste zmiany zachodzące w centrum miasta (zmiany sklepów, punktów gastronomicznych, tras komunikacji miejskiej prowadzącej do centrum itp.).

Infrastruktura

- Problemem są chodniki zanieczyszczone odchodami psów.

5

Poruszanie się seniora po mieście – transport

5.1. POTRZEBY I PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ SENIORÓW JAKO BARDZO WAŻNE I BARDZO DOKUCZLIWE:

5.1.1. Zidentyfikowane potrzeby uznane jako bardzo ważne

Potrzeby związane z korzystaniem przez seniorów z usług MPK:

Linie MPK

- Potrzeba niezmienności tras poszczególnych linii MPK, gdyż seniorzy przyzwyczajają się do nich i często jeżdżą „na pamięć”.
- Potrzeba dojechania tramwajem lub autobusem do punktu docelowego bez konieczności przesiadania się. Jadąc „bez przesiadki” seniorzy, mają większą pewność, że się nie zgubią oraz taki przejazd jest dla nich mniej męczący i bezpieczniejszy, gdyż nie wymaga wielokrotnego wsiadania i wysiadania z pojazdu MPK.

Środki transportu MPK

- Potrzeba wycofania z kursowania tramwajów ze stopniami (wysokopodłogowych) i wymianę ich na pojazdy niskopodłogowe na całej długości tramwaju, a nie tylko w środkowej jego części.
- Potrzeba umieszczenia odpowiedniej liczby miejsc siedzących na poziomie „niskopodłogowym”, tak aby wewnątrz pojazdu senior nie musiał wchodzić po schodach na poziom z siedzeniami.
- Potrzeba zwiększenia liczby miejsc siedzących dedykowanych seniorom w pojazdach MPK.
- Potrzeba innego, czytelniejszego oznaczenia miejsc siedzących dla seniorów w pojazdach MPK. Obecne oznaczenie sugeruje, że jest to miejsce dla osób niepełnosprawnych (np. chodzących z kulami).
- Potrzeba dostosowania rozwiązań wewnątrz pojazdów MPK w taki sposób, aby odpowiadały potrzebom osób starszych (np. niżej umieszczone uchwyty dla stojących pasażerów, siedzenia dla seniorów umieszczone na poziomie podłogi, a nie na podwyższeniach, przyciski wezwania do zatrzymania się pojazdu umieszczone obok siedzeń dedykowanych seniorom itp.).

Infrastruktura MPK

- Potrzeba zwiększenia liczby zadaszonych oraz wyposażonych w ostony boczne przystanków MPK.
- Potrzeba zwiększenia liczby przystanków wiedeńskich: (np. na ul. Kraszewskiego), gdyż ułatwiają wsiadanie i wysiadanie seniorów do tramwajów.
- Potrzeba stworzenia przystanku na żądanie między ul. Hezjoda a Literacką.
- Potrzeba jak najwcześniejszego informowania o planowanych zmianach w funkcjonowaniu środków transportu publicznego np. zmianach w rozkładach jazdy, planowanych remontach itp.
- Potrzeba czytelnego i łatwego w odbiorze komunikowania seniorów o zmianach w trasach poszczególnych linii komunikacji miejskiej (np. głośne komunikaty głosowe w tramwajach i autobusach, czytelne, duże, napisane dużą czcionką komunikaty na przystankach, nieodwoływanie się do stron www — komunikaty dla seniorów powinny być bezpośrednio dostępne na przystankach i w tramwajach/autobusach).
- Potrzeba ułatwienia dostania się seniora na przystanek, gdy wymaga to pokonywania schodów jak np. na przystankach „Pestki” lub przystanków, do których trzeba dojść przejściem podziemnym (windy).
- Potrzeba gęstszego umiejscowienia przystanków na trasach MPK, tak aby senior nie musiał pokonywać dużych dla niego odległości z domu na przystanek i z przystanku do celu podróży.

Ceny przejazdów MPK

- Potrzeba obniżenia ceny biletu rocznego PEKA dla seniora 60+, do poziomu 50 zł.
- Potrzeba zajęcia miejsca siedzącego przez seniora w pojeździe MPK, ze względu na jego bezpieczeństwo.

5.1.2. Potrzeby transportowe seniorów niezwiązane z usługami MPK:

- Potrzeba ułatwienia seniorom w poruszaniu się po rozległych przestrzeniach cmentarzy miejskich, dotyczy to bardziej cmentarza na Junikowie (np. ryksze, melekisy do dyspozycji/wynajęcia przez seniorów).
- Potrzeba ułatwienia w dostaniu się seniorów na odległe perony na dworcu głównym PKP (np. peron 4a).
- Potrzeba korzystania przez osoby starsze z usług „roweru miejskiego”. Udostępnienia seniorom w ramach „roweru miejskiego” rowerów elektrycznych lub trójkołowych.
- Potrzeba wydzielenia miejsc parkingowych dla seniorów w miejscach, które są często odwiedzane przez seniorów (nie powinny to być miejsca dla osób niepełnosprawnych).
- Potrzeba niższych opłat dla seniorów chcących korzystać z „roweru miejskiego”.
- Potrzeba niższych opłat dla seniorów w strefach płatnego parkowania.

5.1.3. Problemy związane z korzystaniem przez seniorów z usług MPK

Środki transportu

- Stary tabor tramwajowy (problemem są tramwaje wysokopodłogowe i wychodzenie z nich na ulicę lub przystanek).
- Problemem dla seniorów jest zbyt mała liczba tramwajów niskopodłogowych.
- Rozwiązania stosowane w pojazdach komunikacji miejskiej, bywają niedostosowane do potrzeb osób starszych np. zbyt wysoko umieszczone uchwyty, siedzenia usytuowane na podwyższeniu sprawiają, że osoby starsze muszą się na nie wspinać.
- Konieczność sygnalizowania potrzeby zatrzymania pojazdu na przystanku „na żądanie” może być utrudniona, jeżeli przycisk jest umieszczony za daleko od starszej osoby siedzącej.

Infrastruktura MPK

- Problemem dla seniorów jest położenie przystanków MPK daleko od celu ich podróży oraz od ich domów.
- Zbyt wysoki próg dla seniora przy wsiadaniu i wysiadaniu z tramwaju „wysokopodłogowego”.
- Brak wiat i ławek na niektórych przystankach autobusowych, tramwajowych.
- Ul. Owcza – brak chodnika, brak pobocza, brak komunikacji miejskiej. Wystarczy zapewnić transport publiczny w tym miejscu.
- Zbyt daleko trzeba dojść z wielu przystanków MPK do przychodni lekarskich.
- Problemem jest brak wind na przystankach „Pestki” oraz na przystankach, do których trzeba dojść przez przejścia podziemne, co wiąże się z co najmniej dwukrotnym pokonywaniem wysokich schodów.
- Problemem są bardzo długie odległości między przystankami MPK, np. Panorama – Dmowskiego.
- Problemem dla seniora jest dojście do peronu 4a na dworcu głównym PKP, ze względu na dużą odległość do tego peronu.

- Problemem jest brak przejścia dla pieszych na ul. Pokrzywno między przystankami po obu stronach ulicy (trzeba przebiegać do DPS).
- Utrudnieniem jest ograniczona liczba miejsc parkingowych w pobliżu miejsc, z których seniorzy często korzystają.
- Niewyraźne komunikaty głosowe np. o zbliżającym się przystanku utrudniają seniorom poruszanie się MPK, co jest ważne szczególnie w sytuacji częstych zmian tras linii autobusowych i tramwajowych.
- Problemem są zbyt wysokie dla seniorów stopnie schodów w części przejść podziemnych (np. koło CH Avenida).

Trasy, rozkłady jazdy MPK

- Częste zmiany tras na liniach tramwajowych i autobusowych są problemami dla seniorów, którzy przyzwyczajają się do tras poszczególnych linii MPK i gdy następują częste zmiany, to czują się oni zagubieni.
- Zbyt częste zmiany tras poszczególnych linii tramwajowych i autobusowych, stają się kłopotem, tym bardziej, gdy seniorzy nie wiedzą gdzie i jak szukać informacji o aktualnych trasach poszczególnych linii MPK, odwoływanie się do informacji na stronach www w przypadku seniorów jest nieefektywne, gdyż osoby starsze rzadko korzystają z internetu i zarazem oczekują informacji, gdy są już na przystanku lub jadą pojazdem MPK.
- Zbyt częste zmiany związane z funkcjonowaniem MPK oraz wprowadzanie wszelkich nowości związanych z korzystaniem z transportu miejskiego są utrudnieniem dla seniorów.
- Zbyt mała czcionka na rozkładach jazdy umieszczonych na przystankach MPK, powodująca, że informacje są nieczytelne dla seniorów. Seniorzy nie chcą „żonglować okularami” na przystankach, gdyż często wiąże się to nie tylko z kłopotem, ale także z otwieraniem i zamykaniem torebki damskiej, co powoduje wzrost poczucia zagrożenia u seniorów.
- Problemem wskazanym przez seniorów jest to, że autobus nr 149 nie dojeżdża do dużej pętli Dębiec, w efekcie jadąc do lekarza senior, musi się przesiadać.
- Problemem dla seniorów jest poruszanie się tym samym chodnikiem pieszych, rowerów i hulajnog. W takich sytuacjach osoby starsze czują się zagrożone w związku z dużą prędkością poruszania się pojazdów oraz słabszym refleksem seniorów. Postulowali oni rozdzielanie ciągu pieszych i rowerów, hulajnog.

Ceny MPK

- Problemem jest zbyt droga dla seniorów strefa parkingowa
- Jako problem w trakcie badań wskazano brak dofinansowania dla seniorów do rowerów elektrycznych

Postawy uczestników ruchu wobec siebie

- Problemem jest brak zrozumienia dla ograniczeń ruchowych seniorów wśród części kierowców autobusów i motorniczych tramwajów.
- Brak empatii wobec seniorów u motorniczych i kierowców autobusów. Osoby te nie biorą pod uwagę, że seniorzy nie poruszają się tak szybko jak ludzie młodzi i w efekcie zamykają drzwi pojazdu, zanim osoba starsza zdąży wsiąść. „Kierowco pozwól wysiąść seniorowi”.
- Uciążliwy dla seniorów jest brak kultury w zachowaniu pasażerów w komunikacji miejskiej oraz brak szacunku do współpasażerów. Badani seniorzy sugerowali, aby przez głośniki w pojazdach MPK przypominać o kulturze.
- Tłok w godzinach szczytu utrudniający osobom starszym wygodne korzystanie z MPK. Sytuacja taka powoduje rezygnację z korzystania z usług MPK przez seniorów w niektórych godzinach.
- Problemem dla seniorów jest nieustępowanie miejsca osobom starszym w autobusach i tramwajach, przez młodych ludzi. Wiąże się to ze wzorami zachowań, które mają uwewnętrznzone osoby starsze oraz z mniejszym zasobem siły, oraz obawą o własne bezpieczeństwo w trakcie jazdy.

Problemy transportowe seniorów niezwiązane z usługami MPK:

- Seniorzy wskazywali na trudności w poruszaniu się po rozległych terenach cmentarzy miejskich np. na Cmentarzu Junikowo – brak dojazdu do oddalonych grobów na terenie cmentarza (np. ryksze, melekсы).
- Utrudnieniem dla seniorów jest nierówny chodnik przed i za furtką w DPS przy ul. Żołnierzy Wyklętych.
- Problemem dla osób starszych jest rozpoczynanie prac remontowych ulic w wielu miejscach Poznania jednocześnie. Wiąże się to z brakiem dostępnej i przyjaznej seniorom informacji, jak dojechać środkami MPK w pożądane miejsce.

5.2. POTRZEBY I PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ SENIORÓW JAKO WAŻNE I DOKUCZLIWE:

5.2.1. Potrzeby związane z korzystaniem przez seniorów z usług MPK:

Środki transportu

- Potrzeba linii autobusowej dowożącej seniorów do bocznych wejść na teren cmentarza komunalnego na Junikowie. Seniorzy sugerowali, że wystarczyłyby mały autobus – mikrobus, kursujący 1 raz na godzinę.
- Potrzeba bezpiecznego i stabilnego chwycenia się seniora w pojeździe MPK, gdy jedzie on, stojąc

Infrastruktura

- Potrzeba odpoczynku w trakcie przemieszczania się czemu służą między innymi ławki umieszczone na przystankach tramwajowych i autobusowych.

5.2.2. Potrzeby niezwiązane z funkcjonowaniem MPK

- Potrzeba bezpiecznego, wygodnego i szybkiego przejścia pieszych przez tory kolejowe na Dębcu. Seniorzy wskazywali na konieczność zbudowania tam kładki nad torami. Kładka ta powinna być zaopatrzona także w windę dla seniorów, osób niepełnosprawnych i matek z wózkami dziecięcymi.
- Potrzeba oszczędności czasu przez seniorów.
- Potrzeba bezpiecznego przejścia seniora przez ulicę. Czas włączania się zielonego światła na przejściach dla pieszych powinien umożliwiać spokojne przejście seniora przez jezdnię, powinien być dostosowany do tempa poruszania się osoby starszej.
- Potrzeba wyznaczenia miejsc parkingowych dla seniorów blisko przychodni lekarskich.
- Potrzeba budowy ścieżek rowerowych o takiej szerokości, aby możliwa była na takich ścieżkach jazda rowerem trójkołowym.

5.2.3. Problemy seniorów związane z transportem

Środki transportu MPK

- Utrudnieniem dla seniorów jest, że tramwaje częściowo „niskopodłogowe” mają zbyt mało miejsc siedzących w części niskopodłogowej (tylko 3 siedzenia).
- Problemem dla osób starszych jest, że w niektórych typach tramwajów brakuje uchwytów przy oparciach siedzeń dla osób stojących.

Infrastruktura MPK

- Brak ławek na niektórych przystankach autobusowych i tramwajowych, jest to problem dla osób starszych, gdyż ze starszym wiekiem są związane utrata siły oraz problemami chorobowymi nóg i kręgosłupa.
- Sygnalizacja świetlna na przejściach dla pieszych jest włączana zbyt krótko, przez co seniorzy nie zdążą pokonać całego przejścia w czasie obowiązywania zielonego światła dla pieszych.
- Problemem dla seniorów jest brak możliwości zaparkowania samochodu przy przychodni lekarskiej.

5.2.4. Problemy niezwiązane z funkcjonowaniem MPK

- Problemem jest długie oczekiwanie na możliwość przejścia przez tory kolejowe na Dębcu.
- Problemem są wysokie dla seniorów opłaty za wypożyczenie roweru miejskiego.
- Brak ścieżek rowerowych przystosowanych do poruszania się na nich rowerami trójkołowymi.

5.3. POTRZEBY I PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ SENIORÓW JAKO RACZEJ WAŻNE I RACZEJ DOKUCZLIWE:

5.3.1. Potrzeby związane z korzystaniem przez seniorów z usług MPK

Infrastruktura MPK

- Potrzeba poczucia bezpieczeństwa na przystankach MPK, w dużym stopniu zaspokaja to dobre oświetlenie takich przystanków oraz widoczne dla seniora kamery monitoringu.
- Potrzeba bezpieczeństwa w trakcie oczekiwania na tramwaj czy na autobus oraz w trakcie jazdy autobusem. Seniorom zapewnia to oświetlenie przystanku, widoczny dla nich monitoring, odpowiednie wyposażenie

zenie wewnątrz pojazdów MPK (pojazdy niskopodłogowe, odpowiednia liczba miejsc siedzących na poziomie niskopodłogowym, siedzenia umieszczone na poziomie podłogi, uchwyty dla osób stojących na wysokości dostępnej dla seniorów itp.).

- Potrzeba łatwego dostania się na przystanek MPK, gdy trzeba do niego dojść z przejścia podziemnego lub z użyciem schodów (potrzeba wind na takich przystankach).
- Potrzeba braku barier architektonicznych utrudniających wsiadanie i wysiadanie z pojazdu (np. wysokie krawężniki przy przystankach autobusowych i tramwajowych).
- Potrzeba łatwego i szybkiego dojazdu do miejsca docelowego środkami MPK (równomierne rozłożenie linii MPK, zwiększenie częstotliwości kursowania pojazdów MPK).
- Potrzeba uczestniczenia w życiu kulturalnym, edukacyjnym i społecznym w Poznaniu — potrzeba łatwej dostępności środkami MPK do śródmieścia i centrum miasta.
- Potrzeba empatii pracowników MPK, szczególnie kierowców autobusów i motorniczych w stosunku do osób starszych.
- Potrzeba komfortowego i szybkiego dojazdu seniorów pociągami do miejscowości w okolicach Poznania.

Ceny MPK

- Potrzeba równego traktowania seniorów przez władze wszystkich miast w aspekcie odpłatności za przejazdy komunikacją miejską.
- Potrzeba zrównania pomocy dla seniorów w zakresie odpłatności za usługi MPK, niezależnie od wieku seniora.

5.3.2. Potrzeby transportowe seniorów niezwiązane z usługami MPK:

- Potrzeba zwiększenia limitu przejazdów taksówkami dla seniorów (darmowych w ramach programu „Taxi dla seniora”) przynajmniej raz w miesiącu.
- Potrzeba obniżenia kosztów za wypożyczenie roweru przez seniora w ramach „roweru miejskiego” (np. ze zniżką 50%).
- Potrzeba wyższego poziomu umiejętności cyfrowych wśród seniorów, aby umożliwić im korzystanie z aplikacji takich jak MPK, Uber, rower miejski.
- Potrzeba bezpieczeństwa seniorów na ścieżkach rowerowych (sugerowano ścieżki oddzielone od jezdni dla samochodów, wyraźniejsze i czytelniejsze oznakowanie takich ścieżek, ograniczenia związane z prędkościami rozwijanymi przez pojazdy na ścieżkach rowerowych).
- Potrzeba łatwego korzystania przez seniorów z systemu wypożyczania rowerów miejskich (wypożyczanie bez konieczności korzystania z aplikacji „rower miejski”).

5.3.3. Problemy związane z korzystaniem przez seniorów z usług MPK:

Infrastruktura MPK

- Brak oświetlenia na przystankach autobusowych, tramwajowych jest dla osób starszych problemem, gdyż powoduje u nich poczucie zagrożenia oraz utrudnia odczytanie rozkładów jazdy i komunikatów umieszczonych na przystankach.
- Problemem są nieczynne ruchome schody w części przejść podziemnych oraz brak takich schodów i wind w części przejść podziemnych (np. na Rondzie Kaponiera ruchome schody często są nieczynne).
- Problemem są wysokie krawężniki na przystankach i w miejscach, gdzie stoją tramwaje, do których trzeba dojść, starsza osoba musi pokonywać wysokie progi i wysoko podnieść nogę, żeby wsiąść do pojazdu i pokonać wysokość, żeby wysiąść z niego.

Trasy, rozkłady jazdy MPK

- Lepsza informacja wizualna.
- Problemem dla seniorów jest nierównomierne rozłożenie linii autobusowych i tramwajowych, co powoduje trudność w dotarciu do niektórych miejsc na terenie miasta, a w efekcie częściowe wykluczenie społeczne seniorów mieszkających w takich miejscach.
- Przedłużające się remonty w centrum miasta ograniczające dojazd publicznymi środkami transportu zniechęcają seniorów do korzystania z tej części miasta, powodując wykluczenie części seniorów z życia miasta (oferta kulturalna, edukacyjna, życie społeczne).

Ceny MPK

- Badani seniorzy wskazywali, że bilety MPK są drogie dla seniorów, których nie dotyczą darmowe przejazdy MPK ze względu na wiek.
- Jako problem jest postrzegany brak darmowych przejazdów środkami MPK dla poznaniaków od 65 roku życia (w sytuacji, gdy część innych dużych miast oferuje już 65-latkom darmowe bilety komunikacji miejskiej).

Postawy uczestników ruchu wobec siebie

- Problemem dla seniorów jest fakt, że część kierowców autobusów i motorniczych zbyt gwałtownie hamuje i rusza z miejsca, przez co stwarza sytuacje niebezpieczne dla osób, które muszą stać. Tramwaj rusza z przystanku i szarpie – ludzie się przewracają.
- Problem z dojazdem autobusów do krawężników przy przystankach.
- Seniorzy czują się zagrożeni, kiedy do autobusu lub tramwaju wchodzi osoba, która zachowuje się w sposób głośny, agresywny, są pod wpływem środków odurzających, brudni i zaniedbani, a motorniczy nie reaguje. Powoduje to, że seniorzy nie wsiadają i czekają na następny kurs. W przypadku kiedy są już w pojeździe, wysiadają zaraz na następnym przystanku lub szukają obecności innych pasażerów.

Informacja

5.3.4. Problemy niezwiązane z funkcjonowaniem MPK:

- Problemem dla seniorów jest zbyt mała liczba miejsc siedzących w pociągach (lokalnych) – pożądane przez seniorów są pociągi dwupiętrowe na trasach bliskich miastu.
- Seniorzy jako problem wskazywali zbyt małą liczbę pociągów lokalnych.
- Ścieżki rowerowe oddalone od chodnika najlepiej pasem zieleni, aby piesi nie wchodzili na ścieżkę, a rowerzyści nie wjeżdżali na chodnik.
- W opinii badanych seniorów poziom bezpieczeństwa na ścieżkach rowerowych jest zbyt niski. Ścieżki rowerowe dla seniorów powinny być bardziej bezpieczne. Brak bezpieczeństwa na ścieżkach rowerowych wiąże się z takimi elementami jak:
 - zbyt szybko poruszające się hulajnogi
 - niejasne oznaczenie dotyczące rowerów na ww. ścieżkach,
 - problem z częścią ścieżek dla rowerów – seniorzy nie chcą jeździć rowerami na ścieżkach, które są elementem jezdni dla samochodów, uważają, że na tak wyznaczonych ścieżkach jest zbyt niebezpiecznie,
- Problemem dla seniorów jest sposób wypożyczania roweru miejskiego związany z obsługą aplikacji w telefonie. Seniorzy sugerowali, aby rowery miejskie dedykowane seniorom były dostępne po wrzuceniu odpowiedniej kwoty w monetach.
- Zwiększenie częstotliwości jazdy pociągów lokalnych.
- Dla seniorów problemem jest brak wiedzy, w jaki sposób zamówić transport medyczny dla osoby leżącej lub poruszającej się na wózku.
- Problemem dla osób starszych jest brak umiejętności w korzystaniu z takich usług jak np. Uber, nieumiejętność obsługi aplikacji związanych z tego typu usługami. W efekcie w życiu seniora brak jest alternatywy dla Taxi.

6

Mieszkalnictwo dla seniorów

6.1. POTRZEBY I PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ SENIORÓW JAKO BARDZO WAŻNE I BARDZO DOKUCZLIWE:

6.1.1. Zidentyfikowane potrzeby uznane jako bardzo ważne

Polityka mieszkaniowa

- Potrzeba większej liczby mieszkań dla seniorów. Po śmierci seniora wolne miejsce (mieszkanie) powinien zajmować nowy lokator (senior). Potrzeba niskich wpłat na takie mieszkania.
- Potrzeba większej liczby takich placówek jak DPS Strzeszyn.
- Potrzeba obniżenia opłat początkowych koniecznych, by uzyskać mieszkanie.
- Potrzeba dopłat do wysokich czynszów oraz opłat związanych z ogrzewaniem mieszkania.
- Potrzeba dofinansowania modernizacji posiadanego przez seniora mieszkania pod kątem potrzeb seniora (np. na wymianę wanny na kabinę prysznicową), niezależnie od formy prawnej prawa do lokalu mieszkalnego.
- Potrzeba ochrony seniorów, którzy mieszkają w budynkach prywatnych, których właściciele nie chcą kontynuować najmu mieszkania seniorowi.
- Potrzeba krótkiego okresu oczekiwania na mieszkania dla seniora, co wiąże się z podeszłym wiekiem tych osób.
- Potrzeba ułatwień dla seniorów w zamianie mieszkania na mniejsze lub/i położone na parterze, lub w budynku z windą.

Mieszkanie

- Potrzeba konsultowania z seniorami projektów nowych mieszkań lub mieszkań przystosowywanych dla tej grupy wiekowej. Efektem powinno być optymalne dostosowanie mieszkań do dysfunkcji i możliwości seniorów.
- Dostosowanie (zmiana) warunków mieszkaniowych do aktualnej sprawności fizycznej seniora (np. zmiana z wanny w łazience na prysznic).

Infrastruktura

- Potrzeba likwidacji barier architektonicznych tak w mieszkaniu jak w budynku, w którym mieszkanie się znajduje jak i w przestrzeni osiedla, dzielnicy i miasta.

- Konieczność wybudowania wind krzesłkowych w domach seniorów.
- Potrzeba małych sklepów „z ładą” w pobliżu domu seniora.
- Potrzeba ławek na terenie codziennej aktywności seniorów (po drodze do bliskich sklepów, przychodni lekarskich, na przystanki MPK, do aptek itp.)
- Potrzeba dobrego oświetlenia dróg codziennej aktywności seniorów w pobliżu domu (po drodze do bliskich sklepów, przychodni lekarskich, na przystanki MPK, do aptek itp.).

Usługi

- Doradztwo fachowca w zakupie niezbędnych sprzętów dla seniora niepełnosprawnego, np. łóżka, siedzi-ska oraz przyrządów poprawiających poruszanie (ruchliwość) seniora.
- Pomoc okresowa w posprzątaniu mieszkania (szczególnie w okresowych dużym sprzątnięciu), praniu i wieszaniu firan oraz zaston, wynoszeniu śmieci, myciu okien.
- Potrzeba wsparcia części seniorów w codziennych zakupach, w sytuacji gdy są oni wykluczeni cyfrowo (nie umieją korzystać z zakupów przez internet).
- Potrzeba pomocy i wsparcia w zaplanowaniu, zorganizowaniu i przeprowadzeniu remontu mieszkania w tym także w przystosowaniu zajmowanego mieszkania do potrzeb seniora (np. modernizacja łazienki) lub po prostu odmalowania mieszkania. Dotyczy to także seniorów, którzy chcieliby sami sfinansować taki remont.
- Potrzeba wsparcia organizacyjnego, prawnego w wymianie mieszkania na mniejsze, położone w pobliżu rodziny mieszkającej oddzielnie, umiejscowione na parterze lub w budynku z windą. Stworzenie efektywnego i sprawnego mechanizmu zamiany mieszkań przez seniorów, z wyższych pięter na niższe. Pojawiła się sugestia powołania przy Urzędzie Miasta jednostki, biura zamiany mieszkań, aby ułatwić seniorowi zamianę mieszkania np. z 4 piętra na parter – usługa taka powinna być świadczona bezpłatnie.

6.1.2. Zidentyfikowane problemy uznane przez seniorów jako bardzo ważne

Polityka mieszkaniowa

- Mieszkania dla seniorów są bardzo drogie.
- Problemem jest wyrzucanie seniorów z mieszkań np. po 30 latach zamieszkiwania i brak możliwości zamiany na mieszkanie miejskie, (otrzymania takiego mieszkania w zamian za opuszczane).
- Problem seniorów jest zamiana mieszkania na mniejsze, umiejscowione na parterze lub w budynku z windą, na mieszkanie położone blisko rodziny mieszkającej osobno. Seniorzy często nie wiedzą, jak takiej zamiany dokonać, gdzie szukać informacji na ten temat, ponadto uważają, że takie przedsięwzięcie przerasta ich siły. Elementem, który hamuje tego typu działania, jest także nieufność seniorów do prywatnych firm oraz osób sobie nieznanych, za którymi nie stoi autorytet instytucji.
- Problemem są zbyt wygórowane kryteria przyznawania dopłat do czynszu (wysokość dochodu + powierzchnia mieszkania) cyt.: „Najlepiej być menelem i patologią, to państwo pomaga”.
- Problemem dla osób starszych jest brak szans na otrzymanie mieszkania socjalnego wg tej punktacji, która obecnie obowiązuje w Poznaniu.
- Problemem jest zbyt długi czas oczekiwania na mieszkania dla seniorów – w opinii uczestników badania senior nie może czekać ze względu na wiek i stan zdrowia.
- Problemem jest zajmowanie przez osoby starsze dużych powierzchniowo mieszkań, które generują wysokie koszty oraz konieczność dużego nakładu pracy i sił. Dodatkowym problemem jest fakt, że takie osoby nie chcą zmienić mieszkania na mniejsze albo też nie wiedzą, jak to zrobić.

Mieszkanie

- Wysokie koszty utrzymania mieszkania. Problemem części seniorów są wysokie opłaty czynszowe i opłaty związane z ogrzewaniem.
- Problemem są wysokie koszty utrzymania mieszkania socjalnego dla seniora.
- Problemem dla seniorów jest brak pomocy i ułatwień w dostosowaniu łazienki do potrzeb seniora oraz w i innych remontach mieszkania. Seniorzy nie wiedzą często, jak zorganizować remont, gdzie szukać zaufanych wykonawców. Uważają także iż remont mieszkania jest ponad ich siły, nawet gdy posiadają zasoby finansowe na przeprowadzenie remontu czy modernizacji mieszkania i chęć do takiego remontu.
- Problemem jest przystosowanie posiadanego mieszkania do możliwości i sposobu funkcjonowania osoby starszej w odniesieniu do osób, które są właścicielami mieszkań, posiadają spółdzielcze lub własnościowe prawo do lokalu. Problem ten wynika z niskich dochodów dużej części seniorów oraz konieczności

dużych nakładów pracy przy organizowaniu remontu mieszkania.

- Problemem dla seniorów jest brak kabiny prysznicowej przystosowanej do korzystania przez osobę starszą (problemem jest zbyt wchodzenie i wychodzenie z wanny, która tacy seniorzy posiadają).
- Problemem są wysokie stopnie schodów i wysokie progi w budynku, w którym mieszka senior. Zbyt wysokie stopnie schodów dodatkowo utrudniają poruszanie się po schodach osobom starszym
- Problemem jest wnoszenie ciężkich rzeczy np. zakupów, wyżej niż parter.
- Problemem jest brak wiedzy seniorów, w jaki sposób przystosować swoje mieszkanie do potrzeb osoby starszej niepełnosprawnej ruchowo. Brak wiedzy o dostępnych na rynku rozwiązaniach technicznych.

Infrastruktura

- Problemem jest brak ławek w okolicy domów, w których mieszkają seniorzy, szczególnie w przestrzeni ich codziennej aktywności pozadomowej tzn. w drodze po zakupy do pobliskich sklepów, w drodze do przychodni lekarskiej, apteki itp.
- Problemem dla seniorów jest pokonywanie schodów, gdy mieszkają na wyższych piętrach. Tak więc problemem staje się brak wind w blokach lub kamienicach.
- Mało zieleni w najbliższej okolicy domu, w którym mieszka senior wiąże się to ze zbyt gęstą zabudową.
- Problemem dla części osób starszych jest, iż w starych budynkach nie ma poziomu zerowego, z którego wychodzi się bezpośrednio na chodnik.
- Problemem dla seniorów są ciężkie drzwi lub drzwi, które wymagają dużej siły, aby je otworzyć.
- Problemem jest brak w bliskiej odległości infrastruktury niezbędnej do codziennego funkcjonowania seniora (sklepy spożywcze, apteka, drogeria, lekarz, park, kluby dla seniorów, basen, fizjoterapia itp.).

Usługi

- Problemem części osób starszych jest brak zasięgu lub słaby zasięg telefonów komórkowych. Powoduje to poczucie zagrożenia oraz izolacji społecznej seniora.
- Problemami dla seniorów są takie czynności domowe jak: generalne (duże sprzątnięcie) mieszkania, pranie i wieszanie firan i zasłon przy oknach, mycie okien. Dla wielu seniorów, szczególnie w starszym wieku oraz schorowanych są to czynności ponad ich siły.

6.2. POTRZEBY I PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ SENIORÓW JAKO WAŻNE I DOKUCZLIWE:

6.2.1. Zidentyfikowane potrzeby uznane jako ważne

Polityka mieszkaniowa

- Potrzeba tworzenia mieszkania wspomaganych/chronionych specjalnie dla seniorów.
- Potrzeba dofinansowania remontów w domach osób starszych w tym do remontów przystosowujących mieszkania do potrzeb seniorów, ale także zwykłego odmalowania mieszkania.
- Potrzeba większej dostępności dla seniorów na dogodnych warunkach do lokali miejskich (np. obecnie wymagana wysokość dochodów seniora jest zbyt wysoka).
- Potrzeba zmniejszenia wysokości kaucji w mieszkaniach dla seniorów.
- Budowanie bloków/budynków mieszkalnych z mieszkaniem dla seniorów z przychodnią umiejscowioną na parterze takiego budynku.
- Potrzeba likwidacji ograniczeń administracyjnych i wsparcia prawnego ze strony miasta związanych z remontem mieszkań dla seniora (np. brak zgody spółdzielni mieszkaniowej na wyburzenie ścianki działowej, aby przystosować łazienkę do potrzeb starszej osoby).

Mieszkanie

- Mieszkania dla seniorów powinny być z niskim, dostępnym dla nich czynszem i bez barier architektonicznych (jak np. brak wind czy podjazdów).
- Potrzeba szerokich korytarzy w DPS oraz stworzenia przestronnych miejsc do użytku wspólnego w DPS (terapia, rehabilitacja, living-room).
- Balkony w mieszkaniach dla seniorów powinny posiadać zabezpieczenia przeciwdziałające wypadkom (przewróceniu się, wypadnięciu z balkonu itp.).
- Potrzeba mieszkań dla seniorów z ogrzewaniem nie wymagającym uciążliwej obsługi (np. CO, gazowe ogrzewanie etażowe itp.).

Infrastruktura

- Potrzeba większej liczby ławek ze stolikami w parku/ogrodzie na terenie DPSów.

Usługi

- Potrzeba lepszej sprawności istniejącego systemu pomocy przy drobnych naprawach w domu „złota rączka” (obecnie wadą jest długi okres oczekiwania na usługi).
- Konieczność wsparcia technicznego, jeśli ktoś mieszka w lokalu miejskim.
- Potrzeba, aby posiłki dostarczane przez catering do DPSów były cieplejsze, gdyż na stół seniora trafiają letnie lub zimne.
- Potrzeba pomocy i doradztwa w zaprojektowaniu łazienki dostosowanej dla seniorów 85+.
- Potrzeba pomocy w pozyskaniu środków na przystosowanie mieszkania dla potrzeb seniorów 85+, doradztwo gdzie szukać pieniędzy na taki cel.
- Potrzeba toalet publicznych w pobliżu domów, w których mieszkają seniorzy.
- Potrzeba terenów zielonych oraz zieleni przy domowej i ulicznej w okolicy miejsca zamieszkania seniora.
- Potrzeba dostosowania wyposażenia pokoi w DPSach do potrzeb i możliwości mieszkańców (np. wysokość szaf odzieżowych dla osób poruszających się na wózkach i osób o ograniczonej ruchomości).

6.2.2. Zidentyfikowane problemy uznane przez seniorów jako ważne

Polityka mieszkaniowa

- Problemem jest zbyt wysoka kaucja w przydziale mieszkania dla seniora.
- Problemem są zbyt wysokie kryteria wymagane do spełnienia przy przydziale mieszkań dla seniorów, wymagana jest zbyt wysoka emerytura.

Mieszkanie

- Problemem jest zbyt wysoki czynsz (wraz z opłatami za ogrzewanie) w jednoosobowym gospodarstwie seniora.
- Problemem dla części seniorów jest konieczność ogrzewania mieszkania opałem stałym (np. węglem).
- Problemem są procedury administracyjne dotyczące przebudowy łazienki – spółdzielnie mieszkaniowe nie wyrażają zgody na takie prace, np. na wyburzenie ścianki działowej.
- Problemem jest brak wind, co zmusza osoby starsze do wchodzenia na wyższe piętra i wnoszenia ciężkich rzeczy np. zakupy, jak również powoduje utrudnienia z opuszczaniem mieszkania, przez osoby mające problemy z poruszaniem, co może prowadzić do stopniowej izolacji starszej osoby.
- Brak zjazdów dla wózków i chodzików w budynkach bez windy, lub windy do półpiętra.

Infrastruktura

- W pobliżu domów, w których mieszkają seniorzy, są zbyt duże odległości do koszy na śmieci.
- Problemem jest brak zieleni przy domach, w których mieszka część seniorów.
- W pobliżu domów, w których mieszkają seniorzy, w przestrzeni ich codziennej aktywności brak toalet, dla osób starszych jest to bardzo duży problem.
- Problemem dla mieszkańców DPSów jest brak magazynów do przechowywania odzieży sezonowej dla mieszkańców.
- Problemem są zbyt wysokie szafy odzieżowe w pokojach DPSów, niedostosowane do możliwości osób na wózkach (np. DPS Strzeszyn).

Relacje społeczne:

- W nowych budynkach problemem jest brak sąsiadów w podobnym wieku oraz brak więzi sąsiedzkich.

6.3. POTRZEBY I PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ SENIORÓW JAKO RACZEJ WAŻNE I RACZEJ DOKUCZLIWE:

6.3.1. Zidentyfikowane potrzeby uznane przez seniorów jako raczej ważne

Polityka mieszkaniowa

- Większa liczba mieszkań dedykowanych seniorom. Potrzeba budowania mieszkań komunalnych dla seniorów.

- Potrzeba tworzenia mniejszych Domów Pomocy Społecznej, co powoduje że w takim domu mieszka mniejsza liczba seniorów, w efekcie czego opieka jest bardziej spersonalizowana i relacje są bardziej „domowe”.
- Uwzględnianie potrzeb seniorów przy planowaniu i budowaniu nowych budynków i osiedli np. pierwszy poziom mieszkań i dostęp do windy na poziomie ziemi, wokół budynku zieleń, wydzielone miejsce wśród zieleni z ławkami itp.
- Potrzeba większej elastyczności przepisów oraz osób decyzyjnych w zamianie mieszkań, tak aby ludzie starsi mogli zamieniać większe mieszkania na mniejsze i z wyższego piętra na niższe.

Mieszkanie

- Potrzeba stworzenia informacji dotyczącej bazy mieszkań dla seniorów.
- Potrzeba przeznaczania pomieszczeń w budynkach na miejsca spotkań dla seniorów z najbliższej okolicy, dla maksymalnie kilkunastu osób.
- Potrzeba wymiany kuchenek gazowych na rzecz elektrycznych.
- Potrzeba zabezpieczenia kuchenki gazowej – automatyczne wyłączanie takiej kuchenki, gdy nie korzysta się z niej.
- Potrzeba instalowania w mieszkaniach seniorów domofonów przez, które osoba starsza będzie głośno i wyraźnie słyszała, co mówi gość przy drzwiach wejściowych.
- Potrzeba likwidacji pieców kaflowych w mieszkaniach seniorów.
- Potrzeba zajmowania mieszkania z balkonem i „widokiem” na żyjące miasto, jest to ważne dla seniorów, którzy z przyczyn zdrowotnych rzadko lub wcale nie opuszczają swojego mieszkania.

Infrastruktura

- Potrzeba istnienia w pobliżu domu małych sklepów z żywnością oraz ryneczków z żywnością.
- Potrzeba, aby w najbliższej okolicy zamieszkania seniora był dostęp do punktów gastronomicznych, oferujących jedzenie uwzględniające potrzeby seniorów np. stosunek ceny jedzenia do jego ilości, dietę, oraz porady dietetyczne i kursy gotowania.
- Potrzeba ławek w okolicy domów, w których mieszkają seniorzy. Dotyczy to głównie ławek przy ciągach komunikacyjnych prowadzących do pobliskich punktów handlowych i przystanków MPK. Ławki pozwalają seniorowi odpocząć w drodze z zakupów, gdy niesie ciężkie siatki oraz gdy droga do przystanku MPK jest dłuższa.
- Potrzeba większej liczby miejsc dla seniorów całodobowych DPSach.
- Potrzeba dobrego oświetlenia ulic w pobliżu domu, w którym mieszka senior, szczególnie dróg prowadzących do apteki, pobliskich sklepów, na przystanki MPK.

Usługi

- Potrzeba szybkiej i łatwej dostępności do pomocy technicznej w przypadku nagłych awarii lub potrzeby wykonania napraw, tak aby nie trzeba było czekać.

6.3.2. Zidentyfikowane problemy uznane przez seniorów jako raczej ważne

Mieszkanie

- Problemem dla seniorów jest otwieranie drzwi w nowych budynkach, takie drzwi są często zbyt ciężkie – było wcześniej.
- Problemem są kiepskie domofony, przez które seniorzy nie słyszą wyraźnie osoby przy drzwiach wejściowych do budynku.
- Problemem jest hałas i spaliny w mieszkaniu, kiedy jest usytuowane w pobliżu ruchliwej ulicy.
- Problemem jest brak „widoku” z okna lub balkonu. Problem szczególnie dokuczliwy dla osób, które z powodów zdrowotnych mają ograniczoną możliwość opuszczania mieszkania.

Infrastruktura

- Problemem jest brak ławek w pobliżu miejsca zamieszkania seniora (np. brak ławek na Os. Lecha), ławki w pobliżu mieszkania osoby starszej umożliwiają odpoczynek takich osób w drodze ze sklepu, w drodze do przychodni lekarskiej itp. Problemem jest likwidacja nawet tych ławek, które wcześniej były.
- Problemem dla osób starszych jest brak dobrego oświetlenia okolicy domów, w których mieszkają se-

niorzy (ulic prowadzących do sklepów, na przystanek MPK itp.) Zjawisko to generuje poczucie zagrożenia i wpływa na ograniczenie godzin wychodzenia z domu przez seniora.

- Problemem w Poznaniu jest zbyt mała liczba miejsc dla seniorów w całodobowych domach pomocy społecznej, co powoduje, że są oni wysyłani poza Poznań, co znacznie utrudnia ich kontakty z rodziną i znajomymi.
- Problemem jest brak sklepów z artykułami pierwszej potrzeby oraz aptek w bezpośredniej bliskości domu.

7

Opieka medyczna i socjalna

7.1. POTRZEBY I PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ SENIORÓW JAKO BARDZO WAŻNE I BARDZO DOKUCZLIWE:

7.1.1. Potrzeby związane z korzystaniem przez seniorów z opieki medycznej i socjalnej

Edukacja

- Potrzeba nabycia umiejętności (cyfrowych) korzystania ze służby zdrowia, szczególnie przez osoby starsze w podeszłym wieku, ze względu na zmieniające się zasady np. rejestracji, realizacji recept itp. Brak tych umiejętności powoduje, że wkładają dużo wysiłku w czynności, które mogliby zrealizować z domu.
- Potrzeba kursów dla osób, w tym seniorów, które zaczynają opiekować się osobami starszymi, niepełnosprawnymi np. swoimi rodzicami.

Dostępność usług medycznych (czas oczekiwania, lekarze, personel medyczny, opiekuńczy oraz administracyjny, transport, informowanie)

- Potrzeba krótkiego okresu oczekiwania na wizytę u lekarza specjalisty oraz na przyjęcie w szpitalu.
- Pomoc osobom starszym, które mają problemy z wychodzeniem z domu.
- Asysty fizjoterapeuty, aby w trakcie wykonywania ćwiczeń nie nabawić się kontuzji.
- Potrzebny jest seniorom jak najszybszy i jak najłatwiejszy dostęp do lekarzy specjalistów.
- Potrzebne jest zwiększenie liczby geriatrów i poradni geriatrycznych.
- Potrzebny jest seniorom jak największy dostęp do rehabilitacji.
- Potrzebne są wizyty domowe lekarzy specjalistów u osób leżących.
- Potrzeba korzystania z opieki psychologicznej (indywidualnej, zbiorowej).
- Potrzebny jest dostęp do lekarzy (psychiatra, geriatra) w ośrodkach pomocy (Dzienne Domy Pomocy).

Badania, profilaktyka, rehabilitacja

- Wykonywanie ćwiczeń rehabilitacyjnych w grupie, jak również z asystą trenera, ponieważ pozytywnie wzmacnia to motywację do kontynuowania ćwiczeń.

- Wykonywania badań profilaktycznych raz na 12 m-cy w pełnym zakresie, szczególnie markery rakowe.
- Potrzeba zajęć ruchowych o charakterze rehabilitacyjnym, fizjoterapeutycznym skierowanych do grupy seniorów mających na celu odbudowę kondycji fizycznej po okresie pandemii oraz utrzymanie dobrej kondycji osób starszych.
- Potrzeba zabiegów kosmetycznych dla seniorów.
- Potrzebne są badania seniorów w placówkach ZDDP, DPS.
- Potrzeba, aby lekarz specjalista kierował na badania specjalistyczne ze wskazaniem adresu i danych kontaktowych placówki medycznej.

Postawy

- Zmiany postawy lekarzy na bardziej ludzką, większe zrozumienie problemów osób starszych przez lekarzy.
- Dobra komunikacja między lekarzem a pacjentem wieku senioralnym. W trakcie rozmowy senior ma potrzebę opowiedzenia całościowo o swoich dolegliwościach oraz pełnej informacji dotyczącej decyzji lekarza w jego sprawie np. dlaczego lekarz nie daje skierowania albo daje skierowanie do takiego, a nie innego specjalisty.

7.1.2. Problemy związane z korzystaniem przez seniorów z opieki medycznej i socjalnej

Edukacja

- Problemem jest brak wiedzy wśród seniorów o dostępności lekarzy specjalistów i zasadach, na jakich można skorzystać z ich usług.
- Brak wiedzy, gdzie szukać informacji na temat świadczeń, przychodni, szpitali itp. i o warunkach przyjęcia tam starszych pacjentów.

Dostępność usług medycznych (czas oczekiwania, lekarze, personel medyczny, opiekuńczy oraz administracyjny, transport, informowanie)

- Brak w Poznaniu odpowiedniej liczby placówek służby zdrowia specjalizujących się w leczeniu osób starszych np. poradni gerontologicznych, geriatrycznych itp.
- Problemem w procesie rehabilitacji seniora jest indywidualne (samotne) realizowanie ćwiczeń rehabilitacyjnych, co powoduje spadek intensywności i częstotliwości wykonywania zaleconych ćwiczeń. Osoby starsze chętniej wykonują takie ćwiczenia w obecności fizjoterapeuty oraz na zajęciach grupowych.
- Problemem jest dodzwonienie się do przychodni w celu rejestracji na wizytę lekarską. Wymaga to wielokrotnych prób dodzwonienia się, co zajmuje dużo czasu oraz zmniejsza szanse na umówienie wizyty w jak najbliższym terminie.
- Problemem jest długie (około 1 godziny) oczekiwanie na rejestrację wizyty u lekarza.
- Problemem jest umówienie wizyty w poradni lekarza rodzinnego w sytuacjach nagłych, które nie wymagają wezwania pogotowia, ale wymagają konsultacji lekarskich tego samego dnia.
- Poradnie lekarzy specjalistów są rozrzucone po całym mieście i często wymagają podróży na duże odległości w nieznanym im miejscu. Zabiera to seniorom bardzo dużo czasu, wysiłku, wiąże się także ze wzrostem poczucia zagrożenia lub też z wysokimi kosztami dojazdu, gdy zdecydują się na podróż taksówką.
- Długi lub bardzo długi czas oczekiwania na leczenie u lekarza specjalisty, lub przyjęcie na leczenie szpitalne (obawa seniorów czy „doczekają” takiej wizyty lub czy schorzenie się jeszcze bardziej nie pogłębi).
- Trudny dojazd komunikacją miejską do przychodni lekarzy specjalistów, brak przystanków blisko części takich placówek.
- Brak pielęgniarek środowiskowych, co wiąże się z długim czasem oczekiwania na ich wizytę (dokuczliwe, szczególnie gdy pomoc pielęgniarki jest potrzebna szybko lub często).
- Problemy z załatwieniem transportu medycznego do i od lekarza dla osoby, która nie może chodzić.
- Problemem są bariery architektoniczne istniejące w części placówek opieki medycznej (brak wind, brak poręczy wygodnych dla seniorów, itp.).
- Problemem jest, żeby załatwić wizytę u lekarza specjalisty trzeba mieć „siłę przebicia” lub dobrze orientować się gdzie i co załatwić.
- Problemem jest długi okres oczekiwania seniorów na zabiegi rehabilitacyjne. Nawet jak lekarz wskaże takie zabiegi jako pilne, to personel kierujący na zabiegi zapisuje odległy termin ze względu na liczbę potrzebujących.

- Zbyt długie oczekiwanie na wizytę u lekarza onkologa.
- Problemem jest brak opieki lekarskiej i pielęgniarskiej na pełen etat w Domach Pomocy Społecznej.
- Problemem dla seniorów jest zastąpienie wizyt w placówkach służby zdrowia, poradami telefonicznymi. Porady telefoniczne nie zaspokajają potrzeb seniorów.

Postawy

- Brak zaufania do trafności diagnozy i trafności leczenia w sytuacji telefonicznych porad lekarskich w trakcie pandemii.
- Zła kondycja psychiczna części seniorów, która jest wynikiem braku kontaktów z rodziną i szerszych kontaktów społecznych.
- Sytuacja pandemii spowodowała, że część osób starszych utrwaliła nawyk siedzenia w domu, izolując się od kontaktów społecznych, co negatywnie rzutuje na ich kondycję psychiczną i fizyczną, a jednocześnie po wygaśnięciu epidemii nie mają motywacji ani chęci, aby zmienić ten pandemiczny styl życia wynikający z nieumiejętności zmiany nawyków.
- Problemem jest lekceważące lub niechętnie traktowanie seniorów przez część poznańskich lekarzy.
- Problemem jest odsyłanie seniorów od jednej instytucji medycznej do drugiej (motywując to tym, że to nie jest kompetencja danej jednostki).
- Problemem jest unikanie wizyt domowych i bezpośredniego kontaktu przez część lekarzy rodzinnych.
- Problemem jest odmienne traktowanie pacjentów korzystających z usług medycznych przez NFZ i korzystających prywatnie.
- Problemem są niewystarczające kompetencje lekarzy w obsłudze osób starszych.
- Problemem jest brak troski o pacjentów starszych na SOR.
- Problemem jest brak należytej troski o higienę osobistą osób leżących/zależnych.

Finansowanie

- Brak możliwości otrzymania zniżki na potrzebny, ale drogi lek, jeżeli ten nie był zapisany jako pierwszy po zdiagnozowaniu choroby.
- W przypadku osób obłożnie chorych o niskich dochodach opłacanie dochodzącej opiekunki wiąże się z niedożywieniem seniora, gdyż brakuje mu pieniędzy na jedzenie i podstawowe artykuły.
- Odległe terminy u lekarzy specjalistów, powodują pogarszanie się stanu zdrowia u tych seniorów, których nie stać na wizyty prywatnie.
- Problemem są wysokie ceny leków.

7.2. POTRZEBY I PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ SENIORÓW JAKO WAŻNE I DOKUCZLIWE:

7.2.1. Potrzeby związane z korzystaniem przez seniorów z opieki medycznej i socjalnej

Badania, profilaktyka, rehabilitacja

- Potrzeba programów profilaktycznych adresowanych do seniorów związanych ze zdrowym odżywianiem się tej grupy wiekowej (spotkania z lekarzami, dietetykami, wykłady, porady itp.).

Dostępność usług medycznych (czas oczekiwania, lekarze, personel medyczny, opiekuńczy oraz administracyjny, transport, informowanie)

- Potrzeba bezpośredniego dostępu do poradni, zamiast korzystania z usług przez telefon.
- Skrócenia czasu oczekiwania na pobyt w sanatorium.
- Potrzebna jest rozbudowa sieci domów społecznej opieki seniora (dziennych i całodobowych). Budowanie większej liczby Domów Pomocy na obrzeżach miasta.
- Potrzebny jest większy dostęp do opiekunów przychodzących do domów osób starszych.
- Obecność lekarza dyżurującego w DPS (przynajmniej 2 razy w tygodniu).
- Większa liczba praktykantów, wolontariuszy w ośrodkach pomocy (DPS, DDP).
- Większa dostępność do rehabilitacji w ośrodkach pomocy i zaopatrywanie ośrodków w nowoczesny sprzęt rehabilitacyjny.
- Ułatwienia dla seniorów w dojeździe do placówki medycznej (częściowa dopłata).
- Linia telefoniczna dedykowana seniorom, w nagłych przypadkach, w sytuacji kiedy trudno dodzwonić się do lekarza prowadzącego.

- Mniejsza liczba osób w pokojach na oddziałach rehabilitacyjnych.
- Zwiększenie obowiązków pielęgniarek środowiskowych w zakresie opieki nad seniorami.
- Potrzebne jest objęcie priorytetem seniorów zapisujących się na badania.

Finansowanie

- Potrzeba wpłacania części składki zdrowotnej na książeczki zdrowia i za te pieniądze wykonywanie badań lekarskich.
- Po operacji lub ciężkiej chorobie (udar, atak serca) powinno obowiązywać skierowanie przez szpital (NFZ) na rehabilitację. Obecnie część seniorów, których nie stać na prywatne zabiegi rezygnuje z rehabilitacji.
- Nieodpłatny dostęp do usług rehabilitacyjnych.
- Obniżenie cen lekarstw i środków medycznych (pampersy, wkładki, podkłady, opatrunki).

Edukacja

- Potrzeba informowania seniorów przez lekarzy o innych możliwych metodach leczenia.
- Informowanie mieszkańców DPS o badaniach okresowych i lekach, z których mogliby skorzystać.
- Na studia medyczne powinni być przyjmowani kandydaci z predyspozycjami na lekarzy, a nie ze względu na dobre stopnie.

Postawy

- Potrzeba organizowania się seniorów w grupy wsparcia w czasie pandemii.
- Niski poziom empatii w stosunku do seniorów ze strony części personelu medycznego w szpitalach i innych ośrodkach zdrowia.

Bezpieczeństwo

- Seniorzy od 60 roku życia powinni mieć dostęp do urządzeń mogących uratować życie np. „opaski życia” zakładane na rękę, zegarki do mierzenia ciśnienia i migotania przedsionków.

7.2.2. Problemy związane z korzystaniem przez seniorów z opieki medycznej i socjalnej

Dostępność usług medycznych (czas oczekiwania, lekarze, personel medyczny, opiekuńczy oraz administracyjny, transport, informowanie)

- Problemem w czasie pandemii jest ograniczenie liczby osób, które mogą razem wykonywać ćwiczenia.
- Zmiany fizjologiczne związane z wiekiem oraz skutki zażywania niektórych leków powodują konieczność częstszego oddawania moczu, co powoduje, że problemem staje się mała liczba publicznych toalet w przestrzeni miasta Poznania. Likwidowanie publicznych toalet w Poznaniu skutkuje ograniczeniem aktywności dużej grupy seniorów w przestrzeni miasta.
- Problemami dla seniorów są: likwidowanie aptek w pobliżu ich miejsca zamieszkania lub też zmiany ich lokalizacji.
- Problemem jest konieczność umówienia się na wizytę telefonicznie lub przez internet.
- Problemem dla seniorów jest zbyt mała liczba personelu opiekuńczego w DPS na jednej zmianie.
- Problemem dla seniorów jest zbyt długi termin oczekiwania na skierowanie do sanatorium.
- Problematyczne są sytuacje, w których senior, dzwoniąc do przychodni, aby zarejestrować się na wizytę, jest zmuszony do wybierania na klawiaturze telefonu numerów wewnętrznych, co jest dla wielu seniorów trudne.
- Problemem dla seniorów jest rozpowszechnianie informacji o darmowych badaniach dla seniorów wyłącznie przez internet. Powinny być wykorzystywane również inne kanały przekazywania takich informacji, a przede wszystkim przez lekarzy pierwszego kontaktu.
- Problemem są teleporady medyczne, które nie odpowiadają na potrzeby seniorów.

Infrastruktura

- Część budynków poznańskiej służby zdrowia jest zdewastowana i wygląda źle. Brak estetyki w niektórych budynkach służby zdrowia.
- Problemem jest brak ławek przy wejściach do ośrodków zdrowia np. przychodnia na Os. Lecha.

- **Finansowanie**

- Problemem są zbyt niskie wynagrodzenia dla personelu opiekuńczo-medycznego, co powoduje u części tego personelu spadek motywacji do pracy.

Postawy

- Problemem jest arogancja części lekarzy i personelu medycznego wobec starszych pacjentów.
- Problemem jest dyskryminowanie ze względu na wiek przez personel medyczny np. lekarza ginekologa.
- Problemem jest traktowanie schorzeń jako coś normalnego u osób starszych przez lekarzy i stawianie diagnozy typu „to starość”, co czasem skutkuje zaniechaniem leczenia przyczynowego.
- Problemem są zbyt powierzchowne badania przez lekarza pierwszego kontaktu w DPS.

7.3. POTRZEBY I PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ SENIORÓW JAKO RACZEJ WAŻNE I RACZEJ DOKUCZLIWE:

7.3.1. Potrzeby związane z korzystaniem przez seniorów z opieki medycznej i socjalnej

Dostępność usług medycznych (czas oczekiwania, lekarze, personel medyczny, opiekuńczy oraz administracyjny, transport, informowanie)

- Potrzebne jest dostosowanie informacji do wieku i potrzeb seniorów.
- Potrzebna jest większa liczba przychodni okulistycznych związanych z optometrią.
- Część seniorów wyraża potrzebę bycia badanymi przez starszych lekarzy.

Finansowanie

- Potrzebna jest większa lista leków refundowanych dla seniorów.
- Potrzebny jest zwiększony limit pampersów refundowanych dla seniorów.
- Potrzebna jest refundacja wyrobów medycznych dla osób chorych z odleżynami.
- Mammografia dla kobiet powyżej 60 roku życia powinna być bezpłatna.

Postawy

- Potrzebne jest przekazywanie informacji pacjentowi starszemu po operacji w sposób empatyczny, używając prostego języka, tak aby osoba zrozumiała co powinna robić po zabiegu.

7.3.2. Problemy związane z korzystaniem przez seniorów z opieki medycznej i socjalnej

Dostępność usług medycznych (czas oczekiwania, lekarze, personel medyczny, opiekuńczy oraz administracyjny, transport, informowanie)

- Problemem jest duża liczba uczestników przypadająca na salę i zbyt szybkie dla seniorów tempo ćwiczeń rehabilitacyjnych.
- Problemem jest brak przychodni w peryferyjnych dzielnicach miasta.
- Problemem dla seniorów jest nieznanostwo pielęgniarstwa środowiskowego.

Postawy

- Część personelu pielęgniarskiego obchodzi się z pacjentami starszymi w sposób obcesowy, również w trakcie zabiegów.
- Problemem jest niezlecanie przez część lekarzy rodzinnych transportu medycznego dla seniora.

8

Uczestnictwo seniorów w kulturze i edukacji

8.1. POTRZEBY I PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ SENIORÓW JAKO BARDZO WAŻNE I BARDZO DOKUCZLIWE:

8.1.1. Zidentyfikowane potrzeby uznane jako bardzo ważne

Edukacja

- Jest potrzeba szkoleń komputerowych dla seniorów. Pomimo wniosków o dofinansowanie nie ma pieniędzy na opłacenie kursu.
- Potrzeba poszerzania wiedzy z zakresu psychologii.
- Potrzeba poszerzania wiedzy z zakresu historii, w tym historii Poznania i jego dzielnic.
- Potrzeba poszerzania wiedzy z zakresu medycyny, dbania o zdrowie, dietytyki osób starszych.
- Potrzeba edukacji seniorów w zakresie zasad bezpieczeństwa w domu (profilaktyka związana z okradaniem seniorów).
- Potrzeba edukacji młodzieży w poznańskich szkołach o robieniu miejsca w tramwaju i autobusie.
- Potrzeba edukacji w zakresie informacji o usługach oferowanych seniorom przez Urząd Miasta np. oferty CIS, ulg, z jakich mogą korzystać seniorzy na terenie miasta, inicjatyw Urzędu Miasta adresowanych do seniorów.
- Potrzeba wykładów, prelekcji i prezentacji dotyczących spraw interesujących seniorów odbywające się w domach kultury, klubach seniora tj. w miejscach bliskich miejsca zamieszkania seniora.
- Potrzeba efektywnej informacji, adresowanej do seniorów i dotyczącej ulg, niższych cen biletów, darmowych wejściówek na wydarzenia poznańskie kulturalne.
- Potrzeba edukacji seniorów w zakresie odbioru i zrozumienia sztuki współczesnej (współczesnego malarstwa, rzeźby, grafiki, spektakli teatralnych, muzyki itp.). Uczestnictwo w kulturze
- Potrzeba uczestniczenia w kulturze w towarzystwie drugiej osoby lub w większym gronie osób. Potrzeba wspólnych wyjść do teatru, muzeum, na wystawę.
- Potrzeba uczestniczenia w wycieczkach: po Poznaniu, po dzielnicach Poznania, poza Poznań, za granicę. Zorganizowane wycieczki po mieście (zabytki, muzea, dzielnice). Działania dedykowane seniorom pozwalające poznać historię i współ-

czesność Poznania będące połączeniem poszerzania wiedzy, aktywności ruchowej oraz kultywowania kontaktów społecznych. Wycieczki wyjazdowe dla seniorów z Poznania – jednodniowe np. do Kórnik, autokarem, spotkanie w jednym miejscu, wspólny wyjazd.

- Potrzeba programów dedykowanych seniorom w mediach lokalnych (TV, radio).
- Potrzeba współtworzenia kultury, uczestnictwo w np. w chórze kościelnym lub senioralnym, tworzenie przedstawienia teatralnego, mały zespół chóralski, wystawy działań artystycznych seniorów itp.
- Korzystanie z wirtualnych spacerów po muzeach.
- Potrzeba chodzenia do kina, seansów dedykowanych seniorom z niższymi cenami biletów i w takich godzinach, żeby seniorzy nie wracali do domu po zmroku.
- Uczestnictwo w wykładach organizowanych w ramach Uniwersytetu Trzeciego Wieku.
- Potrzeba korzystania z wirtualnych spacerów po muzeach.

Ceny

- Potrzeba tańszych biletów dla seniorów do opery i teatru i na inne wydarzenia kulturalne, (100 zł za bilet, to za drogo dla seniora).
- Bezpłatne bilety dla seniorów na wszelkie imprezy kulturalne.
- Ustalenie niskich (symbolicznych) cen do teatrów, kin, ośrodków kultury.
- Niższe ceny za zajęcia w uniwersytetach dla seniorów.
- Wstęp dla seniorów do poznańskich muzeów powinien być bezpłatny we wszystkie dni tygodnia.

Dofinansowania

- Potrzeba dofinansowania Klubu Seniora Strzeszyn.
- Potrzeba dofinansowania działalności kulturalnej seniorów (np. chórów, działalności artystycznej seniorów) także na tych działających na terenach spółdzielni mieszkaniowych (np. Rataje, Winogrody, Piątkowo itp.). Równe traktowanie przez władze miasta wszystkich klubów i stowarzyszeń kulturalnych senioralnych, niezależnie na jakim terenie Poznania one funkcjonują.
- Potrzeba wsparcia finansowego, logistycznego aktywności kulturalnej dla wszystkich poznańskich seniorów.
- Potrzeba darmowych autokarów na wycieczki dla seniorów.

Inne

- Potrzeba filmów z polskim lektorem w kinach.
- Potrzeba opiekunów na godziny dla seniorów, którzy chcą skorzystać z oferty kulturalnej, ale opiekują się swoimi bardzo starymi rodzicami.

8.1.2. Zidentyfikowane problemy uznane jako bardzo ważne

Edukacja

- Brak kursów języka migowego w Klubie Seniora.
- Brak szkoleń dotyczących bezpieczeństwa seniora w domu.

Uczestnictwo w kulturze

- Pandemia ograniczyła uczestnictwo seniorów w kulturze, tak w wymiarze indywidualnym, jak i w większym gronie. Po złagodzeniu pandemii część osób starszych nadal nie uczestniczy w życiu kulturalnym miasta, pomimo że przed pandemią dosyć aktywnie korzystali z poznańskiej oferty kulturalnej.
- Jako problem wskazano w badaniu brak jednodniowych wycieczek turystycznych dla seniorów.
- Problemem ograniczającym udział seniorów w życiu kulturalnym jest to, że dużą część osób starszych to osoby samotne, które nie mają z kim wyjść do teatru, kina, czy na wystawę, a sami nie chcą tam wychodzić.
- Problemem są zbyt późne dla seniorów godziny spektakli teatralnych. Seniorzy rezygnują z chodzenia do teatru w takiej sytuacji, gdyż boją się wracać do domu po zmroku.
- Problemem jest dla seniorów brak informacji o bezpłatnych albo tańszych biletach na spektakle teatralne, wystawy, koncerty (seniorzy nie wiedzą gdzie i jak szukać takich spektakli, koncertów, seansów filmowych itp.).
- Problemem dla seniorów jest zalew informacji w mediach związanych z agresją (wojna, przemoc w filmach itp.).

- Problemem dla osób starszych jest wynikające z pandemii przeniesienie konsumpcji kultury do domu, zaburza seniorom rytm dnia np. oglądanie do późna w nocy seriali na Netflix.
- Problemem jest dla seniorów brak umiejętności i wiedzy jak odbierać sztukę nowoczesną i nowoczesne spektakle teatralne. Powoduje to często rezygnację z uczestnictwa w aktualnych wydarzeniach kulturalnych.

Ceny

- Problemem dla seniorów są wysokie dla nich koszty udziału w wydarzeniach kulturalnych (teatr, muzeum, koncert itp.). Zdarza się, że ceny biletów ulgowych dla seniorów są niewiele niższe niż ceny biletu normalnego (np. Centrum Kultury Zamek – wystawa Gaudiego, cena biletu dla seniora 25 zł/cena biletu normalnego 30 zł). Zbyt wysokie ceny biletów na wydarzenia kulturalne ograniczają uczestnictwo seniorów w kulturze oraz zniechęcają do podejmowania prób uczestniczenia w życiu kulturalnym miasta w przyszłości. Wysokie dla seniorów koszty uczestnictwa powodują wykluczenie części osób starszych z życia kulturalnego Poznania.
- Zbyt mała liczba biletów dedykowanych seniorom ogranicza ich uczestnictwo w kulturze oraz zniechęca do dalszych prób pozyskania takich biletów.

Dofinansowanie

- Brak funduszy z miasta na działalność kulturalną seniorów np. zespołów wokalnych seniorów na Ratajach.

8.2. POTRZEBY I PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ SENIORÓW JAKO WAŻNE I DOKUCZLIWE:

8.2.1. Zidentyfikowane potrzeby uznane jako ważne

Potrzeby

- Potrzeba organizacji i powstania Centrum Aktywności Senioralnej dostępnego dla dużej grupy seniorów.
- Potrzeba wyższych zarobków pracowników dziennych i stacjonarnych domów pomocy społecznej, aby byli dobrze zmotywowani do pracy i lepiej motywowali seniorów do uczestnictwa w kulturze i edukacji.

Edukacja

- Potrzeba nauki obsługi komputera, obsługi programów komputerowych.
- Potrzeba pomocy seniorom w zakresie doradztwa prawnego, psychologicznego, socjologicznego.
- Zorganizowanie i sfinansowanie przez miasto nauki języka angielskiego dla seniorów.
- Potrzeba organizacji kursów dla seniorów wg ich zainteresowań (języki obce, muzyka, literatura, sztuki plastyczne itp.).
- Potrzeba częstszych spotkań seniorów z władzami miasta nt. ich sytuacji, problemów.
- Potrzeba wymiany doświadczeń i wiedzy związanych z życiem codziennym i funkcjonowaniem w życiu społecznym, kulturalnym, gospodarczym pomiędzy seniorami.

Uczestnictwo w kulturze

- Lepsza informacja adresowana do seniorów o wydarzeniach kulturalnych. Lepsze rozpowszechnianie informacji wśród seniorów o ofercie kulturalnej Poznania.
- Potrzeba dotarcia z informacjami o wydarzeniach i ofercie kulturalnej.
- Potrzeba tworzenia, a nie tylko konsumowania kultury przez seniorów.
- Potrzeba uczestniczenia w wydarzeniach kulturalnych: chodzenia do teatru, na koncerty, wystawy itp.
- Organizacja imprez kulturalnych dla seniorów w pobliżu miejsc ich zamieszkania (we wszystkich dzielnicach, na osiedlach).
- Więcej wydarzeń muzycznych nieodpłatnych seniorów w ramach projektów np. organizowanych przez animatorów kultury.
- Potrzeba organizowania wycieczek przez poznańskie kluby seniora.
- Potrzeba organizowania wycieczek zagranicznych dla osób starszych, celem spotkań z seniorami z innych krajów oraz poznawania innych kultur.
- Potrzeba większej liczby spotkań z ludźmi kultury w dziennych domach pomocy społecznej.
- Potrzeba pomocy osoby trzeciej w: dostarczaniu sędziwemu seniorowi książek z biblioteki, wspólnym

wyjściu na spacer i do kina, teatru, na koncert, wystawę.

- Potrzeba bezpośredniego dojazdu do miejsca wydarzeń kulturalnych środkami MPK, bez przesiadek i z przystankami blisko miejsc takich wydarzeń.
- Potrzeba miejsc wieczornych spotkań dla seniorów typu nocny klub taneczny.
- Potrzeba, aby oferta kulturalna adresowana do seniorów była aktualna (aktualne przedstawienia teatralne, koncert itp.). Żeby nie były to np. spektakle teatralne, które seniorzy mogli obejrzeć w poprzednim sezonie w normalnych cenach biletów.
- Potrzeba nabycia umiejętności związanych z obsługą smartfonów, komputerów i aplikacji miejskich np. rozkład jazdy, kupowanie biletów na wydarzenia kulturalne, rejestrowanie wizyty w Urzędzie Miasta oraz aplikacji pomagających w codziennym funkcjonowaniu seniora np. konto e-pacjent, korzystanie z e-recept, kupowanie biletów PKP itp.

Dofinansowanie

- Potrzeba ustanowienia budżetu dla zespołów z klubów seniora (aby można było ich opłacić, chociażby w minimalnym zakresie (zwrot za paliwo)).
- Potrzeba wyższego dofinansowania wycieczek i wydarzeń kulturalnych w ZDDP, DPS.
- Zwiększenie finansów na potrzeby edukacyjne i kulturalne Domów Pomocy Społecznej (materiały szkoleniowe plastyczne, muzyczne).
- Pomoc poza finansowa
- Potrzeba materiałów do pracowni plastycznej klubów seniora.
- Potrzeba wypożyczania seniorom komputerów przez miasto.
- Potrzeba dostępu seniorów do komputerów, tabletów, laptopów w DPS.

8.2.2. Zidentyfikowane problemy uznane przez seniorów jako ważne

Uczestnictwo w kulturze

- Brak łatwo uzyskiwanych przez seniorów informacji o wydarzeniach kulturalnych np. na słupach ogłoszeniowych usytuowanych na przystanku MPK „Pestka”, na głównych przystankach MPK poza centrum Poznania.
- Problemem dla seniorów jest dotarcie środkami komunikacji miejskiej (MPK) na imprezy kulturalne. Wynika to z ciągłych zmian w rozkładach jazdy MPK, trudności w dostaniu się tramwajem lub autobusem do centrum miasta, konieczność przesiadania się seniora, aby dostać się do centrum Poznania.
- Brak/niedostateczna informacja o imprezach.
- Problemem jest brak klubów wieczornych – tanecznych dla seniorów.
- Brak kolorowej prasy w klubach seniora.
- Problemem jest, że oferta kulturalna skierowana do seniorów nie jest aktualna. Seniorowi proponuje się coś, co on już widział kilka lat temu.
- Problemem jest niska aktywność domów kultury w zakresie oferty kulturalnej i edukacyjnej adresowanej do seniorów.
- Problemem jest brak wydarzeń kulturalnych w pobliżu miejsca zamieszkania seniora (nie dotyczy centrum miasta, gdzie usytuowane są instytucje kultury).
- Elementem ograniczającym udział seniorów w wydarzeniach kulturalnych jest niski poziom umiejętności cyfrowych wśród starszych osób.
- Problemem jest udział w wydarzeniu kulturalnym takiego seniora, który opiekuje się jeszcze starszym krewnym (np. matką, ojcem, ciotką itp.).
- Brak umiejętności cyfrowych, pozyskiwania informacji z internetu za pomocą komputera lub smartfona ogranicza uczestnictwo seniorów w życiu kulturalnym i społecznym oraz uzależnia ich od osób trzecich.

Ceny

- Problemem jest brak wiedzy wśród seniorów o tanich biletach im dedykowanych.

Dofinansowanie

- Brak dofinansowania usług kulturalnych (np. kino plenerowe).

8.3. POTRZEBY I PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ SENIORÓW JAKO RACZEJ WAŻNE I RACZEJ DOKUCZLIWE:

8.3.1. Zidentyfikowane potrzeby uznane jako raczej ważne

8.3.2. Edukacja

- Potrzeba nauki języków: niemieckiego, angielskiego.
- Potrzeba szkolenie seniorów z zakresu posługiwania się Blikiem oraz szkoleń z zakresu kryptowalut.
- Potrzeba różnorodnych programów edukacyjnych dla seniorów.

Uczestnictwo w kulturze

- Potrzeba większej liczby wycieczek o tematyce kulturalnej dla seniorów.
- Dla seniorów wcześniejsze godziny spektaklu.
- Potrzeba wizyty osób trzecich w domu seniora w celach wspólnych rozmów i spędzania czasu.
- Potrzeba większej dostępności w tygodniu muzeów i innych instytucji kulturalnych.
- Potrzeba większej liczby klubów i kół dla seniorów prowadzących działalność edukacyjną i kulturalną.
- Potrzeba samodzielności w uczestniczeniu w wydarzeniach kulturalnych przez seniorów na wózkach oraz chodzących o kulach.
- Potrzeba aktualnego repertuaru kinowego na seansach dla seniorów.
- Potrzeba w instytucjach kultury infrastruktury wspierającej osoby starsze o ograniczonych siłach i sprawności ruchowej (np. ławki w muzeach, szersze przejścia pomiędzy rzędami w kinach, teatrach, salach koncertowych itp.). Potrzeba likwidacji barier architektonicznych uciążliwych dla seniorów w poznańskich instytucjach kultury.

8.3.3. Zidentyfikowane problemy uznane jako raczej ważne

Dofinansowanie

- Zbyt mało pieniędzy na materiały do zajęć.
- Problemem jest zbyt wysoki koszt biletu dla seniora na wejście do Bramy Poznania.

Uczestnictwo w kulturze

- Słaby repertuar seansów kinowych dla seniorów.
- Zła organizacja systemu wspierania osób z niepełnosprawnościami wymuszająca pomoc osób trzecich (obsługi danej instytucji kultury). Seniorzy, którzy muszą korzystać z urządzeń np. windy dla osób na wózkach inwalidzkich, chcą być samodzielni i nie chcą czuć się zależni od innych.
- Problemem dla seniorów jest likwidacja ławek w salach muzeum narodowego.
- Istnienie barier architektonicznych w placówkach kultury. Bariery te utrudniają, a w części zniechęcają seniorów do odwiedzania takich miejsc np. wysokie schody, brak wind, brak wydzielonych miejsc dla wózków inwalidzkich, zbyt wąskie przejścia między rzędami na widowni.

9

Bezpieczeństwo seniorów

9.1. POTRZEBY I PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ SENIORÓW JAKO BARDZO WAŻNE I BARDZO DOKUCZLIWE:

9.1.1. Potrzeby związane z bezpieczeństwem seniorów

Kontakty z innymi osobami, w tym służbami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo

- Potrzeba kontaktów, więzi, znajomości ze swoimi sąsiadami, które wzmacniają poczucie bezpieczeństwa seniorów.
- Potrzebni są wolontariusze, którzy będą dedykowani seniorom i będą wyraźnie oznaczeni np. w kamizelkach z napisem „Senior”, udzielający informacji i w razie potrzeby po mocy w różnych częściach miasta, często odwiedzanych przez seniorów.
- Potrzebna jest większa liczba patroli policji, ponieważ seniorzy czują się bezpieczniej, widząc takie patrole.
- Potrzebnych jest więcej spotkań ze służbami zapewniającymi bezpieczeństwo, edukujących seniorów o sposobach i metodach, jakimi posługują się oszuści, naciągacze itp.

Poruszanie się po mieście

- Seniorzy czują się bezpiecznie w rejonach miasta, które znają z doświadczenia, które wcześniej odwiedzali. Rejony takie chętniej odwiedzają.
- Potrzeba znajomości różnych rejonów Poznania.

Edukacja

- Znajomość zasad zachowania się w sytuacjach zagrożenia wzmacnia poczucie bezpieczeństwa osób starszych.
- Potrzeba szkoleń dla seniorów jak chronić się przed oszustami i złodziejami. Trasy komunikacyjne
- Potrzebne są bezkolizyjne trasy ruchu dla rowerów i hulajnóg oraz pieszych. Na trasach współdzielonych seniorzy obawiają się, że mogą być potrąceni przez szybko jadące rowery i hulajnogi.
- Potrzebne jest wydłużenie czasu trwania zielonego światła na przejściach dla pieszych, ponieważ część seniorów porusza się zdecydowanie wolniej niż inni piesi.

Infrastruktura

- Potrzebna jest częsta dezynfekcja środków transportu publicznego.
- Widoczny monitoring (senior widzi kamery monitorujące ulicę, plac, park, okolice), który powoduje wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród seniorów.

9.1.2. Problemy związane z bezpieczeństwem seniorów

Kontakty z innymi osobami, w tym służbami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo

- Ciemne, niedoświetlone po zmroku ulice marginalizują seniorów w zakresie kontaktów społecznych, towarzyskich, uczestnictwa w kulturze, rekreacji – seniorzy nie chcą wychodzić z domu po zmroku. Często seanse kinowe, spektakle teatralne kończą się po zmroku, co powoduje, że seniorzy rezygnują z uczestnictwa w nich.
- Puste ulice, parki, bez ludzi zniechęcają seniorów do chodzenia nimi, gdyż nie czują się bezpiecznie na ulicy, na której nie ma innych ludzi.
- Problemem jest utrudniony kontakt z dzielnicowym i strażą miejską.
- Problemem dla seniorów jest brak ostrzeżeń (SMS, mail) o aktualnych niebezpieczeństwach i oszustwach.
- Częsta obecność osób bezdomnych w pobliżu domu osoby starszej wzbudza poczucie zagrożenia u takiego seniora.
- Obecne na ulicach i w parkach większe grupy hałaśliwie zachowujących się osób powodują uczucie zagrożenia u seniorów.
- Obecność w pobliżu seniora pijanych mężczyzn wzbudza u starszych osób poczucie zagrożenia i obawy o swoje bezpieczeństwo.
- Obecność w pojazdach MPK agresywnie zachowujących się osób wywołuje u seniorów poczucie zagrożenia.

Poruszanie się po mieście

- Po zmroku seniorzy nie czują się bezpieczni tak w centrum miasta, jak i w poszczególnych dzielnicach, czy w okolicach swojego domu. Wiąże się to z rzadkimi patrolami służb mundurowych oraz brakami w oświetleniu ulic i parków.
- Problemem dla seniorów są dzikie zwierzęta np. dziki, pojawiające się na osiedlach.
- Seniorzy unikają ulic, rejonów miasta, których nie znają ze względu na to, że nie czują się w takich miejscach bezpiecznie. W nieznane rejony Poznania seniorzy udają się tylko, gdy są do tego zmuszeni (np. muszą iść do poradni lekarza specjalisty).

Infrastruktura

- Słabszy wzrok, wolniejsze reakcje na nagłe zdarzenia na ulicy powodują, że seniorzy czują się mniej bezpiecznie na ulicach, szczególnie po zmroku. Problemem są zbyt słabo oświetlone lub w ogóle nieoświetlone ulice, place, parki.
- Brak domofonu przy wejściu do klatki schodowej wzmacnia poczucie zagrożenia wśród osób starszych.
- W okresie zimowym nieodśnieżone ulice w okolicach domu seniora, dojścia do przystanków MPK, nieodśnieżone ulice w centrum Poznania wzbudzają obawy osób starszych przed przewróceniem się, urazami i złamaniami różnego typu i różnego stopnia. Nieodśnieżone ulice Poznania powodują, że seniorzy ograniczają wychodzenie z domu w okresie zimowym.
- Problemem dla seniorów są wszelkie bariery i przeszkody utrudniające im poruszanie się po mieście. Do takich barier należą: remonty, nierówne i dziurawe chodniki, wysokie krawężniki, hulajnogi tarasujące przejście itp.
- Niewystarczająca liczba miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami.
- Brak sygnalizacji świetlnej na przejściach dla pieszych.

Postawy

- Agresywne zachowanie części pasażerów tramwajów i autobusów oraz brak reakcji kierowców, motorniczych na takie zachowania. W takich sytuacjach seniorzy wolą wysiąść z takiego tramwaju czy autobusu i wydłużyć czas podróży. Jednakże taka sytuacja przeszkadza osobom starszym.
- Problemem jest okradanie osób starszych różnymi metodami np. „na wnuczka”, „na policjanta” (złodziej telefonuje z informacją, że jest policjantem i że prowadząc śledztwo, dowiedział się, iż złodzieje chcą

napaść na seniora i powinien on wynieść z domu pieniądze, kosztowności itp. i zdeponować je we wskazanym miejscu lub gdy złodziej podszywa się pod policję i wskazuje, że hakerzy okradli konto bankowe seniora, więc powinien on wypłacić swoje pieniądze i zdeponować je we wskazanym miejscu).

- Problemem jest okradanie seniorów za pomocą internetu, korzystając z ich niskiego poziomu umiejętności i wiedzy na temat świata cyfrowego.
- Problemem jest naciąganie seniorów na zakup różnych artykułów tak w sklepach fizycznych, jak i przez akwizytorów (np. garnki, szybkowary, „super odkurzacze” itp.). Problem ten dotyczy także namawiania do wykupu abonamentu medycznego przez osoby podające się za lekarzy, a nie będący nimi.
- Osoby starsze mają mniejsze zaufanie do fachowców jeżeli nie są oni z polecenia. Konieczność zlecenia napraw i remontów w domu osobom nie z polecenia, zaburza ich poczucie bezpieczeństwa. Problemem są rozbieżności w deklaracjach fachowców, a rzeczywistym czasem realizacji oraz jakością wykonywanych usług.
- Część seniorów jest zbyt łatwowierna, np. wpuszczają do domu nieznane sobie osoby.

9.2. POTRZEBY I PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ SENIORÓW JAKO WAŻNE I DOKUCZLIWE:

9.2.1. Potrzeby związane z bezpieczeństwem seniorów

Infrastruktura

- Potrzebny jest monitoring w krytycznych miejscach np. wejścia do budynków, przejścia podziemne, tunele, miejscach mniej oświetlonych itp.
- Seniorom mieszkającym samotnie, potrzebne są opaski alarmowe.

Kontakty z innymi osobami, w tym służbami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo

- Potrzeba poruszania się seniorów po okolicach innych niż blisko domu, w towarzystwie innych osób.
- Problemy związane z bezpieczeństwem seniorów
- Kontakty z innymi osobami, w tym ze służbami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo
- Problemem jest zbyt mało patroli policyjnych oraz straży miejskiej. Mała liczba takich patroli, trudna dostępność policji w przestrzeni Poznania, powoduje obniżenie poczucia bezpieczeństwa seniorów w przestrzeni miejskiej. Szczególnie mało patroli w dzielnicach innych niż centrum powoduje, że poczucie bezpieczeństwa seniorów w takich dzielnicach staje się niższe. Poczucie bezpieczeństwa daje obecność służb mundurowych w pobliżu także obecność posterunków takich służb w pobliżu domu.
- Samotne zwiedzanie Poznania, poruszanie się po mieście, wzmacnia dyskomfort seniorów związany z bezpieczeństwem, poruszanie się po mieście w towarzystwie innych osób powoduje, że seniorzy czują się bezpieczniej.

Infrastruktura

- Niewystarczająca liczba przystanków wiedeńskich, które nie narażają seniorów na urazy w trakcie wysiadania, brak jest takich przystanków szczególnie w miejscach częstego odwiedzania przez seniorów np. placówki medyczne.
- Problemem są słabo oświetlone alejki osiedlowe. Powoduje to, że seniorzy obawiają się korzystać z nich po zmroku.
- Problemem są słabo oświetlone przejścia podziemne i brak zjazdów dla wózków.
- Zbyt późne włączanie oświetlenia miejskiego.

Postawy

- Problemem jest gwałtowne ruszanie kierowców środkami transportu publicznego. Seniorzy obawiają się, że mogą się przewrócić i doznać urazu.
- Problemem są pasażerowie spożywający alkohol w środkach transportu publicznego i brak reakcji kierowców i motorniczych na takie zachowania.
- Samotnie mieszkający seniorzy są łatwym celem dla złodziei i oszustów.

9.3. POTRZEBY I PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ SENIORÓW JAKO RACZEJ WAŻNE I RACZEJ DOKUCZLIWE:

9.3.1. Potrzeby związane z bezpieczeństwem seniorów

Kontakty z innymi osobami, w tym służbami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo

- Potrzebna jest obecność ochrony 24 godziny na dobę w DPS.
- Potrzebna jest infolinia dla seniorów, gdzie mogliby skorzystać z pomocy, porady związanych z bezpieczeństwem.
- Profesjonalna opieka nad seniorami w instytucjach państwowych, bankach itp.

Infrastruktura

- Potrzebny jest monitoring na terenie i w okolicy DPS.
- Potrzebne jest instalowanie domofonów z odpowiednią głośnością oraz dobrą jakością głosu w słuchawce.

Edukacja

- Edukacji seniorów związanej ze sposobami kontaktu z dzielnicowym i z policją w ogóle.

9.3.2. Problemy związane z bezpieczeństwem seniorów**Kontakty z innymi osobami, w tym służbami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo**

- Brak dyżurów dzielnicowego na osiedlu (raz w tygodniu).
- Brak patroli służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo na cmentarzach.
- Obecność na przystankach i w środkach transportu publicznego osób bezdomnych.

10

Kontakty społeczne seniorów, aktywność społeczna, rekreacja seniorów

10.1. POTRZEBY I PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ SENIORÓW JAKO BARDZO WAŻNE I BARDZO DOKUCZLIWE:

10.1.1. Zidentyfikowane potrzeby uznane jako bardzo ważne

Finansowanie

- Potrzeba wsparcia finansowego różnego rodzaju integracji społecznej seniorów.
- Potrzeba dofinansowania ze strony miasta większej liczby imprez sportowych dla seniorów z różnych placówek dziennych i stacjonarnych (DPSów dziennych i stacjonarnych).
- Większe dofinansowanie zajęć sportowych tj. aqua aerobik, gimnastyka, pływanie dla poznańskich seniorów. W efekcie powinno być więcej miejsc dla seniorów chętnych uczestniczyć w takich zajęciach.
- Potrzeba tanich wyjazdów seniorów autokarem po Polsce z wypoczynkiem, rekreacją i zwiedzaniem.

Spotkania

- Potrzeba organizowania zajęć sobotnio-niedzielnych dla seniorów.
- Po pandemii potrzeba większej liczby spotkań z innymi seniorami.
- Spotkania dla seniorów, przynajmniej 1 raz w miesiącu o różnej tematyce, tak aby zaktywizować jak największą liczbę osób starszych.
- Potrzeba większej częstotliwości spotkań dla seniorów w Centrum Kultury Zamek.
- Potrzeba organizowania dla seniorów pikników nad Wartą.
- Potrzeba różnorodności działań, w których chce uczestniczyć senior. Potrzeba uczestniczenia w zajęciach, które wspierają kondycję fizyczną osoby starszej oraz w działaniach rozwijających ją kulturalnie, oraz intelektualnie.
- Potrzeba aktywności ruchowej seniorów. Dotyczy to tak aktywności indywidualnej jak i zorganizowanej. Wskazywano, że taka aktywność nie tylko usprawnia ruchowo osoby starsze, ale stają się także okazją do poznawania nowych osób.
- Potrzeba wspólnych wycieczek dla seniorów. Seniorzy wskazywali, że wycieczki są dla nich atrakcyjne, gdyż łączą aktywność fizyczną z poszerzaniem swojej wiedzy i integracją społeczną.

Postawy

- Potrzeba utrzymywania kontaktów społecznych, spotkań ze znajomymi, wspólnych działań, uczestniczenia w grupie. Seniorzy potrzebują, żeby ktoś ich odwiedzał, odczuwają samotność.
- Potrzeba utrzymywania kontaktów społecznych, spotykania się, wymiany myśli nie tylko z rówieśnikami, ale także z młodszymi pokoleniami.
- Potrzeba doświadczania nowych przeżyć, poszerzania już posiadanej wiedzy, nabywania nowych umiejętności (np. obsługa komputera, fotografii cyfrowej, haftowania, układania bukietów itp.).

10.1.2. Zidentyfikowane problemy uznane jako bardzo ważne

Spotkania

- Za mało propozycji zajęć ruchowych dla seniorów. Te, które są, odbywają się rzadko i oferowana jest mała liczba miejsc.
- Zbyt mało wycieczek dla osób starszych, aby seniorzy się integrowali i poznawali. Dotyczy to tak wycieczek po Poznaniu jak i wyjazdów poza miasto.
- Mało imprez tanecznych dla seniorów.
- Działalność klubów seniora, ich oferta często nie odpowiada potrzebom seniorów.
- Problemem jest częstotliwość spotkań w części klubów seniora, która jest zbyt rzadka. Spotkania jeden raz w tygodniu, nie satysfakcjonują osób zainteresowanych uczestnictwem oraz nie zaspokajają w pełni potrzeb osób korzystających z klubów seniora.

Postawy

- Problemem jest samoizolacja części osób w starszym wieku. Część seniorów nie chce uczestniczyć w działaniach grupowych lub nie chce wychodzić z domu i poza najbliższą okolicę.
- Odczuwalnym problemem jest wyobcowanie seniorów, ich izolowanie przez młodsze pokolenia.
- Problemem dla części seniorów jest to gdzie i w jaki sposób mogą poznać nowych znajomych.
- Problemem w nawiązywaniu nowych relacji, w poznawaniu nowych znajomych jest u części seniorów nieufność, która nabyli oni w efekcie swojego doświadczenia życiowego.

Bezpieczeństwo

- Problemem w podejmowaniu aktywności rekreacyjnej np. w spacerach z wnukami są szybko jeżdżące rowery i hulajnogi na trasie spacerowej poza ścieżką rowerową.

Informowanie

- Problemem jest, że seniorzy nie wiedzą o ofercie kierowanej do seniorów w mieście.

10.2. POTRZEBY I PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ SENIORÓW JAKO WAŻNE I DOKUCZLIWE:

10.2.1. Zidentyfikowane potrzeby uznane jako ważne

Polityka społeczna

- Potrzeba promowania/wspierania udziału seniorów w różnych gremiach. Potrzeba reprezentowania potrzeb seniorów (np. w radach osiedli, radzie miasta itd.)
- Potrzeba działań wspierających integrację międzypokoleniową
- Potrzeba udrażniania, ułatwiania kontaktów klubów seniora z artystami, muzykami
- Potrzeba równomiernego dostępu przestrzennego seniorów do inicjatyw społecznych i rekreacyjnych.
- Potrzeba większego finansowania inicjatyw rekreacyjnych i prospołecznych dla seniorów.
- Potrzeba działań ponownie aktywujących seniorów po okresie pandemii.

Finansowanie

- Potrzeba dofinansowania wycieczek dla seniorów do ZOO, Palmiarni, po Wielkopolsce
- Potrzeba dofinansowania przez władze miasta wydarzeń kulturalnych w DPS .
- Potrzeba funduszu wycieczkowego w DPS finansowanego przez miasto.
- Potrzeba niskich kosztów lub bezpłatnego uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych, sportowych, dofinansowania na kulturę np. bilety do teatru lub imprezy.

Spotkania

- Potrzeba większego i równego dostępu do usług trenera senioralnego we wszystkich częściach Poznania
- Potrzeba organizowania dla seniorów spacerów z przewodnikiem po ciekawych fragmentach miasta, zajęć sportowych na powietrzu. Wycieczki dla seniorów organizowane przez miasto.
- Potrzeba organizowania ogólnodostępnych potańcówek dla seniorów w każdej dzielnicy.
- Potrzeba wspólnej aktywności – spotkania na kawę, wspólne wycieczki
- Potrzeba spotkań seniorów z ciekawymi ludźmi
- Potrzeba organizowania różnorodnych warsztatów artystycznych dla seniorów (np. robienie makramy)
- Potrzeba prelekcji nt. zdrowia i dbania o zdrowie, dietetyki
- Pikniki organizowane dla seniorów w poznańskich parkach
- Alpakoterapia dla seniorów
- Koncerty organizowane wspólnie przez całą społeczność
- Potrzeba działań wspierających zawieranie nowych znajomości, nawiązywanie kontaktów społecznych przez seniorów. Takimi działaniami mogą być wspólne wycieczki, spotkania towarzyskie, działalność klubów i kół zainteresowań, wspólne zajęcia ruchowe itp.

Postawy

- Potrzeba utrzymywania kontaktów społecznych, spotkań ze znajomymi, wspólnych działań, uczestniczenia w grupie.
- Potrzeba działania seniorów na rzecz innych osób pomagania innym, działań w ramach wolontariatu, pomagania indywidualnego.
- Potrzeba nawiązywania nowych kontaktów.

Infrastruktura

- Przydatne byłyby komputery z odzysku dla seniorów.
- Potrzeba terenów rekreacyjnych i bezpiecznych ścieżek rowerowych na każdym osiedlu.
- Obok ścieżki rowerowej (ul. Leszczyńska) powinna być ścieżka spacerowa.
- Potrzebne są stoliki i miejsca do siedzenia na zewnątrz w okolicy miejsca zamieszkania seniora, żeby usiąść, spotkać się, wypić przyniesioną kawę i zjeść drożdżówkę.
- Potrzeba stworzenia stref rekreacji dla seniorów.
- Potrzeba wsparcia psychologicznego dla seniorów zmagających się z samotnością. Organizacji sieci wsparcia dla samotnych seniorów.
- Potrzeba efektywnie docierającej do seniorów informacji o ofercie dostępnej dla seniorów w Poznaniu.
- Potrzeba zorganizowania miejsc spotkań dla seniorów blisko miejsca ich zamieszkania. Dotyczy to zarówno miejsc „na świeżym powietrzu” jak i w budynkach.
- Potrzeba bezpiecznych warunków do aktywności seniorów poza miejscem zamieszkania.

Usługi

- Potrzebna jest kawiarnia dla seniorów w każdej dzielnicy.

10.2.2. Zidentyfikowane problemy uznane jako ważne

Finansowanie

- Brak źródeł finansowania ofert rekreacyjnych dla seniorów (np. wycieczek).
- Przeszkodą w prowadzeniu satysfakcjonującego życia społecznego, w spotkaniach ze znajomymi jest bariera finansowa. Ceny usług gastronomicznych, zakupu kawy w kawiarni, biletu na koncert czy spektakl są zbyt wysokie na kieszeń przeciętnego seniora, co powoduje, że liczba spotkań towarzyskich starszych osób ich częstotliwość takich spotkań maleje.

Spotkania

- Zbyt mało warsztatów artystycznych dla seniorów oraz nierównomierne nasycenie nimi w poszczególnych częściach miasta.
- Za mało miejsc na aqua aerobiku dla seniorów na basenie.
- Problemem jest brak okazji do poznawania nowych osób do zawierania znajomości przez seniorów. Zjawisko to dotyczy osób, które odczuwają potrzebę życia towarzyskiego, kontaktów z innymi ludźmi, a nie

- widzą, nie mają okazji, w których mogliby poznać nowych znajomych lub znajomych w ogóle.
- Problemem części seniorów jest brak rodziny lub brak kontaktu z rodziną.

Infrastruktura

- Brak domu kultury na Ogrodach – gdzie po 16:00 można się spotkać i wspólnie coś robić.
- Za mało siłowni w miejscach, w których seniorzy będą czuli się bezpiecznie np. w centrum osiedla. Problemem są siłownie lokalizowane w miejscach, w których seniorzy nie czują się bezpiecznie w godzinach wieczornych np. nad Wartą.
- Problemem w prowadzeniu satysfakcjonującego seniora życia towarzyskiego, społecznego jest rozległa przestrzeń Poznania. Znajomi części seniorów mieszkają w różnych, odległych od siebie częściach miasta i problemem staje się dojazd do takich znajomych lub ustalenie miejsca wspólnego spotkania w podobnej odległości od domów kilku zaprzyjaźnionych osób, gdyż takim miejscem jest często centrum miasta, co wiąże się z koniecznością skorzystania z kawiarni czy cukierni, a to generuje wysokie dla seniorów koszty.

Postawy

- W okresie Pandemii restrykcje bardzo ograniczały kontakty seniorów ze znajomymi i rodziną, co stanowiło problem dla tej grupy.
- Problemem części seniorów jest samotność wynikająca z braku kompetencji społecznych w zakresie nawiązywania nowych znajomości lub po prostu z nieśmiałości. Osoby takie chciałyby mieć grono znajomych, z którymi spędziliby część swojego czasu, którzy stanowili, by dla takiego seniora grupę wsparcia, ale nie wiedzą oni jak i gdzie nawiązywać nowe znajomości lub też są zbyt nieśmiali.

Informowanie

- Słabo efektywnie docierająca do seniorów informacja o ofercie miejskiej dla osób starszych.

Opieka

- Problemem seniorów jest samotność i niewystarczające wsparcie psychologiczne, brak sieci wsparcia osób samotnych.
- Problemem jest zły stan zdrowia części seniorów uniemożliwiający korzystanie z oferty rekreacyjnej, sportowej i towarzyskiej, szczególnie gdy działania takie są skoncentrowane w centrum Poznania.

10.3. POTRZEBY I PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ SENIORÓW JAKO RACZEJ WAŻNE I RACZEJ DOKUCZLIWE:

10.3.1. Zidentyfikowane potrzeby uznane jako bardzo ważne

Polityka społeczna

- Potrzeba docenienia wkładu seniorów w rozwój miasta i promowania tego faktu.
- Potrzeba większej liczby spotkań seniorów w ramach kontaktów społecznych organizowanych przez władze miasta. Władze miasta powinny częściej rozmawiać z seniorami o ich problemach i potrzebach.

Spotkania

- Potrzeba zorganizowanych zajęć ruchowych dla osób starszych z trenerem.
- Potrzeba dopuszczenia seniorów do współorganizowania imprez osiedlowych i miejskich.
- Potrzeba większej liczby imprez integracyjnych międzypokoleniowych.
- Potrzeba kibicowania na meczach piłki ręcznej, koszykówki, zawodach lekkoatletycznych.
- Potrzeba kibicowania na zawodach sportowych np. meczach piłki ręcznej, koszykówki, zawodach lekkoatletycznych.

Finansowanie

- Zwiększenie dostępności do zajęć niskopłatnych na basenie np. rehabilitacji.

Informowanie

- Przydałaby się aplikacja z informacjami dla seniora – typu E-poznań.

10.3.2. Zidentyfikowane problemy uznane jako raczej ważne

Ceny

- Problemem są opłaty na Uniwersytecie Trzeciego Wieku.

Spotkania

- Brak zorganizowanych zajęć na basenie oraz darmowych wejściówek na basen dla seniorów.

11

Informacje adresowane do seniorów, informowanie przyjazne seniorom

11.1. POTRZEBY I PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ SENIORÓW JAKO BARDZO WAŻNE I BARDZO DOKUCZLIWE:

11.1.1. Zidentyfikowane potrzeby uznane jako bardzo ważne

Kanały przekazywania informacji

- Potrzebna jest większa liczba punktów, w których senior mógłby pobrać bezpłatną gazetę dla seniorów – gęstsza sieć dystrybucji (wskazywano, że dobrym miejscem dostępu do tej gazety są apteki, ośrodki zdrowia, które są często odwiedzane przez seniorów).
- Potrzebna jest większa liczba egzemplarzy gazety dla seniorów wydawanej przez Urząd Miejski.
- Przekazywania ważnych informacji dla seniorów przez wiadomości SMS.
- Potrzeba przekazywania informacji dla seniorów za pomocą lokalnej telewizji i radia (TVP Poznań, WTK, poznańskie rozgłośnie radiowe). Seniorzy korzystają z ww. mediów.
- Przekazywanie informacji kierowanych do seniorów przy pomocy plakatów na osiedlach.
- Potrzebna jest dystrybucja gazet codziennych w DPS.

Treści przekazywanych informacji

- Seniorom potrzebne są treści związane z usługami medycznymi.

Forma

- Potrzebne jest, aby rozkłady jazdy i informacje na przystankach były drukowane większą i prostą czcionką, tak aby seniorom łatwo było odczytać informacje. Zidentyfikowane problemy uznane jako bardzo ważne

Postawa

- Problemem jest, że część seniorów nie pozyskuje informacji o życiu miasta, o udogodnieniach dla osób starszych w sposób aktywny, przez co wyklucza się z uczestnictwa w życiu Poznania.

Kanały przekazywania informacji

- Problemem dla seniorów jest, że zbyt wiele informacji o życiu miasta i udogodnieniach dla seniorów przekazywanych jest za pomocą Internetu.
- Problemem jest, że gazeta wydawana dla seniorów przez CIS trafia tylko do części poznańskich seniorów tych, którzy o niej wiedzą i którzy aktywnie ją pozyskują.
- Problemem jest brak słupów ogłoszeniowych poza centrum miasta np. na przystankach.
- Zbyt mała liczba tablic informacyjnych na osiedlach.
- Odwoływanie się do stron internetowych MPK, żeby sprawdzić szczegóły zmian w kursowaniu tramwajów i autobusów wyklucza większość seniorów – nie posiadają oni umiejętności sprawdzania treści w komputerze czy smartfonie.

Forma przekazywanych informacji

- Informacje o godz. odjazdu pojazdów MPK umieszczone na przystankach są drukowane zbyt małą czcionką.

11.2. POTRZEBY PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ SENIORÓW JAKO WAŻNE I DOKUCZLIWE:

Zidentyfikowane potrzeby uznane jako ważne i dokuczliwe

Kanały przekazywania informacji

- U części seniorów występuje potrzeba dostępu i posiadania pełnych informacji o życiu miasta, wydarzeniach kulturalnych i rekreacyjnych w mieście, o wydarzeniach adresowanych do seniorów, a także o udogodnieniach, które miasto oferuje osobom starszym.
- Potrzeba przekazywania informacji seniorom za pośrednictwem takich kanałów jak: tablice ogłoszeniowe w budynkach mieszkalnych i na zewnątrz, umieszczanie informacji na przystankach, przekazywanie informacji w środkach transportu publicznego w formie werbalnej (odczytywanych komunikatów).
- Potrzeba dostarczania gazety senioralnej pod drzwi seniorów zamieszkujących DPS.

Treści przekazywanych informacji

- Potrzeba informacji o darmowych imprezach kulturalnych i sportowych.
- Potrzeba informacji o seansach, spektaklach dla seniorów.
- Potrzeba informacji o dostępnych w mieście zniżkach i ulgach w opłatach za bilety dla seniorów.
- Promowanie działalności Dziennych DPS, jako miejsc zapobiegających samotności.
- Docieranie do osób w potrzebie z informacją o instytucjach wsparcia.
- W lokalnej telewizji i radiu, potrzebnych jest więcej informacji o wydarzeniach kulturalnych i sportowych dla seniorów.

Forma przekazywanych informacji

- Wszelkie informacje drukowane kierowane do seniorów powinny uwzględniać to, aby łatwo było seniorom je odczytać (czcionka powinna być duża i prosta, na jasnym tle, najważniejsze informacje czcionką pogrubioną).

11.2.1. Zidentyfikowane problemy uznane jako ważne i dokuczliwe

Kanały przekazywania informacji

- Problemem jest brak informacji z CIS w mediach lokalnych.
- Problemem jest brak informacji o wydarzeniach kulturalnych w Poznaniu na tablicach ogłoszeniowych na osiedlach i w budynkach mieszkalnych.

Edukacja

- Niski poziom umiejętności cyfrowych wśród seniorów, utrudnia korzystanie z informacji od miasta i różnych instytucji.

Forma przekazywanych informacji

- Problemem w przyswajaniu informacji przez seniorów są strony internetowe przetwarzane linkami, reklamami itp. Takie strony internetowe są nieczytelne dla seniorów.

- Informacje przekazywane na paskach wiadomości w programach informacyjnych np. Teleskop, mają za małe litery i za szybko są przewijane, przez co są niezrozumiałe.
- Seniorzy nie rozumieją języka posługującego się zwrotami używanymi w technologiach cyfrowych.

11.3. POTRZEBY I PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ SENIORÓW JAKO RACZEJ WAŻNE I RACZEJ DOKUCZLIWE:

11.3.1. Zidentyfikowane potrzeby uznane jako raczej ważne i raczej dokuczliwe

Kanały przekazywania informacji

- Potrzeba pozyskiwania informacji drogą „face to face” oraz za pomocą tradycyjnych środków (kanałów) takich jak gazeta, plakat, tablice ogłoszeniowe w blokach, na osiedlach.
- Potrzebne są informacje o wydarzeniach organizowanych przez seniorów.
- Potrzebne są ulotki z informacją zawierającą kontakt do dzielnicowego.

Edukacja

- Potrzeba szkoleń w zakresie obsługi technologii cyfrowych (komputer, smartfon).
- Potrzebne są informacje o aktualnych zagrożeniach dla seniorów (np. grasujący oszuści).
- Tworzenie informacji
- Potrzeba wśród seniorów redagowania prasy senioralnej.

11.3.2. Zidentyfikowane problemy uznane jako raczej ważne i raczej dokuczliwe

Kanały przekazywania informacji

- Część seniorów nie wie o infolinii Poznania. Wiedzą, że jakieś usługi są dostępne, ale nie potrafią do nich dotrzeć.

Treści przekazywanych informacji

- Problemem jest niedostateczna ilość informacji dotyczących seniorów w ogólnodostępnych mediach.

12

Działania miasta wspierające seniorów, wpływ seniorów na decyzje i działania władz miasta

12.1. POTRZEBY I PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ SENIORÓW JAKO BARDZO WAŻNE I BARDZO DOKUCZLIWE:

Zidentyfikowane potrzeby uznane jako bardzo ważne i bardzo dokuczliwe

Wpływ na podejmowane decyzje

- U części seniorów występuje potrzeba działania na rzecz Poznania i mieszkańców miasta, a problemem jest to, że miasto nie tworzy platformy tego typu wolontariatu seniorów.
- Władze miasta powinny pytać o potrzeby seniorów mieszkających na terenach spółdzielni mieszkaniowych.
- Potrzeba, aby władze miasta częściej konsultowały się z seniorami.
- Potrzeba zmiany znaczenia i liczebności Klubów Seniora.
- Weryfikacja faktycznych potrzeb seniorów (osoby skierowane do DDP otrzymują posiłki dostarczane do domu, nie korzystają z placówki, bo czekają na obiad).

Finansowanie

- Potrzebne jest dofinansowanie posiłków w DPS, ponieważ posiłki są coraz droższe i część osób z nich rezygnuje.
- Dać pracownikom merytorycznym pracującym z seniorami godziwe zarobki, a nie pensje głodowe.

Budowanie relacji między seniorami

- Potrzebne jest pośrednictwo matrymonialne, aby seniorzy mogli zawierać przyjaźnie damsko-męskie w celu spędzania czasu wolnego np. teatr.

Infrastruktura

- Potrzebne są stałe lokale przypisane klubom seniora (np. Strzeszyn). Usługi
- Potrzeba różnego typu usług związanych z mieszkaniem (np. odmalowanie 1 pokoju, naprawa kranu, naprawa zawiasów w szafie itp.). Problemami dla seniorów w tym aspekcie są:
 - znalezienie firmy lub osoby, które podjęłyby się takich prac. Seniorzy o ww. potrzebach często słyszą, że zlecenie jest mało opłacalne dla wykonawcy.

- nieufność, obawa wobec wykonawców i uczciwości oraz rzetelności obcych ludzi, których starsza osoba musi wpuścić do domu. Brak gwarancji uczciwości rzetelności wykonawców ze strony władz Poznania.
- Potrzeba korzystania z oferty Poznańskiego Centrum Inicjatyw Senioralnych.
- Potrzeba częstszego korzystania z TAXI dla seniorów.

Współpraca

- Potrzeba, aby władze miasta oferowały seniorom godną pracę w placówkach miejskich.
- Potrzeba dialogu, poznawania potrzeb seniorów przez Radę Seniorów przy Prezydencie miasta.
- Potrzeba częstszego rozpoznawania potrzeb przez władze miasta.

12.1.1. Zidentyfikowane problemy uznane jako bardzo ważne i bardzo dokuczliwe

Wpływ na podejmowane decyzje

- Rada seniorów nie ma „siły przebicia” we władzach miasta, opinie rady seniorów nie są w należyтым stopniu uwzględniane, a priorytet mają np. interesy wykonawców, a nie problemy osób starszych, na rzecz których ci wykonawcy mają pracować.
- Problemem jest to, że władze miasta nie reagują na potrzeby seniorów w sposób zaspokajający ich potrzeby.
- Problemem jest to, że Rada Seniorów nie zaprasza seniorów, przedstawicieli Klubów Seniora na posiedzenia rady.
- Władze miasta nie pytają seniorów o zdanie w kwestiach ich dotyczących i nie informują o propozycjach działań wobec seniorów.

Postawy

- Problemem jest przekonanie wśród części seniorów poznańskich, że seniorzy na co dzień nie są ważni dla władz miasta, że władze miejskie zauważają seniorów i dbają o nich tylko w okresie przedwyborczym.
- Problemem jest przekonanie panujące wśród seniorów (niebędących np. członkami Rady Seniorów), że nawet jeżeli mają jakieś spostrzeżenia, uwagi, pomysły dotyczące funkcjonowania miasta to i tak nie warto się nimi dzielić z władzami, ponieważ nikt seniorów nie wysłucha i taki kontakt seniora z władzami Poznania nic nie zmieni.
- Problemem dla części seniorów jest polityka senioralna miasta, która powoduje tworzenia „getta seniorów” np. dlaczego nie ma biletów dla seniorów do kina na każdy seans, tylko są specjalne seanse wyłącznie dla seniorów? Działania władz miasta nie uwzględniają potrzeby kontaktu seniorów z młodszymi pokoleniami i integracji społecznej opartej na pewnego rodzaju wymianie myśli, działań itp.
- Problemem jest brak empatii wobec osób starszych ze strony części urzędników. Część urzędników nie bierze pod uwagę, że seniorzy mają gorszy wzrok, wolniej działają i czasem potrzebują napisania informacji na kartce ze względu na gorszą pamięć.

Usługi

- Problemem jest przenoszenie wielu usług miejskich lub ich części do internetu, w sytuacji gdy wielu seniorów z internetu nie korzysta (np. zapisanie się na wizytę w Urzędzie Miasta, pozyskanie informacji o zmianach w rozkładzie jazdy MPK itp.).

Finansowanie

- Problemem jest niewystarczające dofinansowanie Klubów Seniora.

Informowanie

- Problemem jest brak wiedzy wśród części seniorów o istnieniu i ofercie CIS.

12.2. POTRZEBY I PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ SENIORÓW JAKO WAŻNE I DOKUCZLIWE:

12.2.1. Zidentyfikowane potrzeby uznane jako ważne i dokuczliwe

Wpływ na podejmowane decyzje

- Potrzebna jest weryfikacja zasad przyznawania mieszkań dla seniorów.

- Potrzebne są działania władz miasta uwzględniające potrzeby osób starszych częściowo zależnych (czasowe wsparcie i opieka).
- Wydanie ponownego pozwolenia na budowę bloków przy ul. Czeremchowej.

Finansowanie

- Potrzebny jest zwrot kosztów seniora za korzystanie z usług stomatologicznych.
- Bezpłatne usługi fryzjerskie dla seniorów.
- Potrzebne jest finansowanie działalności seniorów na terenie spółdzielni mieszkaniowych.
- Nieodpłatne koncerty dla seniorów.
- Nieodpłatne porady prawne dla seniorów.
- Potrzeba korzystania z funduszy centralnych na finansowanie działań na rzecz seniorów.
- Potrzebne są granty dla placówek senioralnych, aby mogły działać z jeszcze większym rozmachem, a nie ograniczać działania wyłącznie do minimum kosztów.

Usługi

- Potrzebne są tańsze usługi gastronomiczne takie jak np. bary mleczne.
- Nieodpłatne usługi taksówkarskie dla seniorów, więcej niż 1 raz w miesiącu.
- Potrzebna jest pomoc psychologiczna dla seniorów np. dostępna doraźna konsultacja z psychologiem.
- Potrzebne są usługi w prywatnych domach seniorów takie jak: mycie okien itp.
- Potrzebne są usługi kosmetyczne takie jak: manicure, pedicure.
- Potrzeba częstszego korzystania z usług dla seniorów oferowanych przez miasto, mogłaby być realizowana za symboliczną opłatę.

Postawy

- Potrzeba bardziej empatycznej postawy pracowników placówek miejskich działających na rzecz seniorów.
- Potrzeba ponownej aktywizacji seniorów przez Centrum Inicjatyw Senioralnych w sytuacji po pandemicznej (część seniorów w okresie pandemii ograniczyła swoją aktywność w wielu dziedzinach życia).

12.2.2. Zidentyfikowane problemy uznane jako ważne i dokuczliwe

Wpływ na podejmowane decyzje

- Problemem jest realizacja budownictwa dla seniorów bez uwzględniania opinii seniorów.

Finansowanie

- Problemem jest zbyt małe finansowanie lokalnych klubów seniora.

Informowanie

- Problemem jest, iż część seniorów nie wie gdzie, do kogo się zwrócić, gdy ma problem związany z ich funkcjonowaniem w mieście (np. lampa na ulicy przed domem od pół roku się nie świeci).

Postawy

- Problemem jest, że Centrum Inicjatyw Senioralnych wykazuje zbyt małą aktywność we wspieraniu działalności części klubów seniora.

12.3. POTRZEBY I PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ SENIORÓW JAKO RACZEJ WAŻNE I RACZEJ DOKUCZLIWE:

12.3.1. Zidentyfikowane potrzeby uznane jako raczej ważne i raczej dokuczliwe

Wpływ na podejmowane decyzje

- Potrzeba kształtowania zasad kierowania seniorów do Dziennych Domów Pomocy i korzystania z nich.

Finansowanie

- Potrzeba ujednolicenia kwot kosztów pobytu w Dziennych Domach Pomocy.
- Potrzeba dofinansowania aparatury nagłaśniającej w Klubach Seniora.

Usługi

- Potrzeba cyklicznych, grupowych zajęć z psychologiem dla seniorów, aby mieć poczucie bezpieczeństwa.

12.3.2. Zidentyfikowane problemy uznane jako raczej ważne i raczej dokuczliwe**Postawy**

- Problemem jest postawa części urzędników po pandemii, zachowują się wobec seniorów w mało podmiotowy i mało empatyczny sposób, „jak za czasów komuny”.

13

Aktywność zawodowa seniorów

13.1. POTRZEBY I PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ SENIORÓW JAKO BARDZO WAŻNE I BARDZO DOKUCZLIWE:

13.1.1. Zidentyfikowane potrzeby uznane jako bardzo ważne i bardzo dokuczliwe

Edukacja

- Potrzeba większej liczby szkoleń dla seniorów związanych z nowymi technologiami, obsługą komputera, programów komputerowych i większy dostęp do komputerów dla seniorów.

Możliwości pracy

- Umożliwienie seniorom kontynuowania pracy na innym stanowisku w przypadku kiedy stan zdrowia fizycznego i psychicznego przeszkadza w realizacji aktualnych obowiązków.
- Potrzebne jest biuro, które wesprze seniora w poszukiwaniu pracy, pokieruje go do odpowiedniej pracy.
- Władze miasta mogłyby oferować seniorom godną pracę w instytucjach, placówkach miejskich.

13.1.2. Zidentyfikowane problemy uznane jako bardzo ważne i bardzo dokuczliwe

Edukacja

- Cyfryzacja i postęp narzędzi informatycznych jest tak szybki, że wymaga ciągłej nauki obsługi nowych programów, co jest problemem dla starszych osób. To zniechęca do poszukiwania pracy lub kontynuacji aktywności zawodowej w wieku emerytalnym.

Możliwości pracy

- Problemem jest mała liczba ofert pracy kierowanych do seniorów.
- Problemem jest mała liczba ofert pracy w niepełnym wymiarze godzin np. ½, ¼ etatu.

- Brak ofert pracy na stanowiskach pracownika umysłowego, dostępne są tylko oferty pracy fizycznej dla seniorów.

Postawa

- Potrzebę pracy zawodowej wśród osób starszych powodują zbyt niskie emerytury, których wysokość uniemożliwia zaspokojenie podstawowych potrzeb seniora.

13.2. POTRZEBY I PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ SENIORÓW JAKO WAŻNE I DOKUCZLIWE:

13.2.1. Zidentyfikowane potrzeby uznane jako ważne i dokuczliwe

Postawy

- Potrzeba bycia potrzebnym, przydatnym powoduje chęć pracy zawodowej wśród seniorów.
- Potrzeba wśród seniorów, aby pracodawcy oferujący seniorom pracę zapewniali im godne warunki pracy.
- Potrzeba pracy wśród osób w starszym wieku.

Edukacja

- Potrzeba organizowania kursów obsługi komputera w taki sposób, aby zdobywane kompetencje móc wykorzystać pracując.
- Potrzebne są takie szkolenia, które umożliwią seniorom pracę pozwalającą zarobić dodatkowe pieniądze do emerytury.
- Potrzebna jest seniorom pomoc prawna z zakresu prawa pracy.

Możliwości pracy

- Seniorom potrzebna jest informacja o możliwościach pracy na zasadzie wolontariatu, prac społecznych.
- Dla części seniorów pożądaną formą pracy byłoby zaangażowanie w działania na rzecz klubów seniora.
- Potrzeba wykorzystania wiedzy i umiejętności seniorów w takich pracach jak: pomoc przy organizacji imprez masowych, oprowadzanie po mieście.

13.2.2. Zidentyfikowane problemy uznane jako ważne i dokuczliwe

Możliwości pracy

- Brak ofert pracy odpowiednich dla seniorów niechęcych pracować fizycznie.
- Problemem jest mała liczba programów zapewniających seniorom przekwalifikowanie zawodowe.
- Problemem jest brak pracy dla osób starszych niedowidzących.
- Problemem jest dla seniorów podejmowanie pracy zawodowej związanej z dużą odpowiedzialnością, gdyż seniorzy zauważają ograniczenia, które przynosi wiek (np. wolniejszy refleks, mniejsza spostrzegawczość, kłopoty ze wzrokiem itp.).

Warunki pracy

- Niskie zarobki oferowane seniorom za pracę zarobkową zniechęcają osoby starsze do podejmowania pracy na emeryturze.
- Problemem jest zła atmosfera w zespole, w którym pracują osoby w różnym wieku. Młodszy pracujący odnoszą się z niechęcią, z niecierpliwością do pracujących seniorów.

Postawy

- Aktywność rodzinno-społeczna zastępuje części seniorom, pracę zawodową.
- Problemem jest taka postawa pracodawców, która eliminuje seniorów z życia zawodowego, zamiast ich przekwalifikowywać.

13.3. POTRZEBY I PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ SENIORÓW JAKO RACZEJ WAŻNE I RACZEJ DOKUCZLIWE:

13.3.1. Zidentyfikowane potrzeby uznane jako raczej ważne i raczej dokuczliwe

Edukacja

- Potrzeba wśród seniorów kończących aktywność zawodową, dzielenia się swoją wiedzą i umiejętnościami, poprzez wprowadzanie nowego pracownika na ich stanowisko.

Możliwości pracy

- Potrzebne jest organizowanie targów pracy dla seniorów, zorganizowanie bazy ofert pracy dla seniorów oraz opracowanie informatora.

13.3.2. Zidentyfikowane problemy uznane jako raczej ważne i raczej dokuczliwe

Możliwości pracy

- Problemem jest brak inicjatyw wspierających poszukiwanie pracy przez seniorów, np. miejsca, gdzie senior znajdzie oferty pracy dla siebie, gdzie będzie mógł się zdobyć nowe kwalifikacje itp.
- Problemem jest brak zachęt dla seniorów do późniejszego przechodzenia na emeryturę.

14

Wypracowane w trakcie warsztatów rozwiązania wybranych problemów

W trakcie warsztatów uczestnicy wypracowali 29 rozwiązań różnych problemów.

W poszczególnych obszarach funkcjonowania zaproponowano:

- przestrzeń miejska przyjazna seniorom: 2 rozwiązania
- poruszanie się seniora po mieście, transport: 2 rozwiązania,
- mieszkalnictwo dla seniorów: 3 rozwiązania,
- opieka medyczna i socjalna: 9 rozwiązań,
- uczestnictwo seniorów w kulturze i edukacji: 2 rozwiązania,
- bezpieczeństwo seniorów w mieście: 5 rozwiązań
- kontakty społeczne seniorów, aktywność społeczna, rekreacja seniorów: 4 rozwiązania,
- informacje adresowane do seniorów, informowanie przyjazne seniorom: 2 rozwiązania.
- W zakresie przestrzeni miejskiej przyjaznej seniorom zaproponowano np. ustawienie ławek wzdłuż alejek cmentarnych na cmentarzu na Junikowie, uruchomienie rikszy i meksów dowożących starsze osoby do grobów na tym samym cmentarzu, wyznaczenie przejścia dla pieszych w pobliżu DPS na ul. Pokrzywno.
- W ramach poprawy jakości poruszania się seniorów po mieście zaproponowano między innymi: zwiększenie liczby tramwajów niskopodłogowych, zwiększenie liczby miejsc siedzących dedykowanym seniorom, znajdujących się w wagonach niskopodłogowych, spowodować, aby zlikwidować gwałtowne ruszanie i hamowanie autobusów i tramwajów z przystanków, wydłużyć czas pomiędzy zamknięciem drzwi tramwaju lub autobusu a jego odjazdem z przystanku.
- W zakresie zwiększenia dostępności mieszkań dla seniorów zaproponowano np. obniżenie kryteriów dochodów, obniżyć kwotę kaucji, zapewnić niższy czynsz, remontowanie mieszkań komunalnych pod kątem potrzeb starszych osób, budowanie większej liczby mieszkań dla seniorów, stworzenie systemu zamiany mieszkań dla seniorów mieszkających na wyższych piętrach w budynkach bez windy.
- W zakresie opieki medycznej i socjalnej uczestnicy warsztatów proponowali np.: ufundowanie przez miasto stypendiów dla fizykoterapeutów, organizowanie przez miasto zajęć ruchowych dla seniorów, ufundowanie przez miasto stypendiów dla lekarzy podejmujących naukę w ramach specjalizacji z geriatrici, stworzyć dla seniorów system informacyjny o dostępnych dla nich usługach medycznych wraz

- ze wskazaniem adresu i kontaktu, stworzenie poradni geriatrycznych w każdej dzielnicy, zapewnić stałą obecność pielęgniarki, lekarza w DPS, wysyłać studentów medycyny i pielęgniarstwa na praktyki do DPS.
- Odnosnie uczestnictwa seniorów w kulturze i edukacji uczestnicy warsztatów proponowali np. zorganizowanie kursu obsługi telefonu komórkowego i smartfonu, dopłaty miasta do wycieczek autokarowych seniorów poza miasto.
 - W zakresie bezpieczeństwa seniorów w Poznaniu proponowano np.: wysokie mandaty dla sprawcy potrąceń, monitoring ścieżek rowerowych, zwiększenie liczby patroli policyjnych również na bocznych ulicach, uregulowanie prawne kwestii, gdzie powinny poruszać się hulajnogi (postulat: nie po chodnikach, ale po ścieżkach rowerowych), spotkania z policją i strażą miejską, psychologami (treningi asertywności).
 - W obszarze kontakty społeczne seniorów aktywność społeczna, rekreacja seniorów uczestnicy warsztatów sugerowali np.: prowadzenie istniejącej siłowni nad Wartą przez trenera, opiekuna zajęć, dofinansowanie kawiarenek dla seniorów, spacerów po mieście zorganizowane przez miasto, dostęp do pomocy psychologicznej (darmowej) – bez kolejki, tworzenie grup wsparcia dla samotnych.
 - W zakresie informowania przyjaznego dla seniorów proponowano np.: przekazywanie informacji seniorom za pomocą SMSów, wrzucanie drukowanych informacji do skrzynek na listy seniorów.

Poniżej zostały załączone rozwiązania wypracowane podczas warsztatów odnoszące się do wybranych problemów.

14.1

Przestrzeń miejska przyjazna seniorom

SZUKAMY ROZWIĄZAŃ PROBLEMU

PROBLEM DLA KTÓREGO SZUKAMY ROZWIĄZAŃ:

Brak dojazdu do oddalonych grobów na terenie cmentarza (Junikowo)

NA CZYM POLEGA PROBLEM

(Opiszcie go z perspektywy seniora)

- Duża odległość od przystanku tramwajowego do cmentarza
- Brak miejsc parkingowych
- Trudności w poruszaniu się po cmentarzu

Co w tym problemie jest najbardziej dokuczliwe dla seniorów i dlaczego jest tak dokuczliwe

Seniorzy nie są w stanie dotrzeć do grobów swoich bliskich

Jak można rozwiązać opisywany problem. Czego seniorzy potrzebowaliby aby opisywany problem zniknął lub aby był mniej dokuczliwy (Prosimy o wykreowanie kilku różnych rozwiązań tego problemu)

- Uruchomić we wnętrzu cmentarza środki transportu np. riksze, rowery trójkołowe, melekisy, hulajnogi
- Przywrócenie miejsc parkingowych na ul. Cmentarnej
- Zamontować na terenie cmentarza ławeczki
- Utworzyć trasę autobusową wokół cmentarza (proponowana trasa: pętla tramwajowa Junikowo, Grunwaldzka, Malwowa, Złotowska, Owcza, Cmentarna, Grunwaldzka) – wystarczy Bus 1x na godzinę

SZUKAMY ROZWIĄZAŃ PROBLEMU

PROBLEM DLA KTÓREGO SZUKAMY ROZWIĄZAŃ:

Brak przejścia dla pieszych przy ul. Pokrzywno między przystankami po obu stronach ulicy (na wysokości Domu Pomocy Społecznej)

NA CZYM POLEGA PROBLEM

(Opiszcie go z perspektywy seniora)

- Ulica jest ruchliwa i seniorzy nie zdążają przejść między samochodami

Jak można rozwiązać opisywany problem. Czego seniorzy potrzebowaliby aby opisywany problem zniknął lub aby był mniej dokuczliwy (Prosimy o wykreowanie kilku różnych rozwiązań tego problemu)

- Wyznaczyć przejście dla pieszych (namalować pasy w odpowiedniej odległości od zakrętu)
- Postawić znak informujący o przejściu dla pieszych
- Postawić (umieścić) znak drogowy „UWAGA PESI” są takie przy szkołach

Co w tym problemie jest najbardziej dokuczliwe dla seniorów i dlaczego jest tak dokuczliwe

Jest to niebezpieczne dla życia

14.2 Poruszanie się seniora po mieście, transport

SZUKAMY ROZWIĄZAŃ PROBLEMU

PROBLEM DLA KTÓREGO SZUKAMY ROZWIĄZAŃ:

Mała liczba tramwajów niskopodłogowych

NA CZYM POLEGA PROBLEM

(Opiszcie go z perspektywy seniora)

Trudności w wchodzeniu i wysiadaniu oraz problem z poruszaniem się po tramwaju

Co w tym problemie jest najbardziej dokuczliwe dla seniorów i dlaczego jest tak dokuczliwe

Obawa przed narażeniem siebie na upadek

Jak można rozwiązać opisywany problem. Czego seniorzy potrzebowaliby aby opisywany problem zniknął lub aby był mniej dokuczliwy (Prosimy o wykreowanie kilku różnych rozwiązań tego problemu)

1. Zwiększenie ilości tramwajów niskopodłogowych
2. Zwiększenie liczby miejsc siedzących dedykowanym seniorom, znajdujących się w wagonach niskopodłogowych
3. Zwiększenie ilości przystanków wiedeńskich

SZUKAMY ROZWIĄZAŃ PROBLEMU

PROBLEM DLA KTÓREGO SZUKAMY ROZWIĄZAŃ:

Gwałtowne ruszanie i szybkie zamykanie drzwi w autobusach/tramwajach.

NA CZYM POLEGA PROBLEM

(Opiszcie go z perspektywy seniora)

- Motorniczy zamyka drzwi, mimo że osoby chcą wejść (bo goni go czas)
- Jak wyżej – jak zamknie drzwi, to ich nie otworzy (motorniczy)

Co w tym problemie jest najbardziej dokuczliwe dla seniorów i dlaczego jest tak dokuczliwe

Czekanie na kolejny transport.
Niebezpieczeństwo kontuzji, uszczerbku na zdrowiu.

Jak można rozwiązać opisywany problem. Czego seniorzy potrzebowaliby aby opisywany problem zniknął lub aby był mniej dokuczliwy (Prosimy o wykreowanie kilku różnych rozwiązań tego problemu)

- Wydłużyć czas zamykania drzwi, ruszania
- Poczekać na osoby starsze, jeśli motorniczy je widzi

14.3 Mieszkalnictwo dla seniorów

SZUKAMY ROZWIĄZAŃ PROBLEMU

PROBLEM DLA KTÓREGO SZUKAMY ROZWIĄZAŃ:

Mieszkanie dla seniorów

NA CZYM POLEGA PROBLEM

(Opiszcie go z perspektywy seniora)

Kryteria rozpatrywania
wniosków o mieszkanie dla
seniorów

Co w tym problemie jest
najbardziej dokuczliwe dla
seniorów i dlaczego jest tak
dokuczliwe

Zbyt wysoki przedział
dochodów seniorów

Jak można rozwiązać opisywany problem. Czego seniorzy potrzebowaliby aby opisywany problem
zniknął lub aby był mniej dokuczliwy (Prosimy o wykreowanie kilku różnych rozwiązań tego problemu)

Obniżyć kryteria dochodów, obniżyć kwotę kaucji, zapewnić niższy czynsz.

SZUKAMY ROZWIĄZAŃ PROBLEMU

PROBLEM DLA KTÓREGO SZUKAMY ROZWIĄZAŃ:

Problem mieszkaniowy

NA CZYM POLEGA PROBLEM

(Opiszcie go z perspektywy seniora)

- Standard i wielkość mieszkań nieadekwatna do potrzeb
- Problem z zamianą mieszkań

Co w tym problemie jest najbardziej dokuczliwe dla seniorów i dlaczego jest tak dokuczliwe

- Długotrwałe procedury
- Nieczytelne kryteria przydzielania
- Brak uwzględniania perspektywy wieku
- Brak mieszkań w miejskiej puli.

Jak można rozwiązać opisywany problem. Czego seniorzy potrzebowaliby aby opisywany problem zniknął lub aby był mniej dokuczliwy (Prosimy o wykreowanie kilku różnych rozwiązań tego problemu)

- Budowa małych mieszkań dostosowanych do potrzeb
- Remont zasobu miejskiego pod kątem potrzeb seniora (metraż, bez barier, dostosowana łazienka)
- Możliwość uczciwej zamiany pod auspicjami miasta

SZUKAMY ROZWIĄZAŃ PROBLEMU

PROBLEM DLA KTÓREGO SZUKAMY ROZWIĄZAŃ:

Brak windy w budynku/obiekcie, nieczynne ruchome schody

NA CZYM POLEGA PROBLEM

(Opiszcie go z perspektywy seniora)

Gorsza sprawność ruchowa
(brak wind)

Co w tym problemie jest
najbardziej dokuczliwe dla
seniorów i dlaczego jest tak
dokuczliwe

Męczenie się przy
wchodzeniu, długie,
czasochłonne
wchodzenie/schodzenie,
problem wniesienia
zakupów

Jak można rozwiązać opisywany problem. Czego seniorzy potrzebowaliby aby opisywany problem zniknął lub aby był mniej dokuczliwy (Prosimy o wykreowanie kilku różnych rozwiązań tego problemu)

1. Zainstalowanie windy
2. Zmiana miejsca zamieszkania (budynek z windą, mieszkanie na parterze)
3. Zmiana usytuowania dziennego domu (obiekt z windą, bez barier, na parterze)
4. Regularne dbanie o stan techniczny urządzeń i naprawy bieżące

14.4 Opieka medyczna i socjalna

SZUKAMY ROZWIĄZAŃ PROBLEMU

PROBLEM DLA KTÓREGO SZUKAMY ROZWIĄZAŃ:

- Problem z rehabilitacją na NFZ – opieka medyczna

NA CZYM POLEGA PROBLEM

(Opiszcie go z perspektywy seniora)

- Lekarz wypisuje skierowanie na rehabilitację – jako pilne a rejestrując się otrzymuje się termin 10-m-cy do roku. Pomoc jest potrzebna zaraz – co zrobić

Co w tym problemie jest najbardziej dokuczliwe dla seniorów i dlaczego jest tak dokuczliwe

- W tym przypadku – szuka się innej pomocy – najszybciej prywatna wizyta płatna 10 zabiegów x 150zł = 1500zł

Jak można rozwiązać opisywany problem. Czego seniorzy potrzebowaliby aby opisywany problem zniknął lub aby był mniej dokuczliwy (Prosimy o wykreowanie kilku różnych rozwiązań tego problemu)

- Fizykoterapeuci mówią, że kontraktów z NFZ mają tylko na określoną ilość pacjentów.
- Miasto może ufundować stypendium dla fizykoterapeutów.
- Miasto może ustalić więcej kontraktów na rehabilitację
- Miasto może zorganizować zajęcia gimnastyczne dla seniorów, w Klubach Seniora

SZUKAMY ROZWIĄZAŃ PROBLEMU

PROBLEM DLA KTÓREGO SZUKAMY ROZWIĄZAŃ:

Ochrona zdrowia seniorów (brak rutynowych badań tj. skierowań na podstawowe badania morfologia, okulista)

NA CZYM POLEGA PROBLEM

(Opiszcie go z perspektywy seniora)

Lekarze nie kierują na
podstawowe badania

Co w tym problemie jest
najbardziej dokuczliwe dla
seniorów i dlaczego jest tak
dokuczliwe

Że trzeba się o wszystko
prosić, lub nie wiedzą co
robić

Jak można rozwiązać opisywany problem. Czego seniorzy potrzebowaliby aby opisywany problem
zniknął lub aby był mniej dokuczliwy (Prosimy o wykreowanie kilku różnych rozwiązań tego problemu)

W ramach opieki medycznej (bezpłatnej) wystawienie seniorowi skierowania na
badania ze wskazaniem miejsca, gdzie można zrobić te badania

SZUKAMY ROZWIĄZAŃ PROBLEMU

PROBLEM DLA KTÓREGO SZUKAMY ROZWIĄZAŃ:

Problemy z wizytami u lekarzy pierwszego kontaktu i specjalistów

NA CZYM POLEGA PROBLEM

(Opiszcie go z perspektywy seniora)

Problem szybkiego uzyskania wizyty

Co w tym problemie jest najbardziej dokuczliwe dla seniorów i dlaczego jest tak dokuczliwe

Trudny kontakt telefoniczny

Jak można rozwiązać opisywany problem. Czego seniorzy potrzebowaliby aby opisywany problem zniknął lub aby był mniej dokuczliwy (Prosimy o wykreowanie kilku różnych rozwiązań tego problemu)

Łatwiejsze dodzwonienie się do przychodni – najczęściej nieodbieranie telefonów – więcej obsługi do odbierania telefonów. Przyznanie więcej limitów dla specjalistów, aby skrócić terminy.

SZUKAMY ROZWIĄZAŃ PROBLEMU

PROBLEM DLA KTÓREGO SZUKAMY ROZWIĄZAŃ:

- Poprawa warunków godnego i zdrowego starzenia się społeczeństwa.

NA CZYM POLEGA PROBLEM

(Opiszcie go z perspektywy seniora)

- Brak poradni geriatrycznych
- Trudny dostęp do specjalistów
- Niechęć lekarzy rodzinnych do wydawania skierowań na badania u specjalistów

Co w tym problemie jest najbardziej dokuczliwe dla seniorów i dlaczego jest tak dokuczliwe

Brak zrozumienia ze strony lekarzy POZ specyfiki podejścia holistycznego do osoby starszej i jej potrzeb

Jak można rozwiązać opisywany problem. Czego seniorzy potrzebowaliby aby opisywany problem zniknął lub aby był mniej dokuczliwy (Prosimy o wykreowanie kilku różnych rozwiązań tego problemu)

- Otworzyć poradnię geriatryczną w rejonie
- Kierować na badania w miarę potrzeb, ułatwić dostęp do specjalistów
- Na poziomie szkolnictwa – zwiększyć ilość geriatrów (aby nie była to specjalizacja niszowa)
- Zwiększenie ilości miejsc gdzie senior mógłby zdobyć informację dotyczącą problemu – placówek świadczących usługi i wspierających.
- Geriatra w DPS-ach

SZUKAMY ROZWIĄZAŃ PROBLEMU

PROBLEM DLA KTÓREGO SZUKAMY ROZWIĄZAŃ:

- Dostęp do geriatry

NA CZYM POLEGA PROBLEM

(Opiszcie go z perspektywy seniora)

Jak można rozwiązać opisywany problem. Czego seniorzy potrzebowaliby aby opisywany problem zniknął lub aby był mniej dokuczliwy (Prosimy o wykreowanie kilku różnych rozwiązań tego problemu)

- Szybszy dostęp do lekarzy. Przede wszystkim do lekarzy specjalistów. Miasto może ufundować wyższe zarobki dla geriatrów, których jest bardzo mało – stypendia.

Co w tym problemie jest najbardziej dokuczliwe dla seniorów i dlaczego jest tak dokuczliwe

- Lekarz geriatra oceni jakie leki się kalkulują, czy można łączyć je z różnymi lekami

SZUKAMY ROZWIĄZAŃ PROBLEMU

PROBLEM DLA KTÓREGO SZUKAMY ROZWIĄZAŃ:

Zbyt mała ilość personelu opiekuńczo-pielęgniarskiego na zmianie (na każdej zmianie)

NA CZYM POLEGA PROBLEM

(Opiszcie go z perspektywy seniora)

Obniżenie poczucia własnej wartości (pewności siebie) seniora z uwagi na zbyt powierzchowne zajmowanie się podopiecznym przez personel

Co w tym problemie jest najbardziej dokuczliwe dla seniorów i dlaczego jest tak dokuczliwe

Obawa i lęk, że senior nie zostanie odpowiednio zaopiekowany

Jak można rozwiązać opisywany problem. Czego seniorzy potrzebowaliby aby opisywany problem zniknął lub aby był mniej dokuczliwy (Prosimy o wykreowanie kilku różnych rozwiązań tego problemu)

1. Docenić pracę personelu opiekuńczego przez wyższe wynagrodzenie (większa motywacja do pracy).
2. DPS jako miejsce praktyk dla pielęgniarek, opiekunek medycznych i opiekunów.
3. Utworzenie dodatkowych etatów dla pracowników
4. Zrównanie wynagrodzenia w DPS-ach z obowiązującymi stawkami dla personelu w służbie zdrowia
5. Pracownicy DPS-ów podlegają pod związki zawodowe służby zdrowia tak jak pielęgniarki
6. Doceniony pracownik lepiej pracuje, ma więcej cierpliwości i empatii

SZUKAMY ROZWIĄZAŃ PROBLEMU

PROBLEM DLA KTÓREGO SZUKAMY ROZWIĄZAŃ:

Trudności w dostępie do usług lekarza geriatry

NA CZYM POLEGA PROBLEM

(Opiszcie go z perspektywy seniora)

Seniorzy w Poznaniu nie mogą liczyć na dostęp do profesjonalnych usług medycznych dostosowanych do potrzeb seniorów.

Co w tym problemie jest najbardziej dokuczliwe dla seniorów i dlaczego jest tak dokuczliwe

- Seniorzy nie są właściwie leczeni
- Stan zdrowia seniorów pogarsza się szybciej

Jak można rozwiązać opisywany problem. Czego seniorzy potrzebowaliby aby opisywany problem zniknął lub aby był mniej dokuczliwy (Prosimy o wykreowanie kilku różnych rozwiązań tego problemu)

- Stworzenie poradni geriatrycznej w każdej dzielnicy oraz oddziałów geriatrycznych w każdym szpitalu
- Stypendia miejskie dla osób specjalizujących się w geriatric
- Przeprowadzenie kampanii społecznej dotyczącej potrzeb zdrowotnych seniorów
- Promowanie kierunku geriatric
- Organizowanie konferencji, sympozjów dla lekarzy rodzinnych dotyczące problemów zdrowotnych seniorów

SZUKAMY ROZWIĄZAŃ PROBLEMU

PROBLEM DLA KTÓREGO SZUKAMY ROZWIĄZAŃ:

Brak kadry medycznej i opiekunów w Dziennych Domach Pomocy

NA CZYM POLEGA PROBLEM

(Opiszcie go z perspektywy seniora)

- Lęk i obawa przed brakiem pełnej opieki
- Brak kadry medycznej do udzielania pierwszej pomocy seniorom
- Brak możliwości podawania leków

Co w tym problemie jest najbardziej dokuczliwe dla seniorów i dlaczego jest tak dokuczliwe

Groźne dla zdrowia i życia seniorów

Jak można rozwiązać opisywany problem. Czego seniorzy potrzebowaliby aby opisywany problem zniknął lub aby był mniej dokuczliwy (Prosimy o wykreowanie kilku różnych rozwiązań tego problemu)

- Większe zatrudnienie kadry medycznej i opiekuńczej.
- Uruchomienie stałego wolontariatu studentów Uniwersytetu Medycznego
- Zwiększenie liczby pracowników: psycholog, psychiatra

SZUKAMY ROZWIĄZAŃ PROBLEMU

PROBLEM DLA KTÓREGO SZUKAMY ROZWIĄZAŃ:

Brak etatowego lekarza i pielęgniarki w DPS-ach

NA CZYM POLEGA PROBLEM

(Opiszcie go z perspektywy seniora)

Lekarz przychodzi 2x na tydzień i przyjmuje 1-2 godziny. Jedna pielęgniarka obsługuje 120 osób. Jest problem z rozdawaniem leków, opatrywaniem ran, wymianą cewników. Typowe w DPS-ach

Co w tym problemie jest najbardziej dokuczliwe dla seniorów i dlaczego jest tak dokuczliwe

Brak poczucia bezpieczeństwa. Brak doraźnej, a koniecznej pomocy, pogłębienie się chorób i dolegliwości

Jak można rozwiązać opisywany problem. Czego seniorzy potrzebowaliby aby opisywany problem zniknął lub aby był mniej dokuczliwy (Prosimy o wykreowanie kilku różnych rozwiązań tego problemu)

1. Zmienić prawo – przekształcić placówki typu DPS w placówki opiekuńczo-medyczne.
2. Zobowiązać uczelnie medyczne do wysyłania studentów ostatnich lat studiów na praktyki, staże w DPS.
3. Obligatoryjnie zatrudnić pielęgniarkę.
4. Przeszkolić personel DPS-u w zakresie wykonywania niektórych zabiegów

14.5 Uczestnictwo seniorów w kulturze i edukacji

SZUKAMY ROZWIĄZAŃ PROBLEMU

PROBLEM DLA KTÓREGO SZUKAMY ROZWIĄZAŃ:

Obsługa telefonu komórkowego i smartfonu

NA CZYM POLEGA PROBLEM

(Opiszcie go z perspektywy seniora)

Nie potrafię się posługiwać

Co w tym problemie jest najbardziej dokuczliwe dla seniorów i dlaczego jest tak dokuczliwe

Niemożliwość skorzystania z funkcji telefonu i aplikacji

Jak można rozwiązać opisywany problem. Czego seniorzy potrzebowaliby aby opisywany problem zniknął lub aby był mniej dokuczliwy (Prosimy o wykreowanie kilku różnych rozwiązań tego problemu)

Zorganizowanie kursu obsługi telefonu i smartfonu

SZUKAMY ROZWIĄZAŃ PROBLEMU

PROBLEM DLA KTÓREGO SZUKAMY ROZWIĄZAŃ:

Brak wycieczek jednodniowych, autokar bezpłatny.

NA CZYM POLEGA PROBLEM

(Opiszcie go z perspektywy seniora)

Brak środków finansowych,
ograniczony budżet na
wycieczki jednodniowe.

Co w tym problemie jest
najbardziej dokuczliwe dla
seniorów i dlaczego jest tak
dokuczliwe

Brak możliwości poznania
ciekawych miejsc w
Wielkopolsce.

Jak można rozwiązać opisywany problem. Czego seniorzy potrzebowaliby aby opisywany problem zniknął lub aby był mniej dokuczliwy (Prosimy o wykreowanie kilku różnych rozwiązań tego problemu)

- Częściowa dopłata w kosztach benzyny przez seniorów
- Wykorzystanie autokarów należących do miasta Poznań na ten cel.
- PANIE PREZYDENCIE PROSIMY O OBNIŻENIE KOSZTÓW WYCIECZEK PO WIELKOPOLSCE DLA SENIORÓW.

14.6 Bezpieczeństwo seniorów w mieście

SZUKAMY ROZWIĄZAŃ PROBLEMU

PROBLEM DLA KTÓREGO SZUKAMY ROZWIĄZAŃ:

Brak edukacji rowerzystów, osób korzystających z hulajnóg w sprawie przepisów o bezpieczeństwie pieszych.

NA CZYM POLEGA PROBLEM

(Opiszcie go z perspektywy seniora)

Niebezpieczeństwo
potrącenia pieszych (częściej
od tyłu).
Nieprzepuszczanie pieszego
kiedy droga rowerowa
przecina chodnik,
Prędkość niedostosowana do
okoliczności.

Co w tym problemie jest
najbardziej dokuczliwe dla
seniorów i dlaczego jest tak
dokuczliwe

- Niebezpieczeństwo utraty
zdrowia, czy nawet życia.
- Strach przed wyjściem z
domu.

Jak można rozwiązać opisywany problem. Czego seniorzy potrzebowaliby aby opisywany problem
zniknął lub aby był mniej dokuczliwy (Prosimy o wykreowanie kilku różnych rozwiązań tego problemu)

- Szeroka i medialna edukacja w sprawie przepisów
- Piktogramy na chodnikach.
- Reklamy w TV — skutki np. potrąceń itp.
- Duże mandaty dla sprawcy potrąceń, monitoring ścieżek rowerowych.

SZUKAMY ROZWIĄZAŃ PROBLEMU

PROBLEM DLA KTÓREGO SZUKAMY ROZWIĄZAŃ:

Bezpieczeństwo seniorów w przestrzeni publicznej

NA CZYM POLEGA PROBLEM

(Opiszcie go z perspektywy seniora)

Mało patroli policyjnych na ulicach, brak monitoringu, słabe oświetlenie, uszkodzone chodniki

Jak można rozwiązać opisywany problem. Czego seniorzy potrzebowaliby aby opisywany problem zniknął lub aby był mniej dokuczliwy (Prosimy o wykreowanie kilku różnych rozwiązań tego problemu)

Zwiększyć liczbę patroli również na bocznych ulicach, założyć monitoring w newralgicznych punktach (wejście do budynku), wyrównać chodniki.

Co w tym problemie jest najbardziej dokuczliwe dla seniorów i dlaczego jest tak dokuczliwe

Poruszanie się jest niebezpieczne – możliwość upadku, zaczepki osób trzecich

SZUKAMY ROZWIĄZAŃ PROBLEMU

PROBLEM DLA KTÓREGO SZUKAMY ROZWIĄZAŃ:

Opaska silikonowa na rękę dla osób 60+ (z informacją: dane kontaktowe, leki, alergie)

NA CZYM POLEGA PROBLEM

(Opiszcie go z perspektywy seniora)

Senior, który przewróci się na ulicy, często nie może liczyć na pomoc osób wokół, to może być wsparciem psychicznym

Co w tym problemie jest najbardziej dokuczliwe dla seniorów i dlaczego jest tak dokuczliwe

Brak pomocy i wsparcia innych osób tzw. „znieczulica”

Jak można rozwiązać opisywany problem. Czego seniorzy potrzebowaliby aby opisywany problem zniknął lub aby był mniej dokuczliwy (Prosimy o wykreowanie kilku różnych rozwiązań tego problemu)

- Seniorzy otrzymują opaskę, którą zakłada się na rękę, z dobrego materiału, która nie ściera się. Ważny jest wiek 60+. Ze środków UMP – bezpłatnie.
- Seniorzy płacą za opaskę 10zł

SZUKAMY ROZWIĄZAŃ PROBLEMU

PROBLEM DLA KTÓREGO SZUKAMY ROZWIĄZAŃ:

- Przeszkodą w spacerach są szybko poruszające się rowery i hulajnogi na trasie spacerowej, poza ścieżką rowerową np. nad Wartą.

NA CZYM POLEGA PROBLEM

(Opiszcie go z perspektywy seniora)

- Brak uregulowania kwestii gdzie powinny poruszać się hulajnogi, które rozwijają dużą prędkość.
- Brak bezpiecznej przestrzeni do spacerów, także z wózkami.

Co w tym problemie jest najbardziej dokuczliwe dla seniorów i dlaczego jest tak dokuczliwe

Niepewność, brak poczucia bezpieczeństwa, poczucie zagrożenia.

Jak można rozwiązać opisywany problem. Czego seniorzy potrzebowaliby aby opisywany problem zniknął lub aby był mniej dokuczliwy (Prosimy o wykreowanie kilku różnych rozwiązań tego problemu)

1. Uregulowanie prawne kwestii gdzie powinny poruszać się hulajnogi(postulat: nie po chodnikach, ale po ścieżkach rowerowych).
2. Znak zakazu poruszania się rowerem po ścieżce spacerowej.
3. Kontrole straży miejskiej, a w razie nie respektowania zakazu, pouczenie i w dalszej kolejności mandat dla rowerzysty lub osoby poruszającej się hulajnogę.

14.7

Kontakty społeczne seniorów, aktywność społeczna, rekreacja seniorów

SZUKAMY ROZWIĄZAŃ PROBLEMU

PROBLEM DLA KTÓREGO SZUKAMY ROZWIĄZAŃ:

Mało siłowni na zewnątrz Osiedla Piastowskiego na świeżym powietrzu w centrum osiedla, siłownie są ale tylko nad Wartą.

NA CZYM POLEGA PROBLEM

(Opiszcie go z perspektywy seniora)

- Siłownie nad Wartą znajdują się w miejscach odległych, co powoduje, że seniorzy czują się niebezpiecznie.

Co w tym problemie jest najbardziej dokuczliwe dla seniorów i dlaczego jest tak dokuczliwe

- Problem polega na byciu w miejscu gdzie nie ma ludzi.

Jak można rozwiązać opisywany problem. Czego seniorzy potrzebowaliby aby opisywany problem zniknął lub aby był mniej dokuczliwy (Prosimy o wykreowanie kilku różnych rozwiązań tego problemu)

1. Utworzenie dodatkowej siłowni wewnątrz osiedla, gdzie jest więcej światła i przemieszcza się więcej ludzi
2. Prowadzenie istniejącej siłowni nad Wartą przez trenera, opiekuna zajęć

SZUKAMY ROZWIĄZAŃ PROBLEMU

PROBLEM DLA KTÓREGO SZUKAMY ROZWIĄZAŃ:

- Bezpieczeństwo seniora w mieście i domu.

NA CZYM POLEGA PROBLEM

(Opiszcie go z perspektywy seniora)

- Szeroki dostęp do informacji dotyczących zasad bezpieczeństwa

Co w tym problemie jest najbardziej dokuczliwe dla seniorów i dlaczego jest tak dokuczliwe

- Mogę stracić dorobek życia

Jak można rozwiązać opisywany problem. Czego seniorzy potrzebowaliby aby opisywany problem zniknął lub aby był mniej dokuczliwy (Prosimy o wykreowanie kilku różnych rozwiązań tego problemu)

- Spotkania z policją i strażą miejską, psychologami (treningi asertywności)
- W TV pokazywać metody manipulacji (nowe techniki)
- Rozpropagować pomoc sąsiedzką
- Opaska na rękę z możliwością szybkiego poinformowania np. policji itp..

SZUKAMY ROZWIĄZAŃ PROBLEMU

PROBLEM DLA KTÓREGO SZUKAMY ROZWIĄZAŃ:

Brak kawiarni na osiedlu

NA CZYM POLEGA PROBLEM

(Opiszcie go z perspektywy seniora)

Chodzi o spotkania,
spędzanie miłego czasu w
gronie miłych przyjaciół,
rozmowy, kawka, ciasteczka

Co w tym problemie jest
najbardziej dokuczliwe dla
seniorów i dlaczego jest tak
dokuczliwe

Brak kameralnego miejsca
na spotkania w kameralnym
gronie.

Jak można rozwiązać opisywany problem. Czego seniorzy potrzebowaliby aby opisywany problem zniknął lub aby był mniej dokuczliwy (Prosimy o wykreowanie kilku różnych rozwiązań tego problemu)

Dofinansowanie kawiarenki dla seniorów, Miasto mogłoby stworzyć kawiarenki dla seniorów, w możliwie dogodnych miejscach.

SZUKAMY ROZWIĄZAŃ PROBLEMU

PROBLEM DLA KTÓREGO SZUKAMY ROZWIĄZAŃ:

Brak wspólnych spotkań i wyjazdów seniorów

NA CZYM POLEGA PROBLEM

(Opiszcie go z perspektywy seniora)

Niekorzystna izolacja seniorów i pozostawienie z problemami samych w domu

Co w tym problemie jest najbardziej dokuczliwe dla seniorów i dlaczego jest tak dokuczliwe

Brak wsparcia, samotność, depresja

Jak można rozwiązać opisywany problem. Czego seniorzy potrzebowaliby aby opisywany problem zniknął lub aby był mniej dokuczliwy (Prosimy o wykreowanie kilku różnych rozwiązań tego problemu)

1. Zorganizowanie wycieczek, wspólnych wyjść i wyjazdów
2. Wspólne spotkania przy kawie i herbatce w domu kultury, kawiarni.
3. Udział i doping w imprezach sportowych organizowanych przez miasto
4. Spacery po mieście zorganizowane przez Miasto – jako stały element
5. Spotkania przy grillu, majówki

SZUKAMY ROZWIĄZAŃ PROBLEMU

PROBLEM DLA KTÓREGO SZUKAMY ROZWIĄZAŃ:

Samotność i wyobcowanie seniorów

NA CZYM POLEGA PROBLEM

(Opiszcie go z perspektywy seniora)

Brak kontaktu z innymi osobami z kręgu rodzinnego, sąsiedzkiego
Brak placówek, które stymulowałyby podjęcie kontaktów społecznych

Co w tym problemie jest najbardziej dokuczliwe dla seniorów i dlaczego jest tak dokuczliwe

Konieczność pozostawania na marginesie życia społecznego i towarzyskiego generująca występowanie zaburzeń psychicznych (leki, depresja, psychozy)

Jak można rozwiązać opisywany problem. Czego seniorzy potrzebowaliby aby opisywany problem zniknął lub aby był mniej dokuczliwy (Prosimy o wykreowanie kilku różnych rozwiązań tego problemu)

1. Tworzenie ośrodków aktywności senioralnej, klubów seniora, kuł zainteresowań.
2. Organizowanie imprez integracyjnych na osiedlu, w dzielnicy, w mieście.
3. Organizacja systemu wsparcia seniorów.
4. Właściwa kampania informacyjna.
5. Dostęp do pomocy psychologicznej (darmowej) – bez kolejki
6. Tworzenie grup wsparcia dla samotnych osób starszych.
7. Kontakt ze szkołami wszystkich typów, studentami, osobami średniego pokolenia.
8. Atrakcyjna oferta kulturalno-rekreacyjna

14.8

Informacje adresowane do seniorów, informowanie przyjazne seniorom

SZUKAMY ROZWIĄZAŃ PROBLEMU

PROBLEM DLA KTÓREGO SZUKAMY ROZWIĄZAŃ:

Zabezpieczenie potrzeb seniora w dostarczaniu informacji o zajęciach kulturalno-sportowych

NA CZYM POLEGA PROBLEM

(Opiszcie go z perspektywy seniora)

Brak wiedzy o odbywanych imprezach i brak stałego systemu przekazywania informacji seniorom

Co w tym problemie jest najbardziej dokuczliwe dla seniorów i dlaczego jest tak dokuczliwe

Senior nie uczestniczy w zajęciach, co negatywnie wpływa na jego zdrowie fizyczne i psychiczne

Jak można rozwiązać opisywany problem. Czego seniorzy potrzebowaliby aby opisywany problem zniknął lub aby był mniej dokuczliwy (Prosimy o wykreowanie kilku różnych rozwiązań tego problemu)

1. Wprowadzenie jednolitego, stałego, dobrze działającego systemu przekazywania informacji
2. Informacja do skrzynek na listy seniorów
3. Pracownik domu kultury dzwoni do seniora z informacją o wydarzeniu
4. Przekazywanie informacji przez znajomych
5. SMS

SZUKAMY ROZWIĄZAŃ PROBLEMU

PROBLEM DLA KTÓREGO SZUKAMY ROZWIĄZAŃ:

- Mały problem z informacją o dostępie do wydarzeń kulturalnych w mieście

NA CZYM POLEGA PROBLEM

(Opiszcie go z perspektywy seniora)

- Nie wiemy o wydarzeniach, które miasto organizuje, albo dochodzą z opóźnieniem, albo dowiadujemy się z opóźnieniem

Co w tym problemie jest najbardziej dokuczliwe dla seniorów i dlaczego jest tak dokuczliwe

- Brak nie wykorzystywania czasu wolnego seniorów

Jak można rozwiązać opisywany problem. Czego seniorzy potrzebowaliby aby opisywany problem zniknął lub aby był mniej dokuczliwy (Prosimy o wykreowanie kilku różnych rozwiązań tego problemu)

- Więcej informacji w odpowiednim czasie od Domu Kultury i Rad Osiedli o wydarzeniach kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych, turystycznych.

- Spółdzielnia mieszkaniowa posiada własny autobus, a nie zabiera seniorów na wycieczki, tylko udostępnia swoim pracownikom.

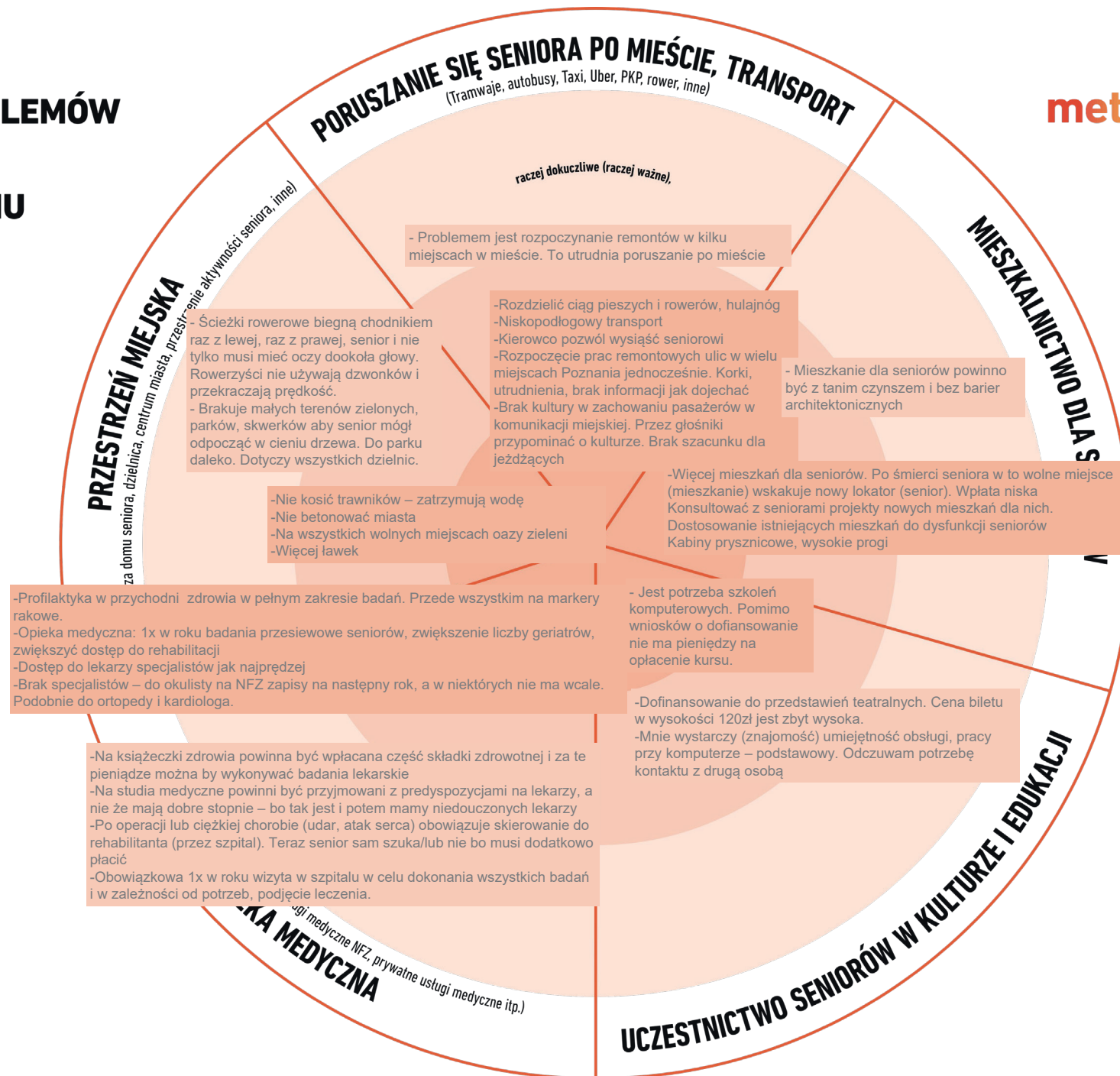
15

Aneks: Koła Problemów wypełnione przez uczestników warsztatów badawczych dla poznańskich seniorów

KOŁO PROBLEMÓW SENIORÓW W POZNANIU

CZĘŚĆ 1

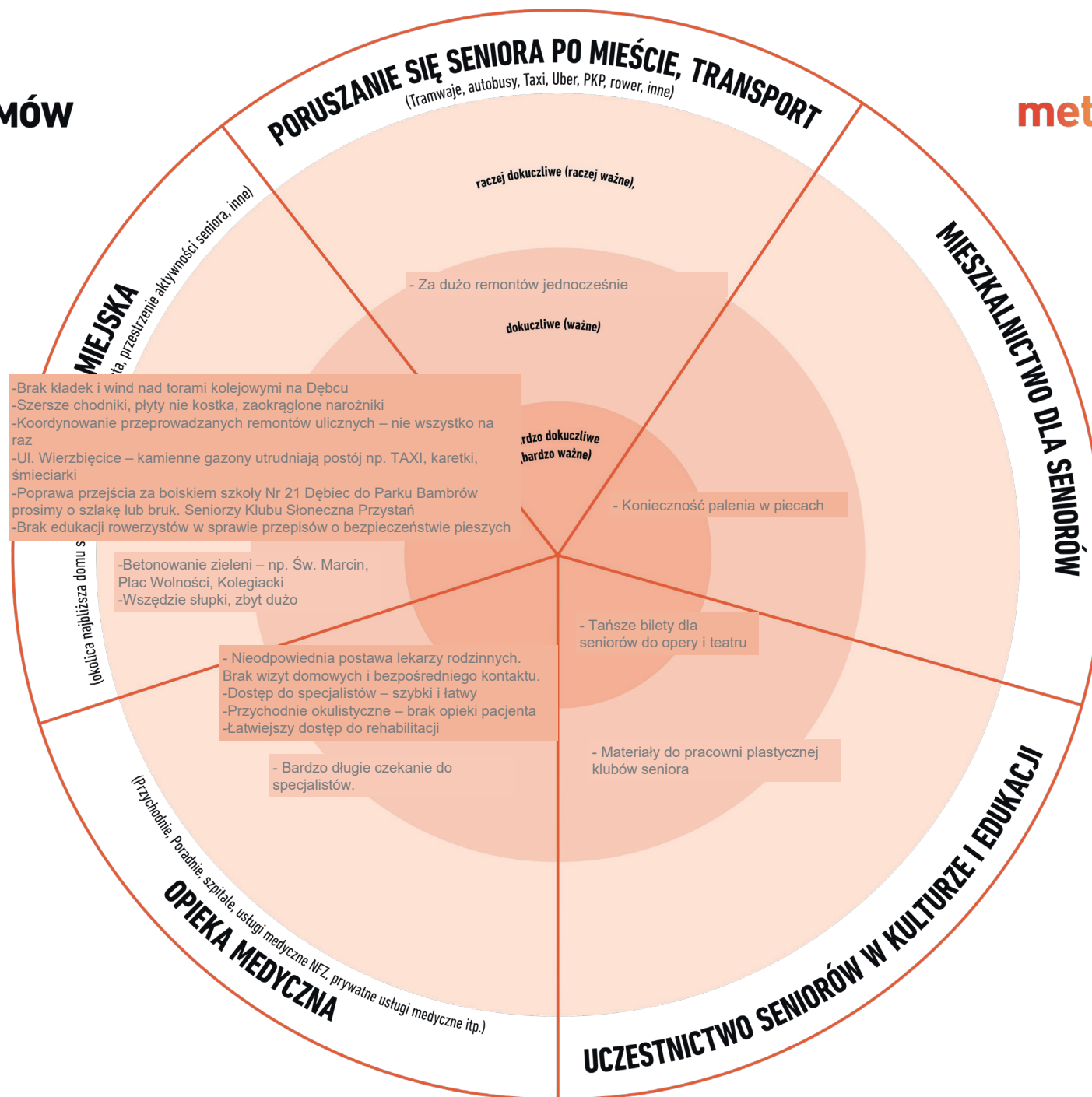
metaphor

KOŁO PROBLEMÓW SENIORÓW W POZNANIU

CZĘŚĆ 1

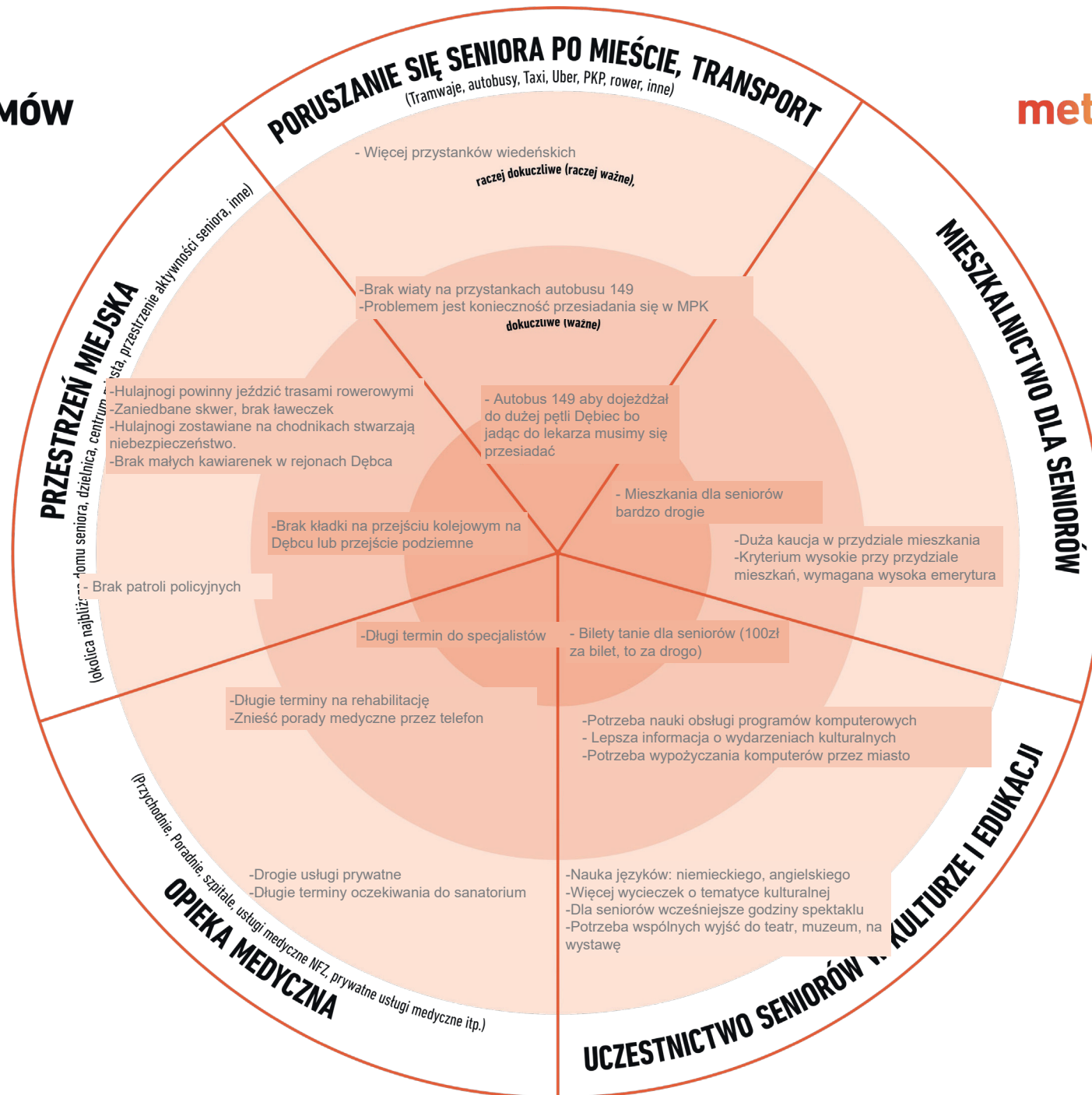
metaphor

KOŁO PROBLEMÓW SENIORÓW W POZNANIU

CZĘŚĆ 1

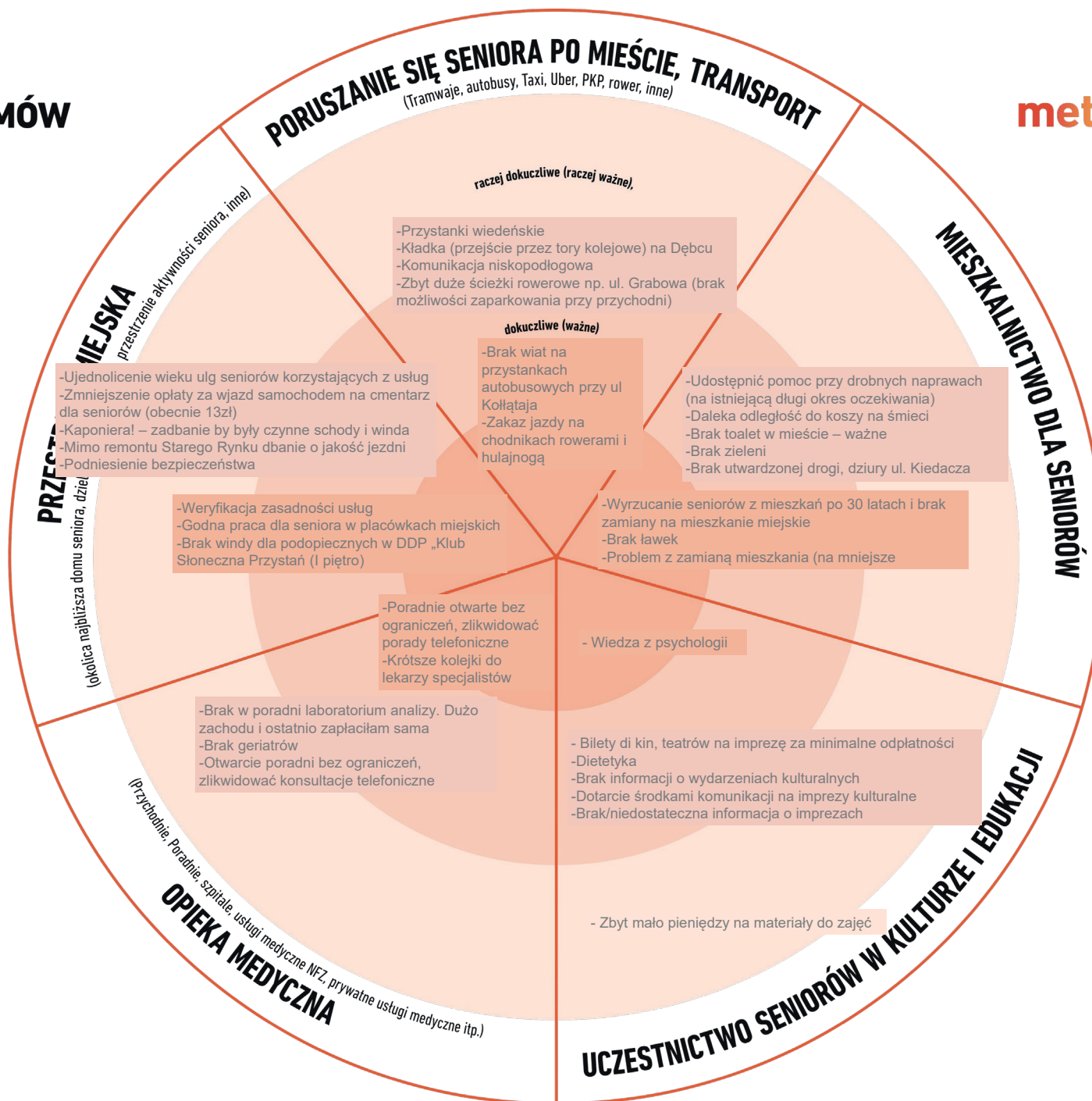
metaphor

KOŁO PROBLEMÓW SENIORÓW W POZNANIU

CZĘŚĆ 1

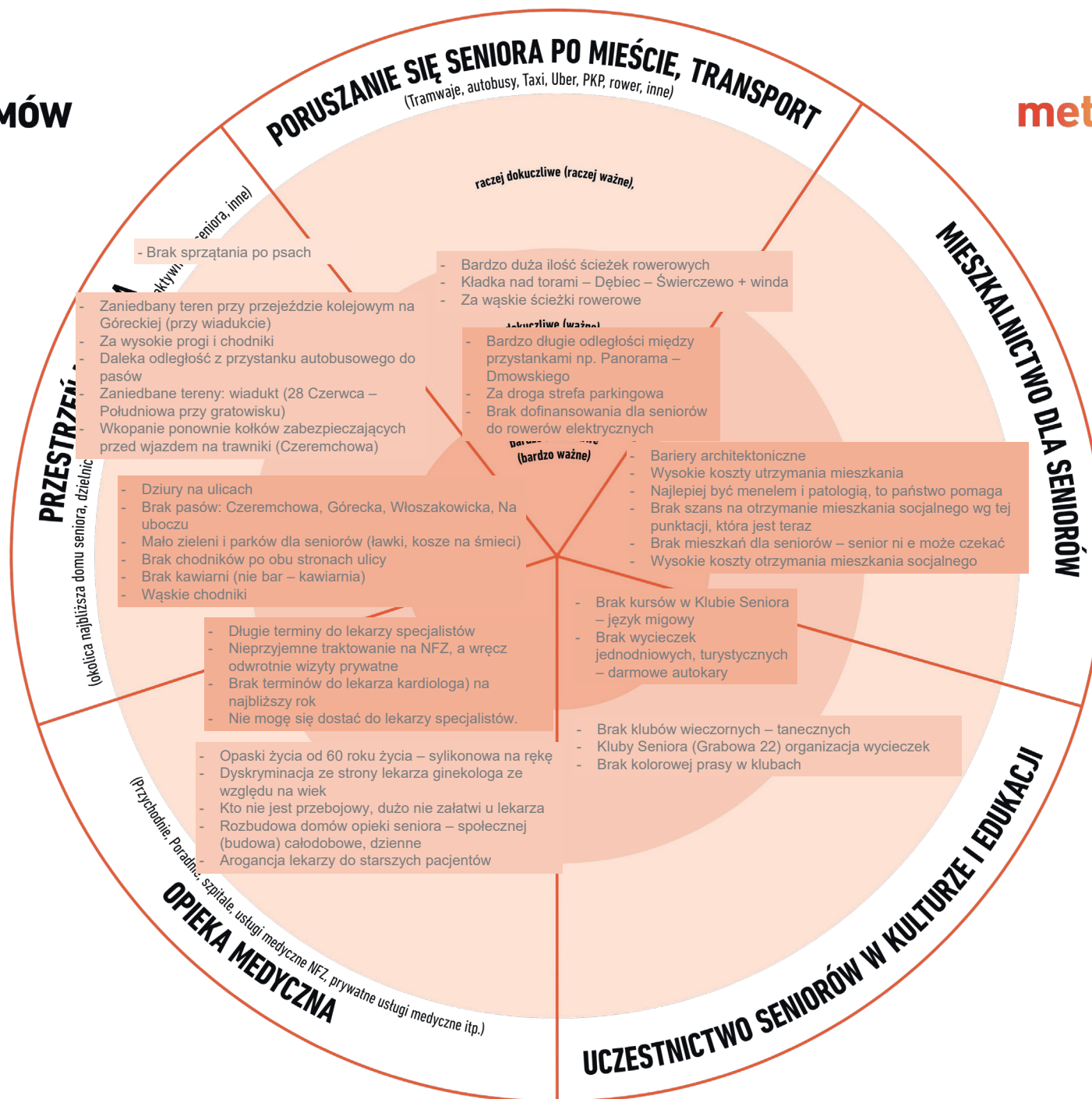
metaphor

KOŁO PROBLEMÓW SENIORÓW W POZNANIU

CZĘŚĆ 1

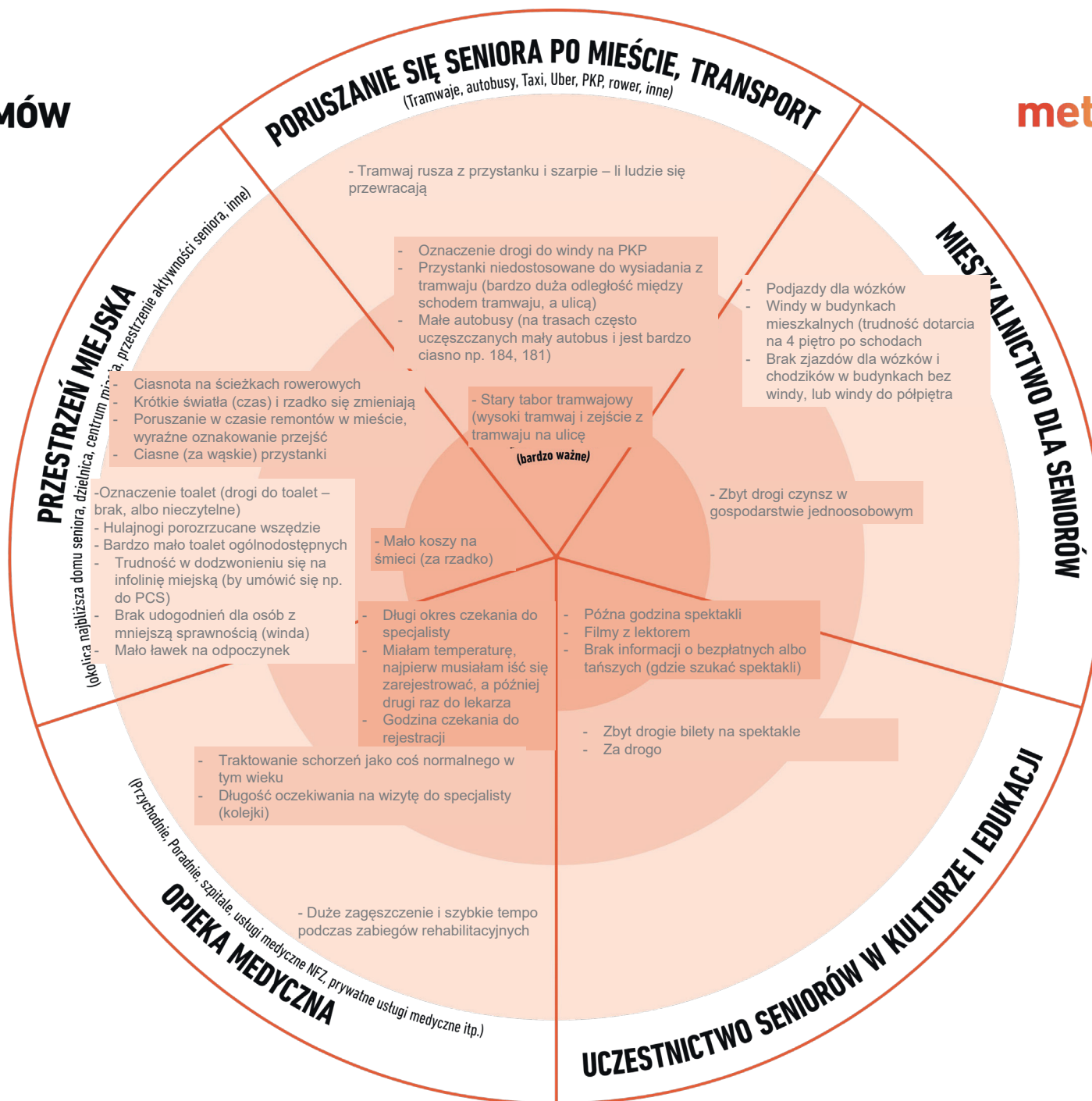
metaphor

KOŁO PROBLEMÓW SENIORÓW W POZNANIU

CZĘŚĆ 1

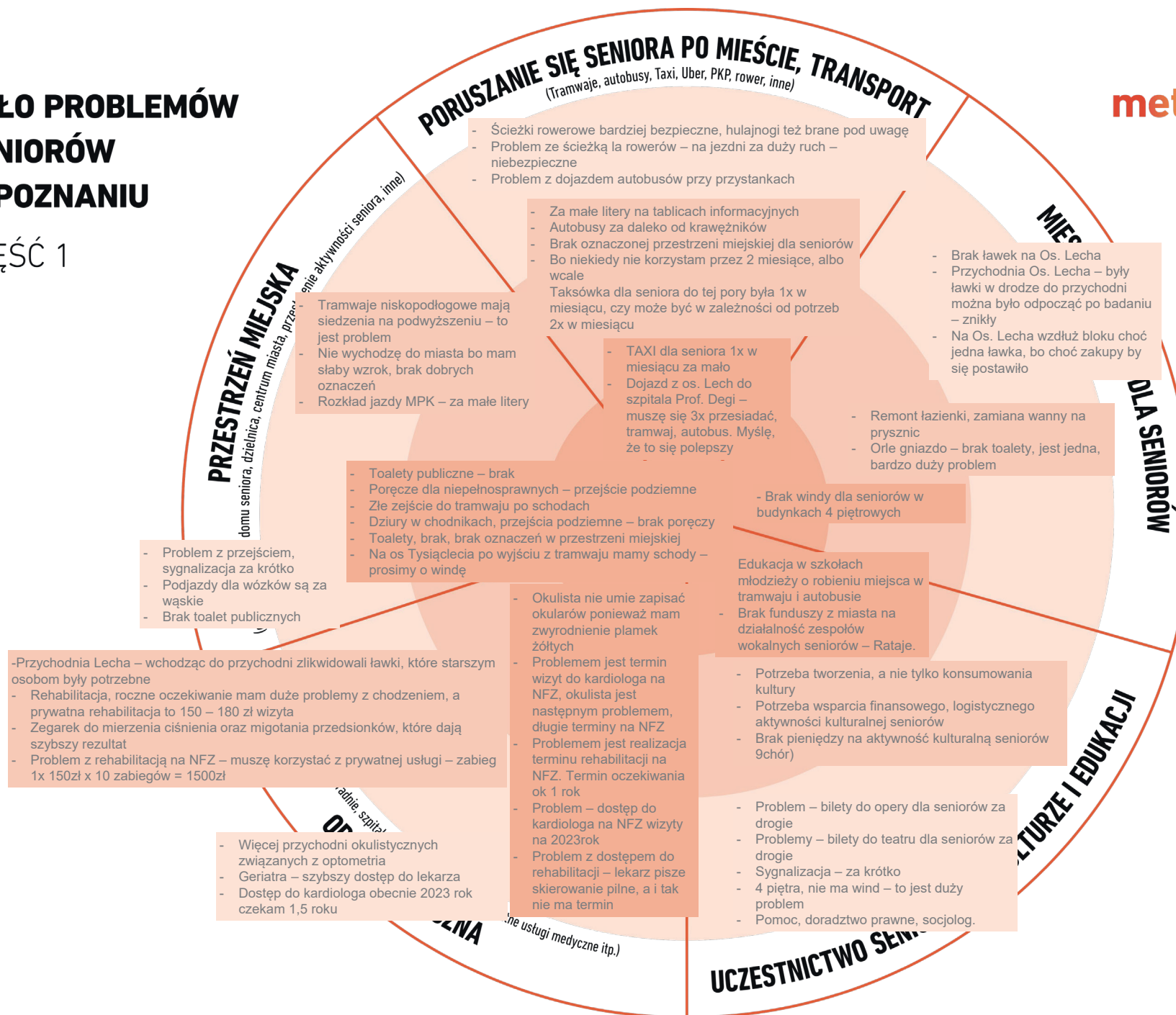
metaphor

KOŁO PROBLEMÓW SENIORÓW W POZNANIU

CZĘŚĆ 1

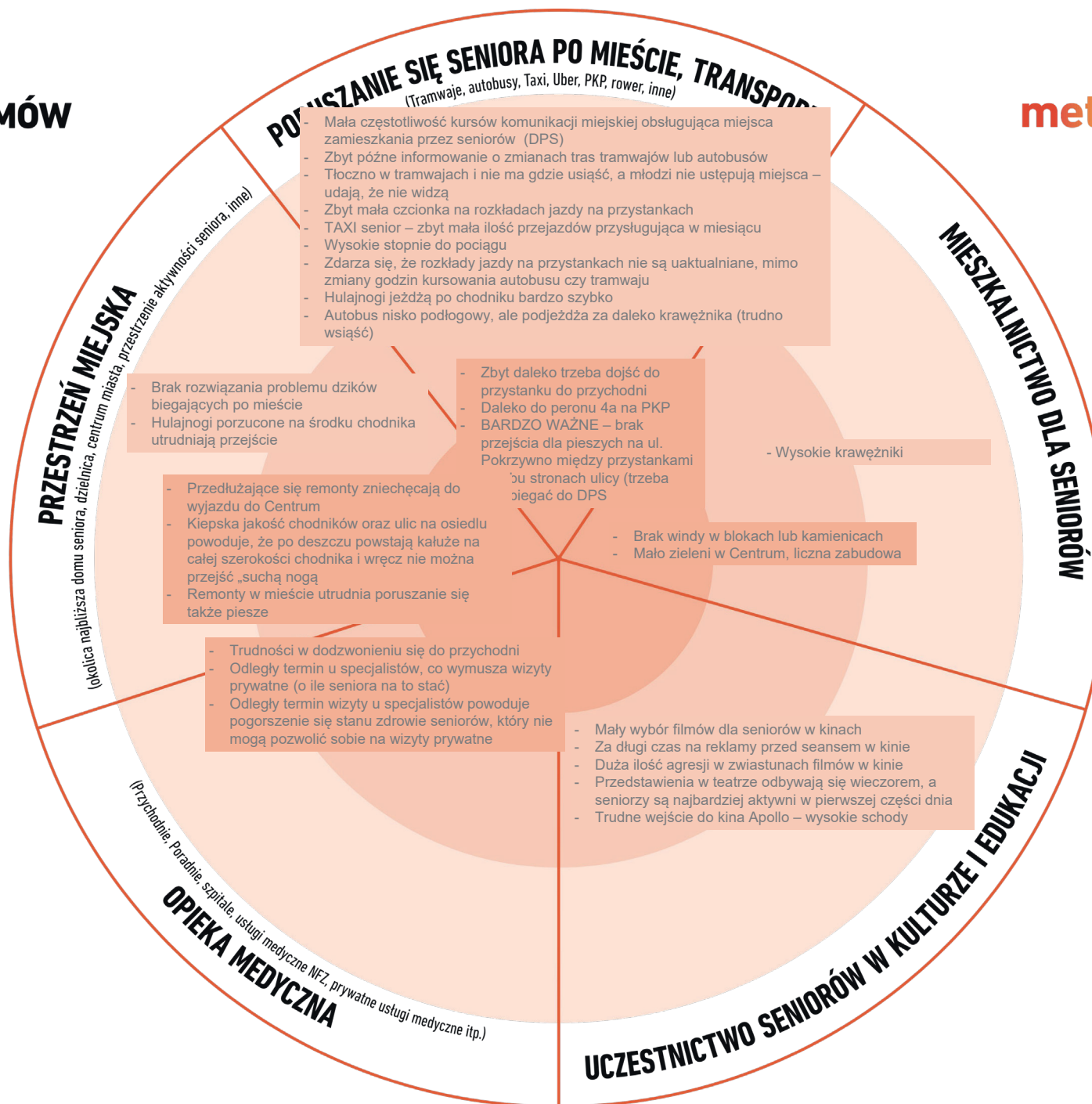
metaphor

KOŁO PROBLEMÓW SENIORÓW W POZNANIU

CZĘŚĆ 1

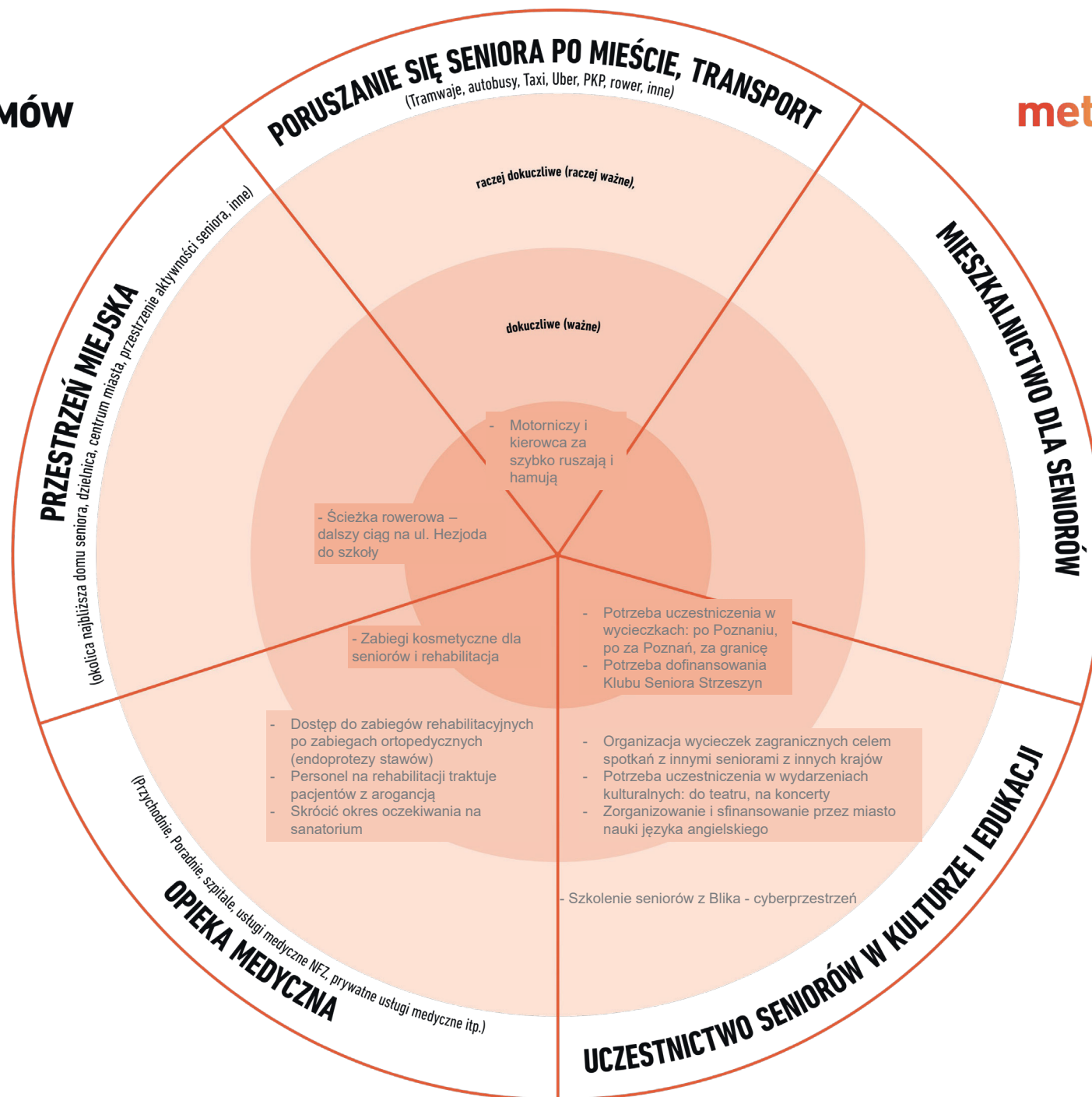
metaphor

KOŁO PROBLEMÓW SENIORÓW W POZNANIU

CZĘŚĆ 1

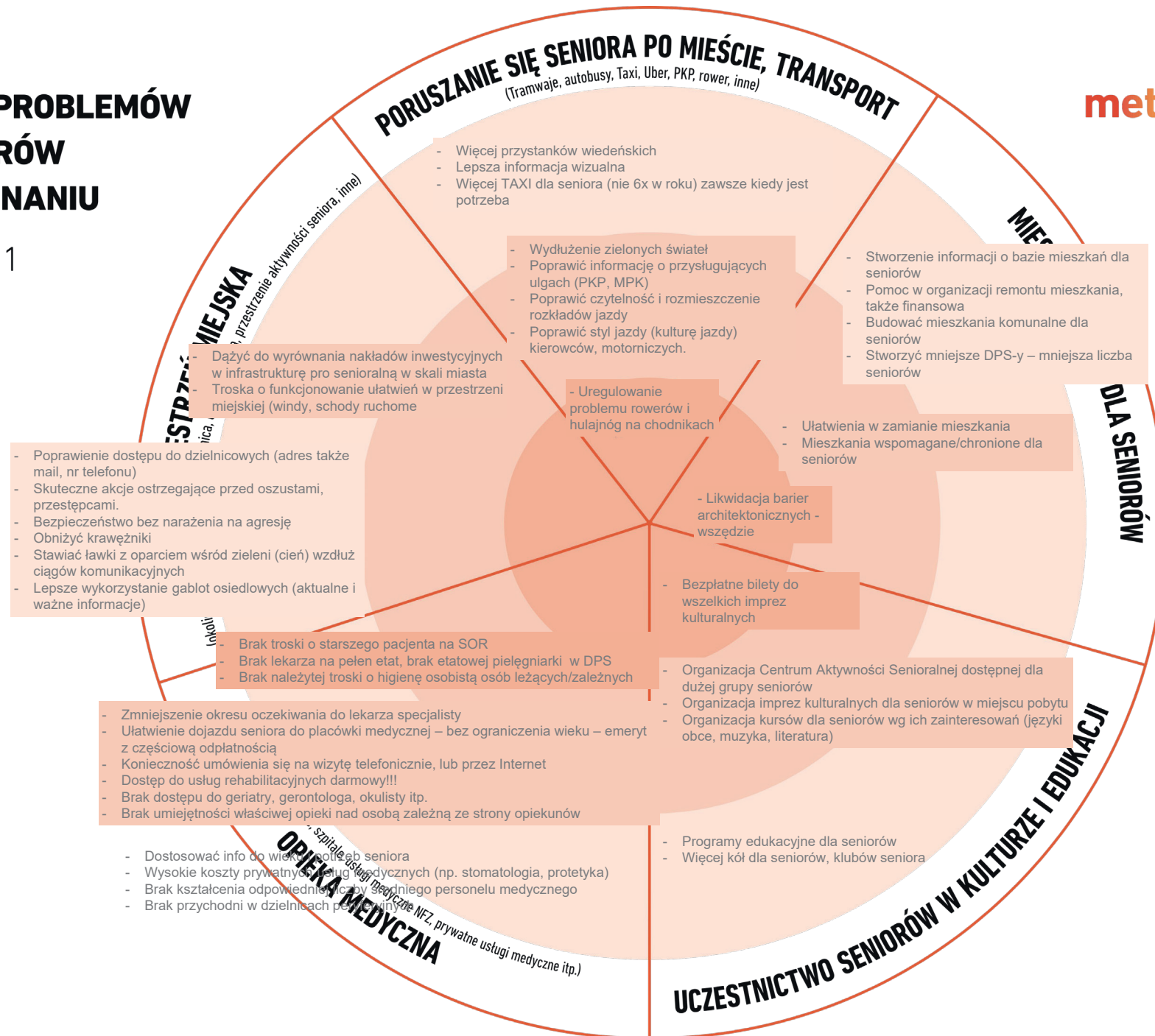
metaphor

KOŁO PROBLEMÓW SENIORÓW W POZNANIU

CZĘŚĆ 1

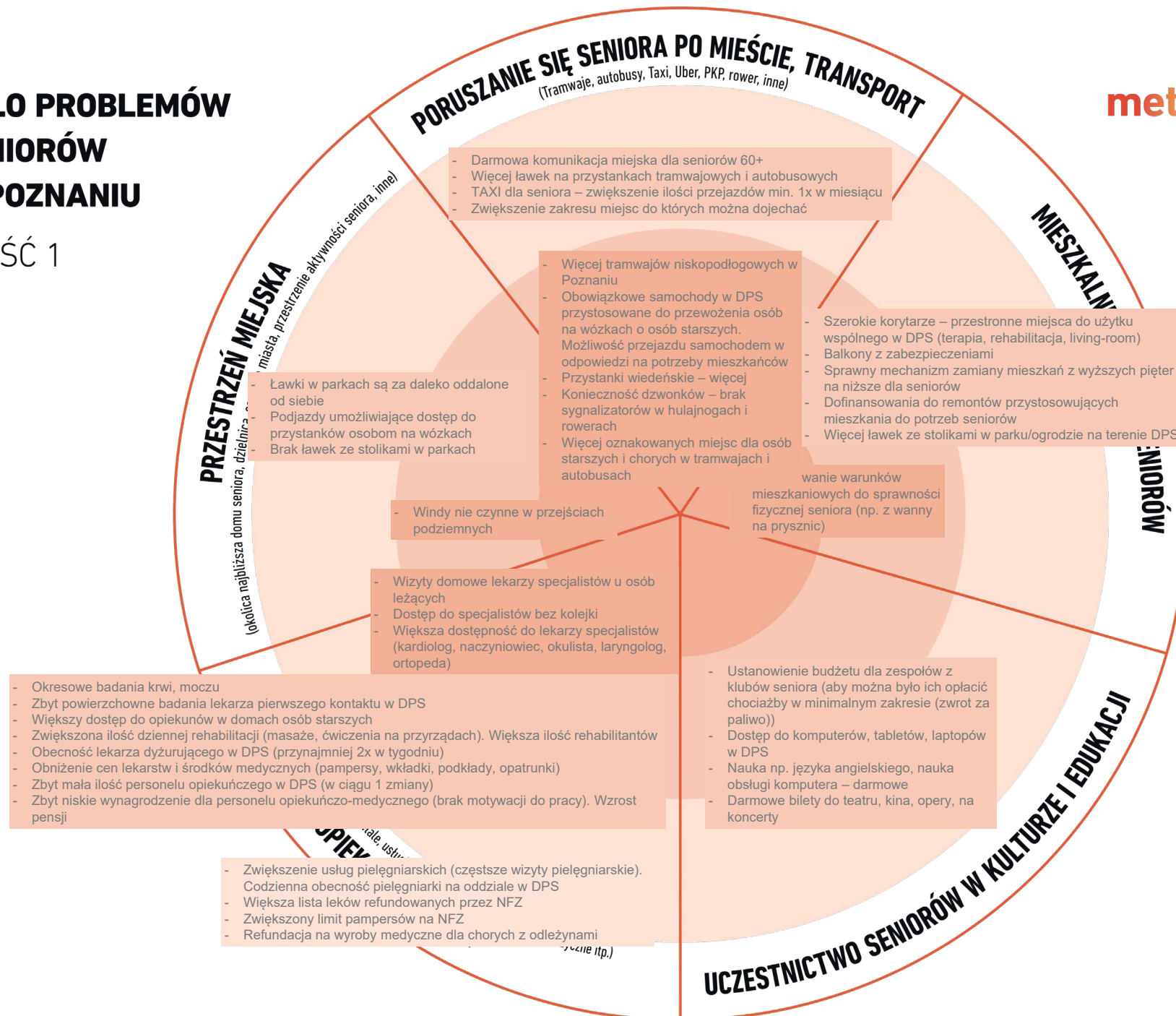
metaphor

KOŁO PROBLEMÓW SENIORÓW W POZNANIU

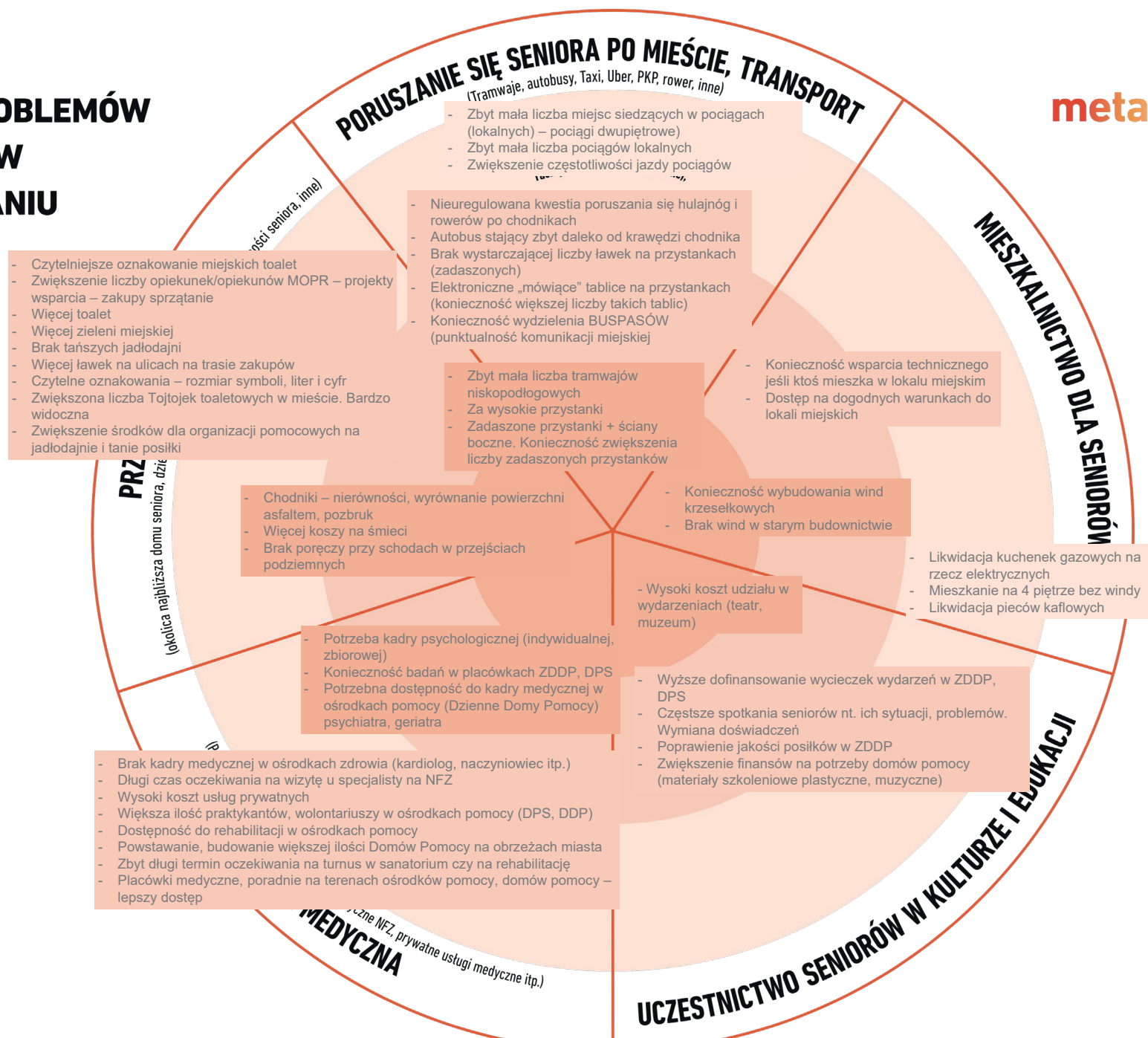
CZĘŚĆ 1

metaphor

KOŁO PROBLEMÓW SENIORÓW W POZNANIU

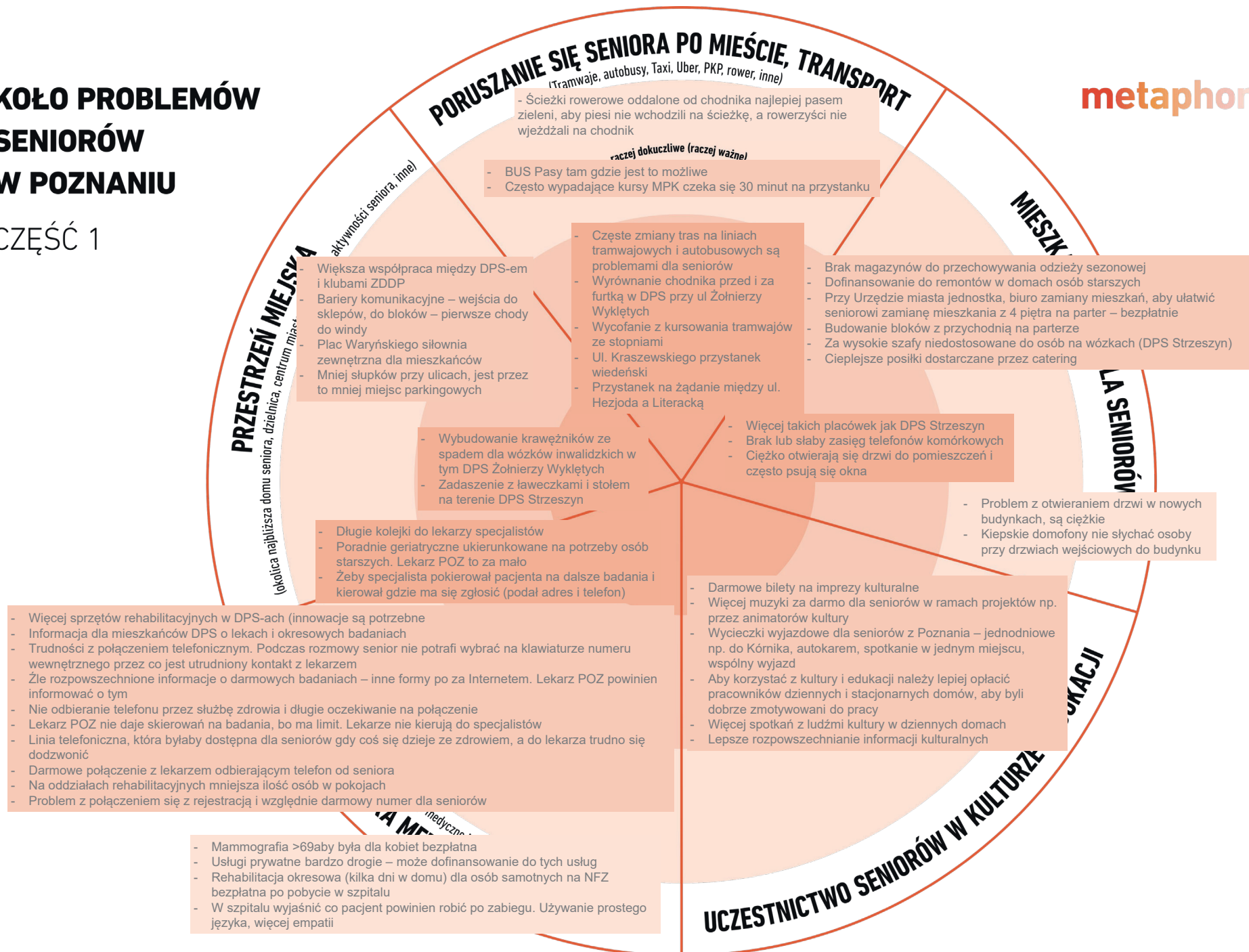
CZĘŚĆ 1

KOŁO PROBLEMÓW SENIORÓW W POZNANIU

CZĘŚĆ 1

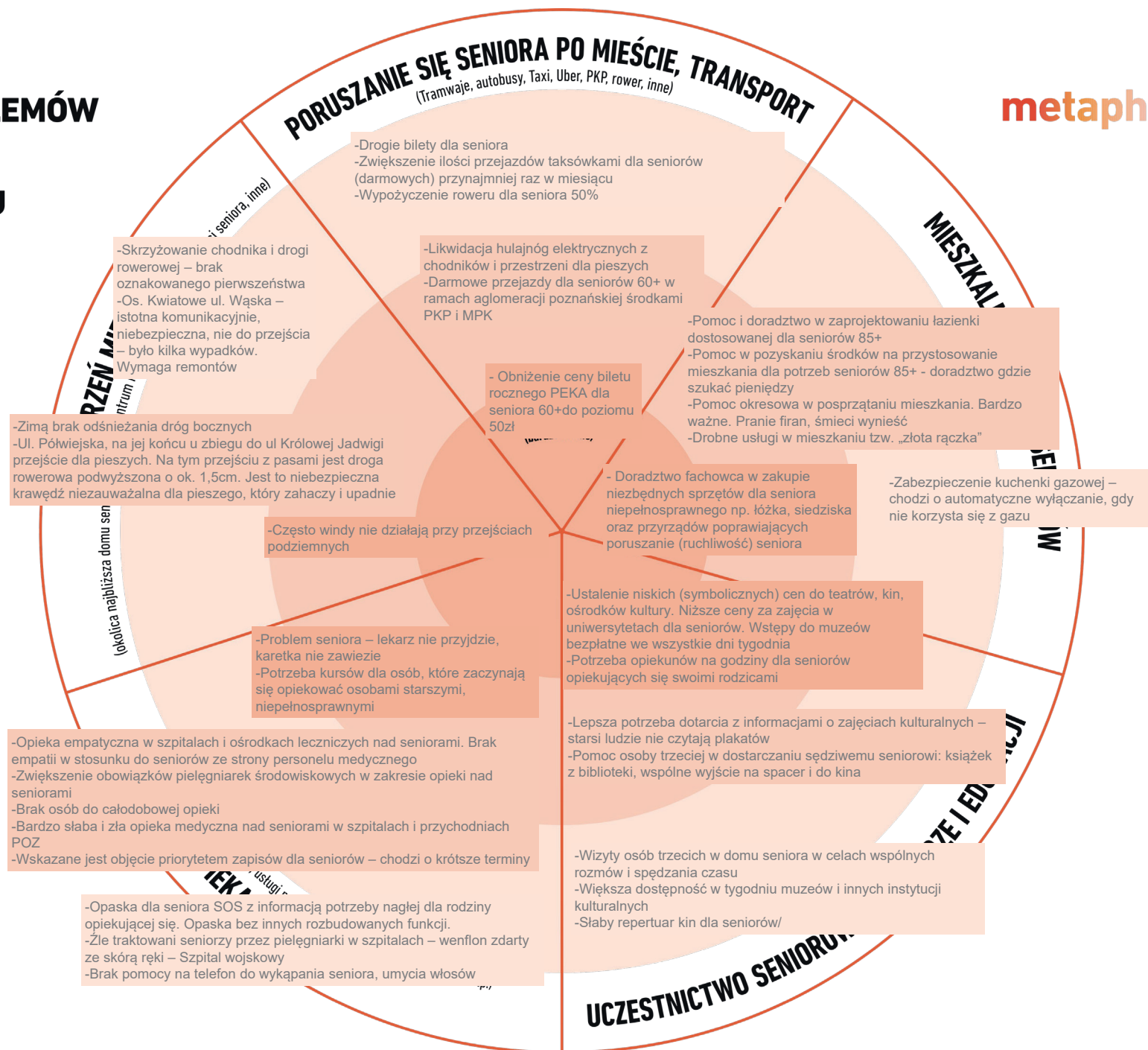
metaphor

KOŁO PROBLEMÓW SENIORÓW W POZNANIU

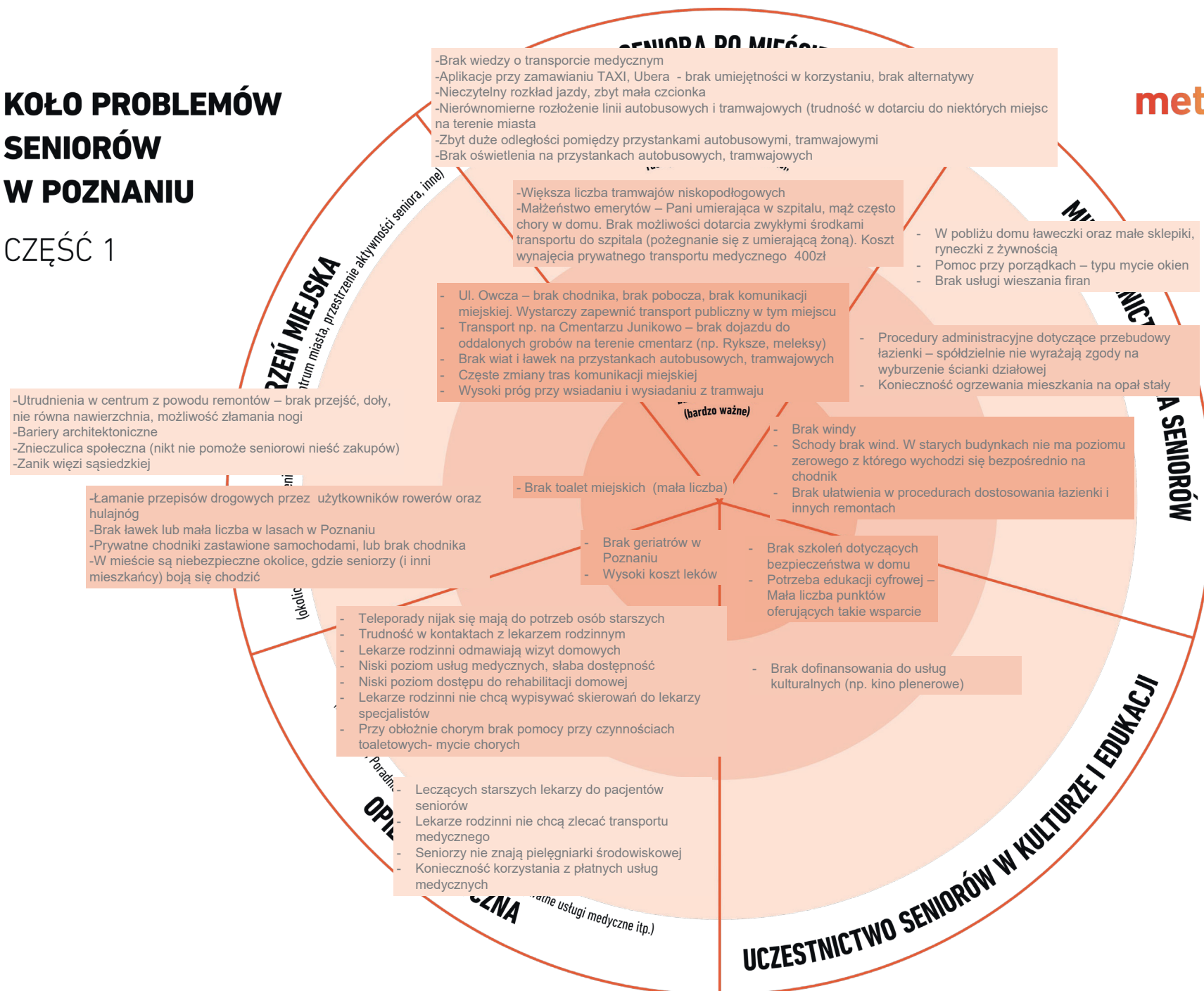
CZĘŚĆ 1

metaphor

KOŁO PROBLEMÓW SENIORÓW W POZNANIU

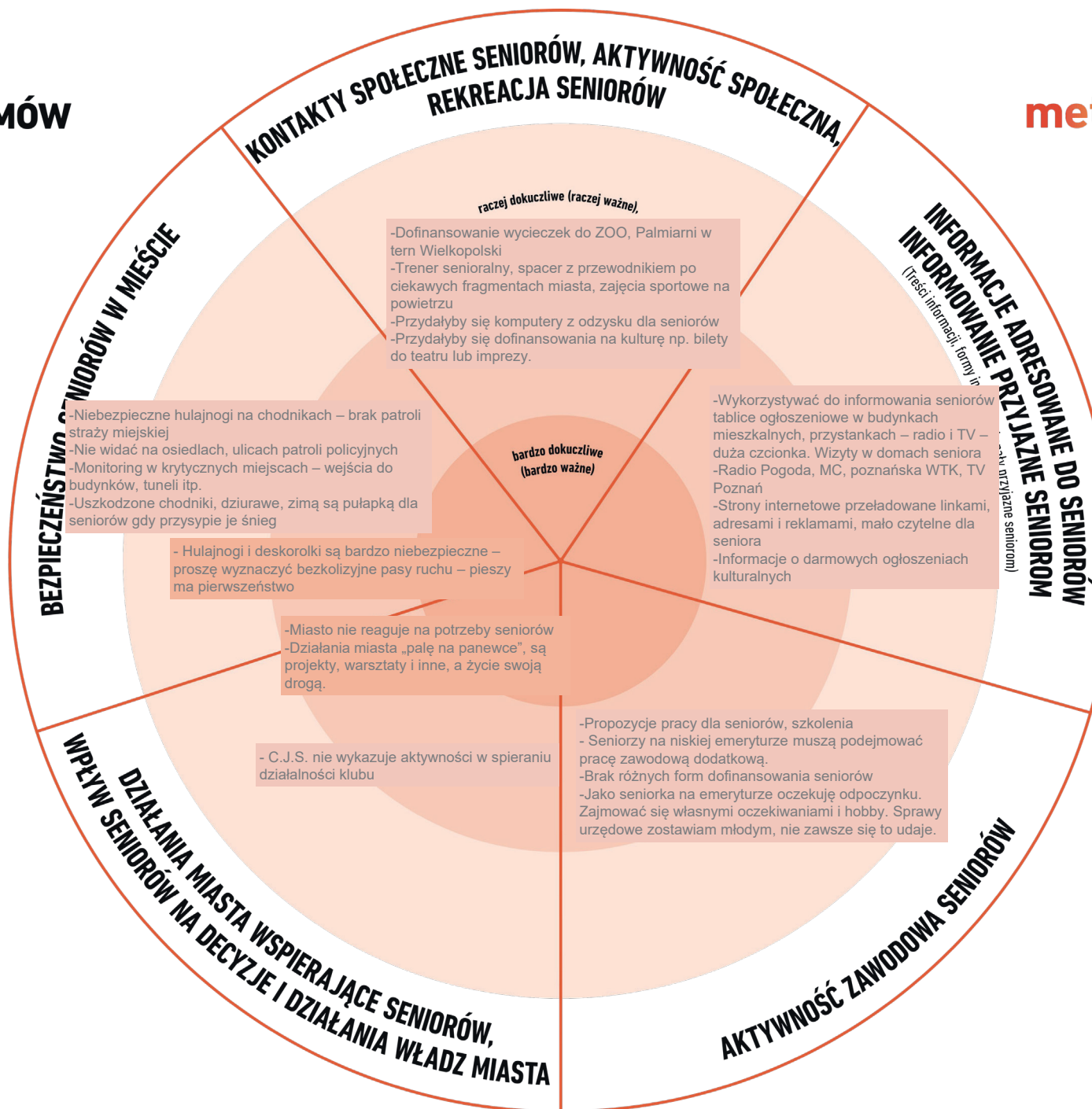
CZĘŚĆ 1

KOŁO PROBLEMÓW SENIORÓW W POZNANIU

CZĘŚĆ 2

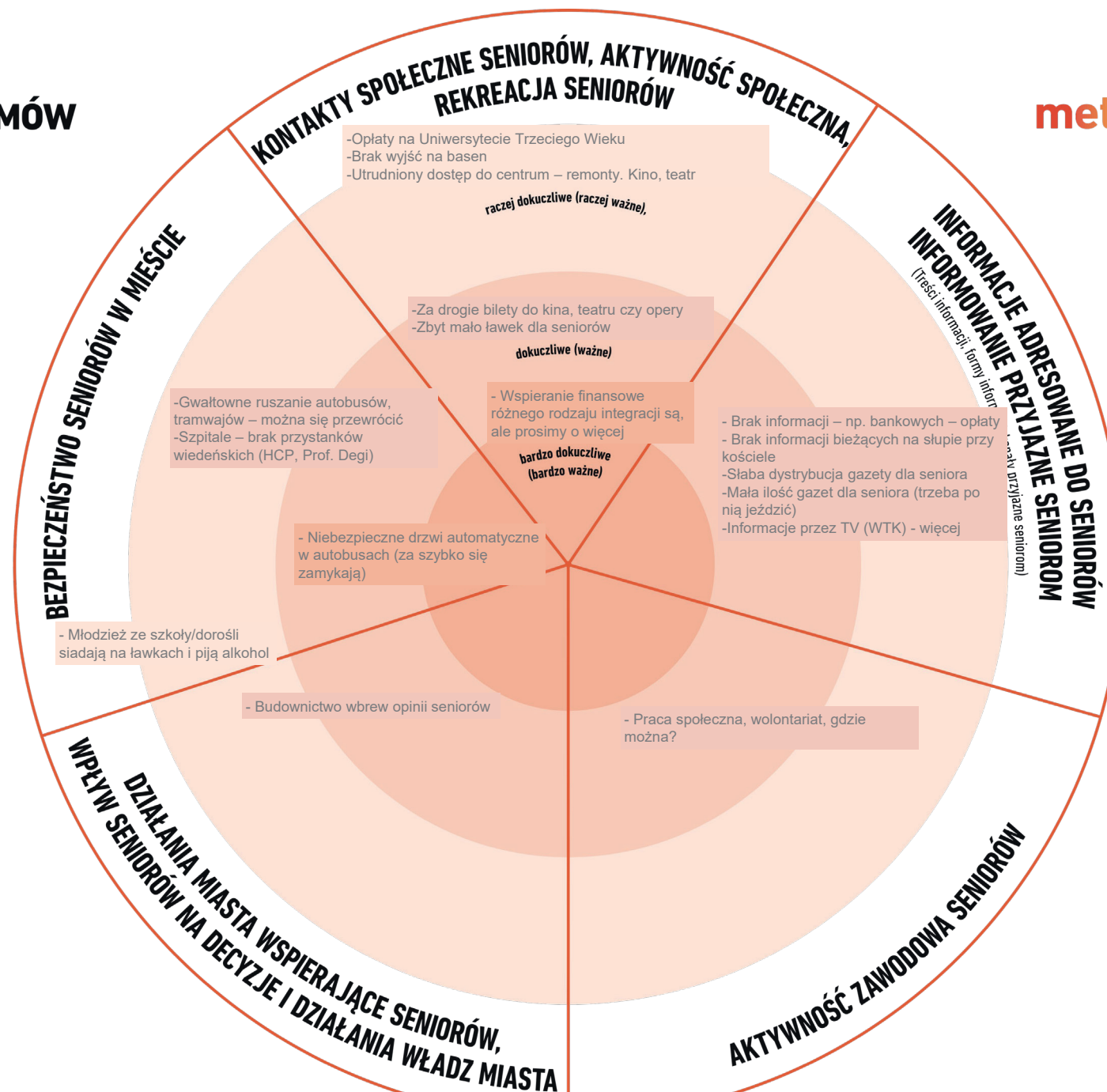
metaphor

KOŁO PROBLEMÓW SENIORÓW W POZNANIU

CZĘŚĆ 2

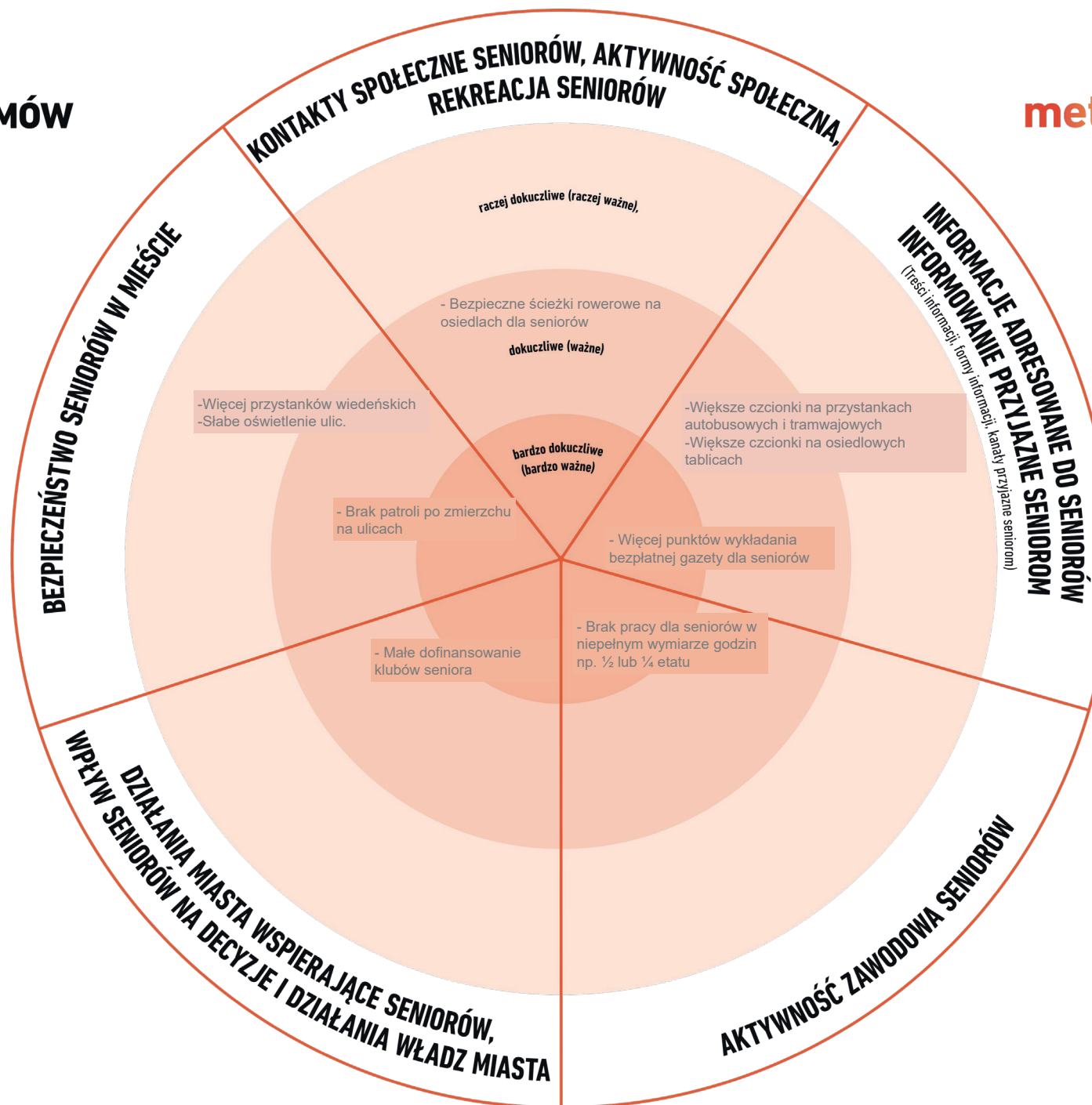
metaphor

KOŁO PROBLEMÓW SENIORÓW W POZNANIU

CZĘŚĆ 2

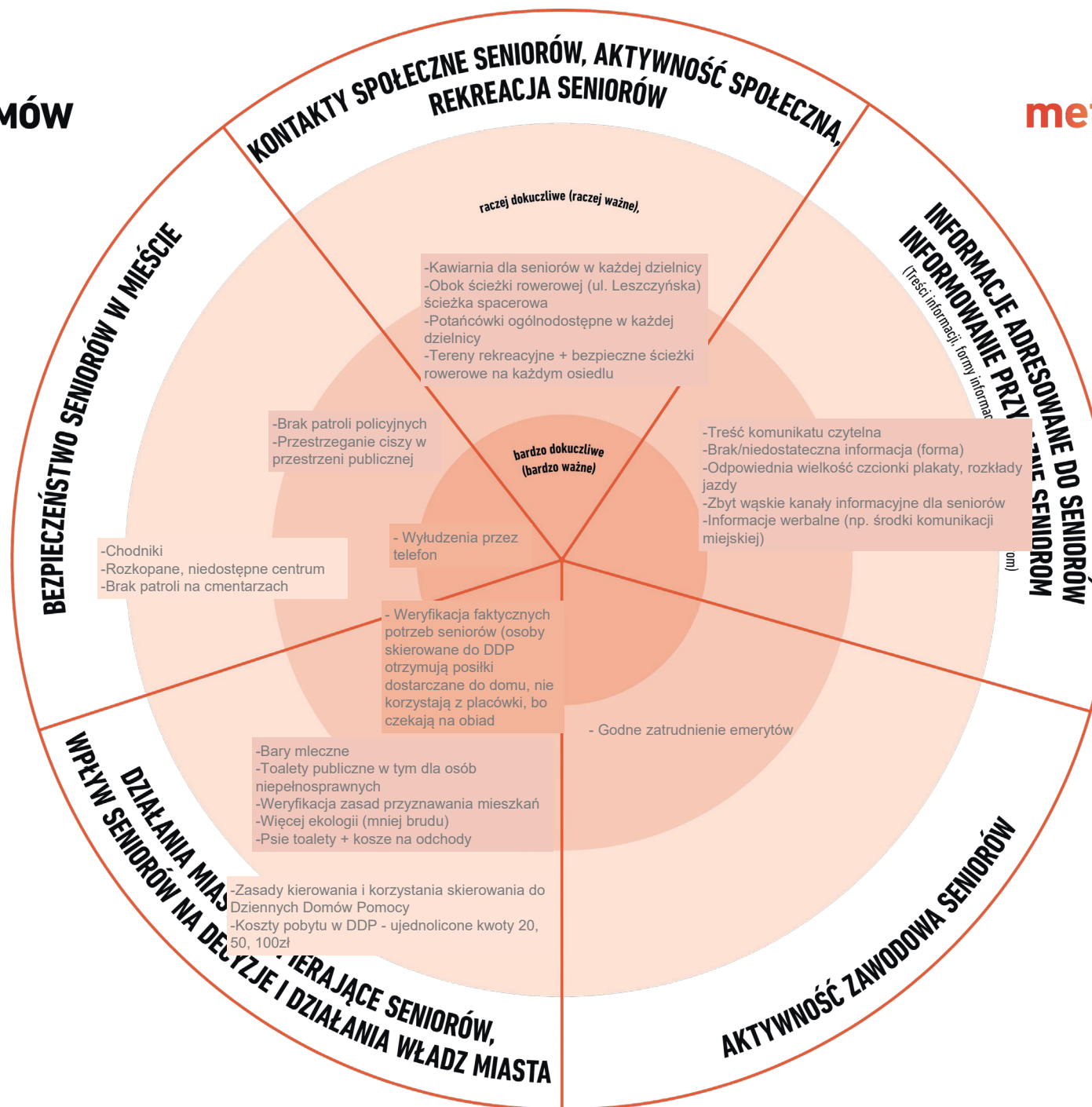
metaphor

KOŁO PROBLEMÓW SENIORÓW W POZNANIU

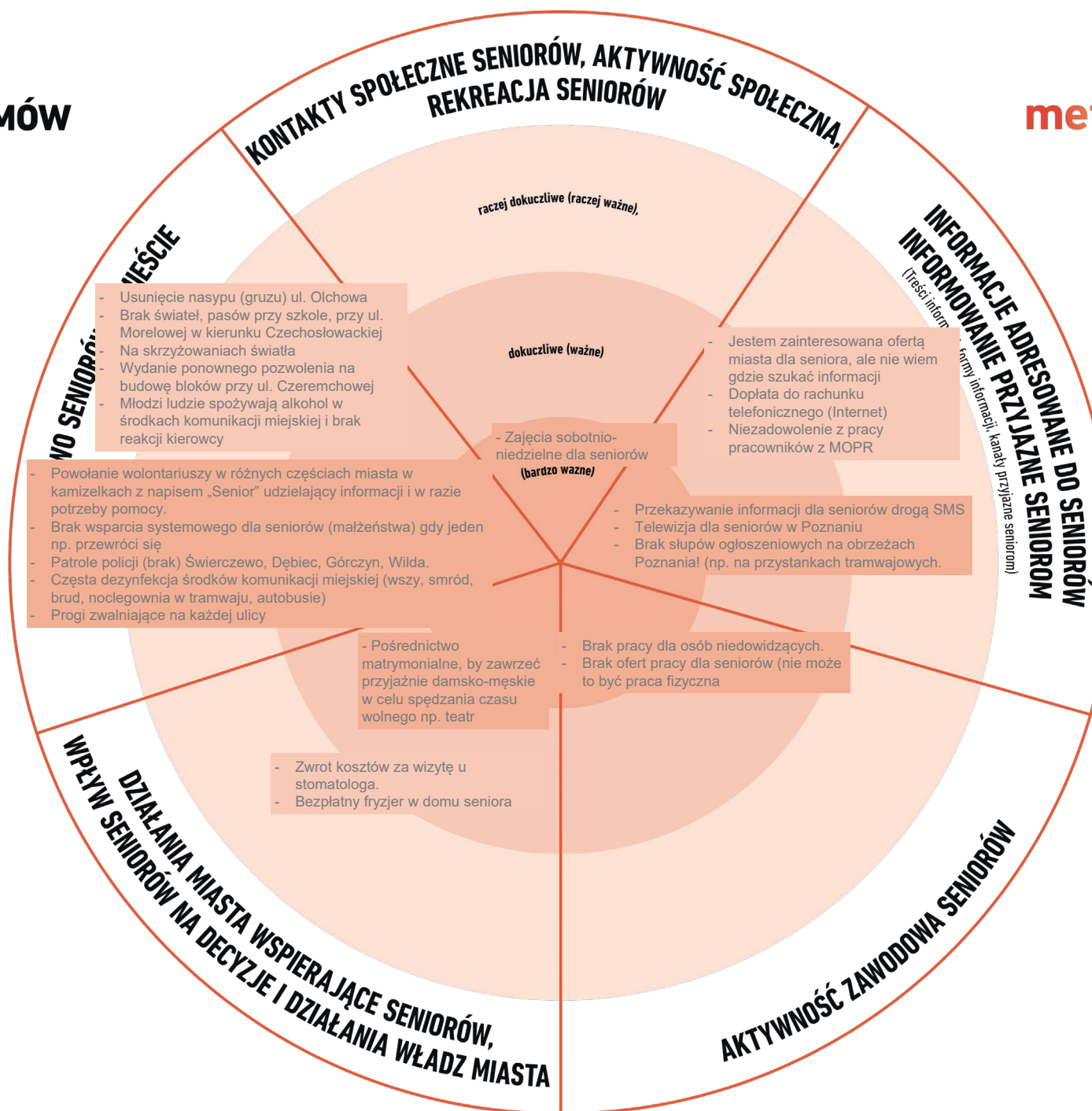
CZĘŚĆ 2

metaphor

CZĘŚĆ 2

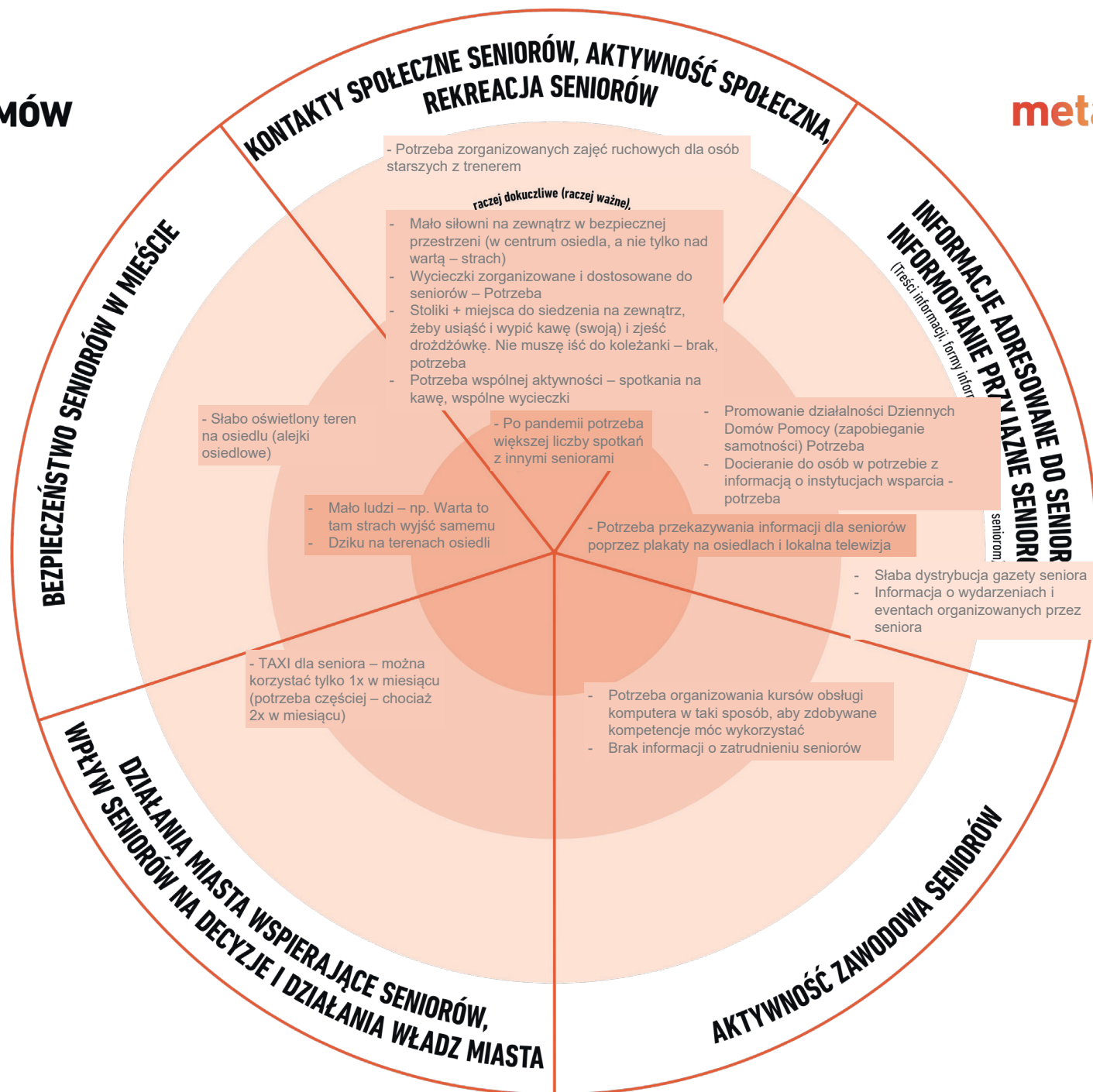
metaphor

KOŁO PROBLEMÓW SENIORÓW W POZNANIU

CZĘŚĆ 2

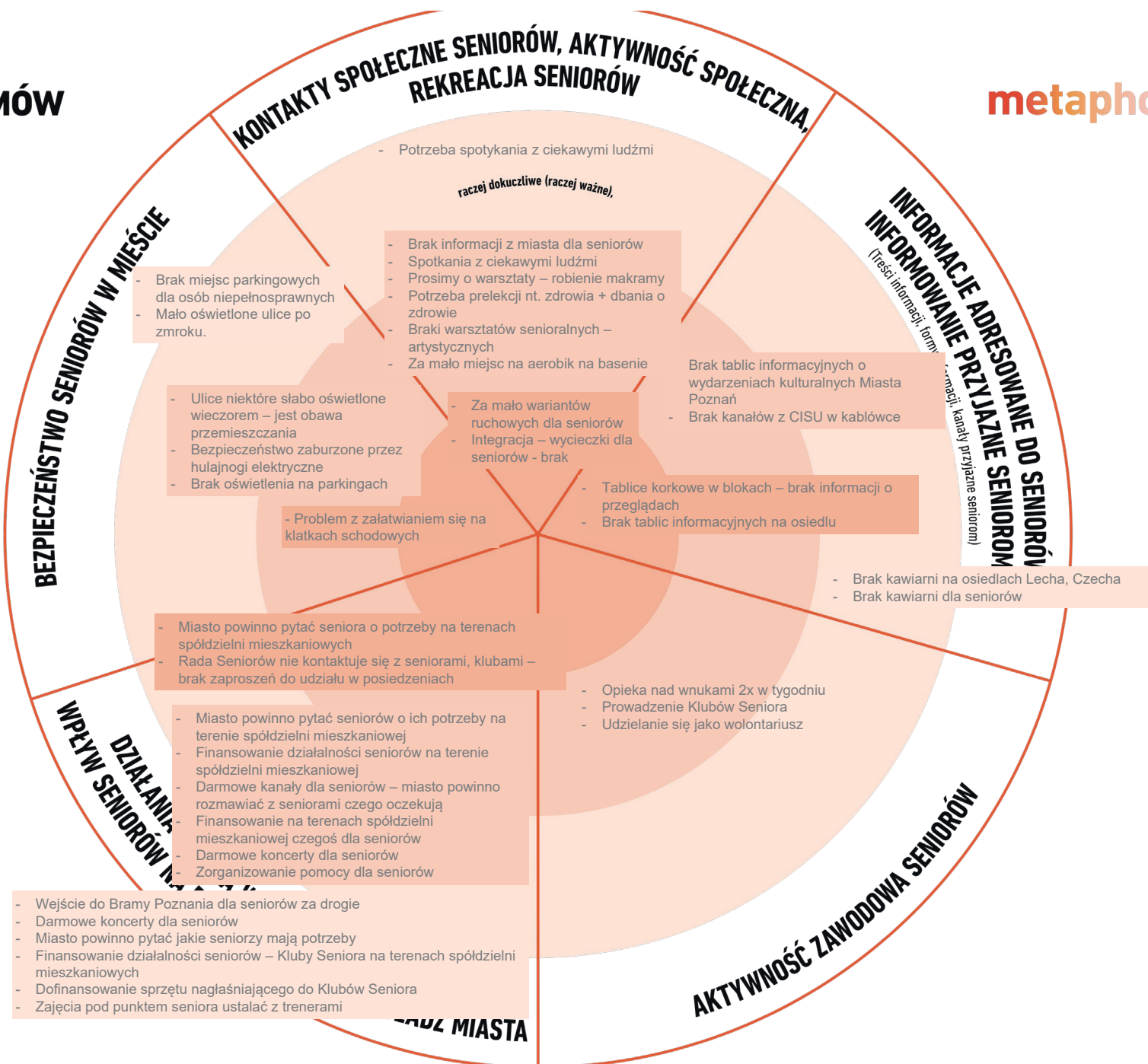
metaphor

KOŁO PROBLEMÓW SENIORÓW W POZNANIU

CZĘŚĆ 2

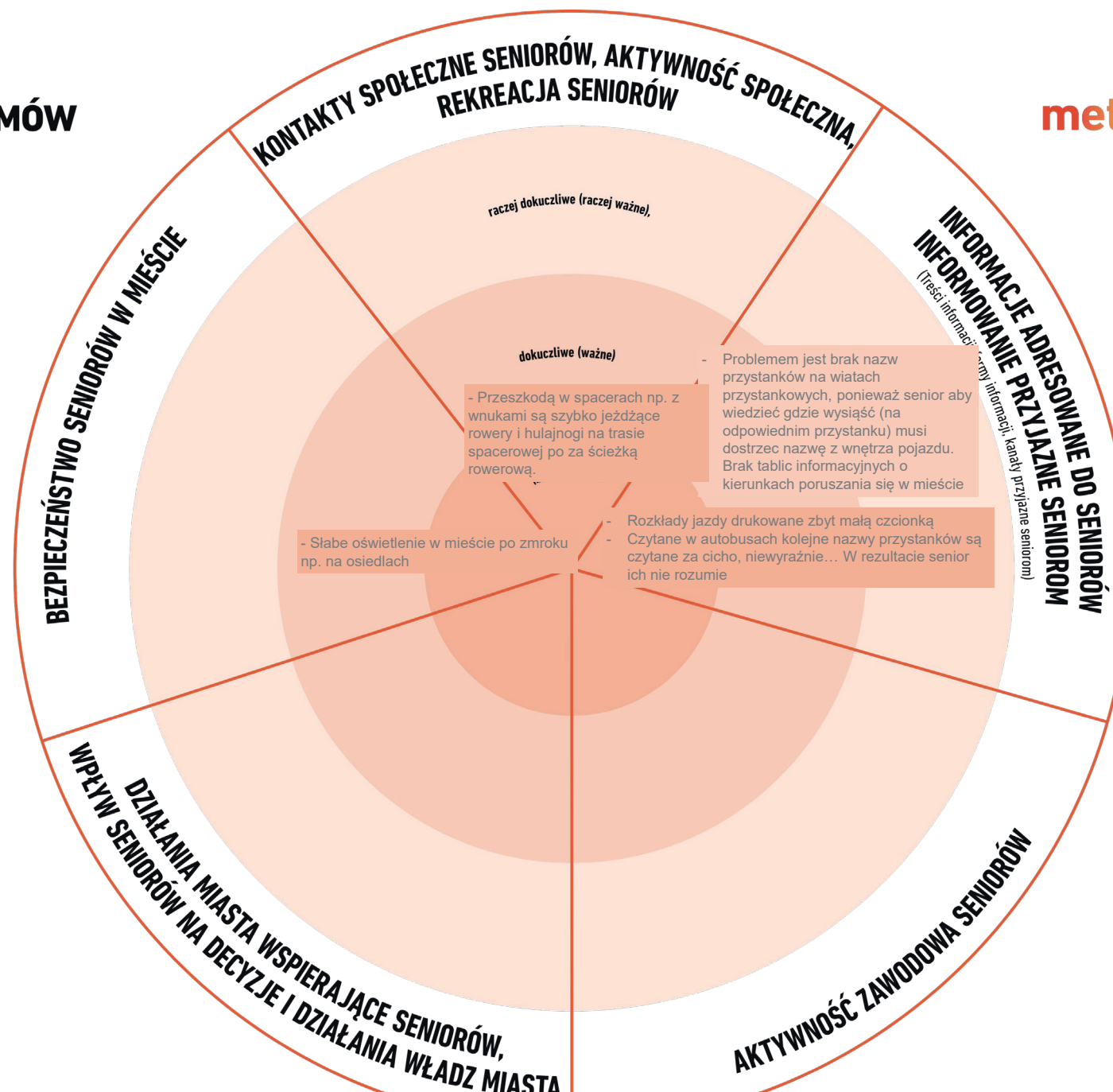
metaphor

KOŁO PROBLEMÓW SENIORÓW W POZNANIU

CZĘŚĆ 2

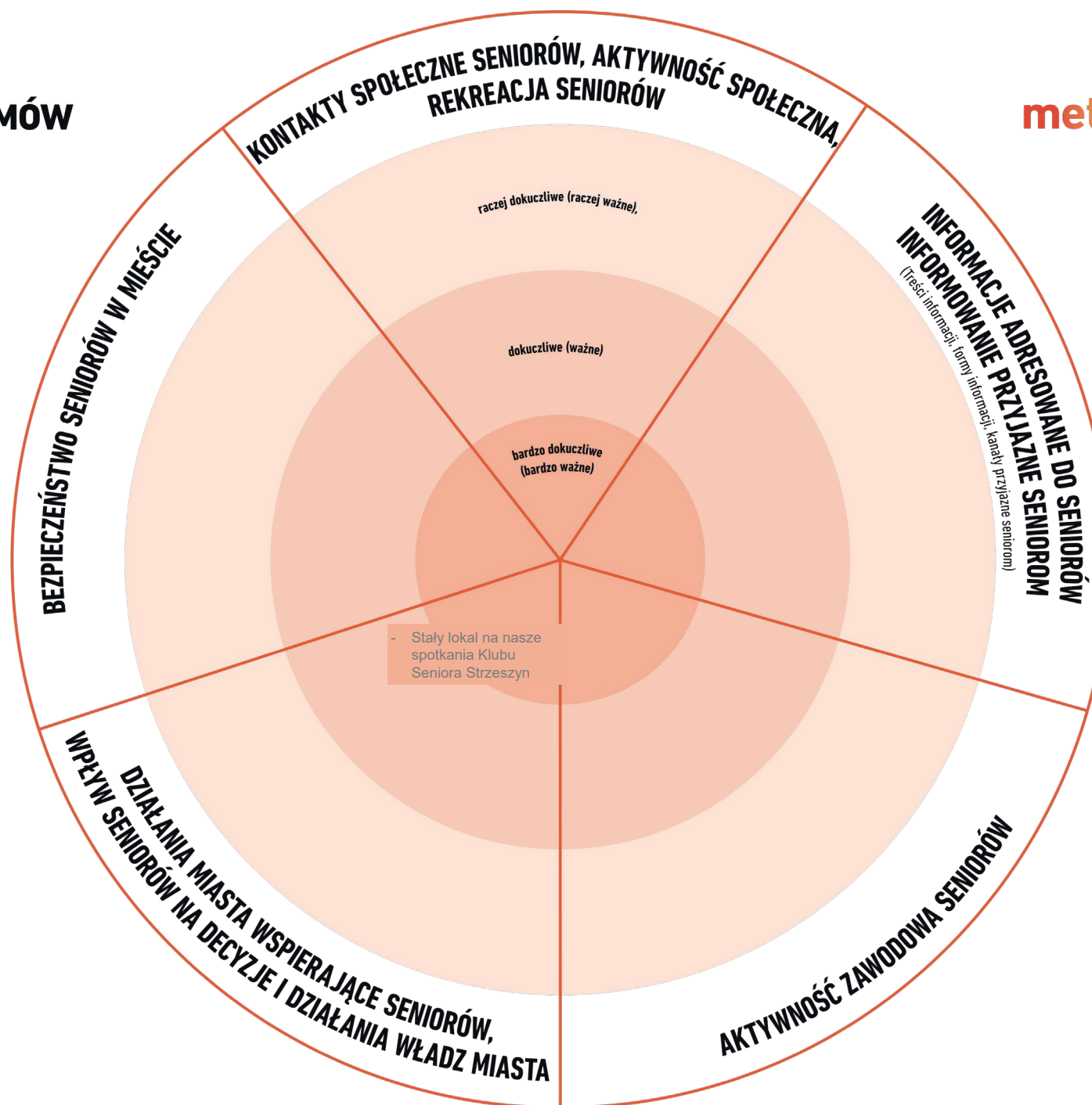
metaphor

KOŁO PROBLEMÓW SENIORÓW W POZNANIU

CZĘŚĆ 2

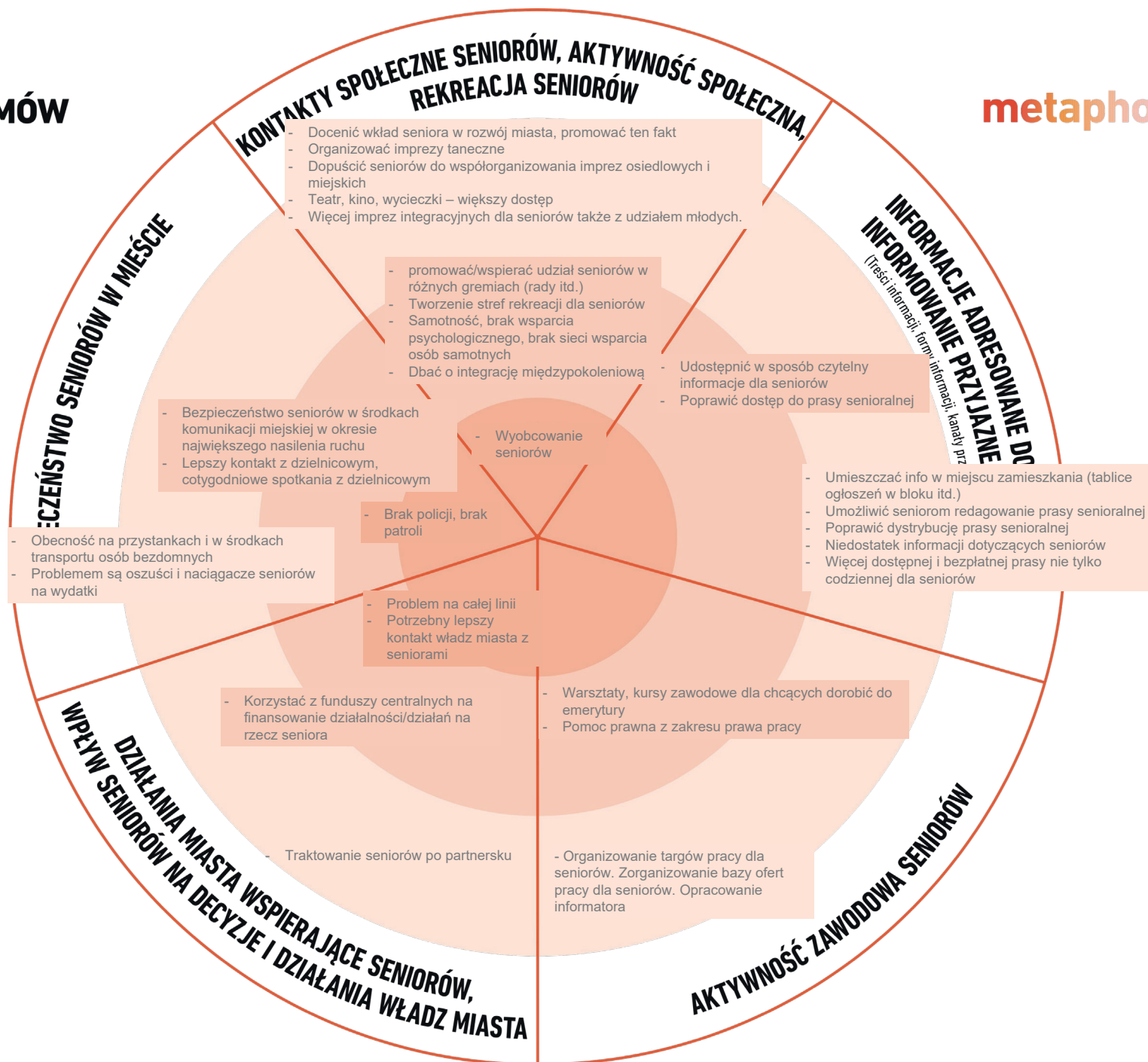
metaphor

KOŁO PROBLEMÓW SENIORÓW W POZNANIU

CZĘŚĆ 2

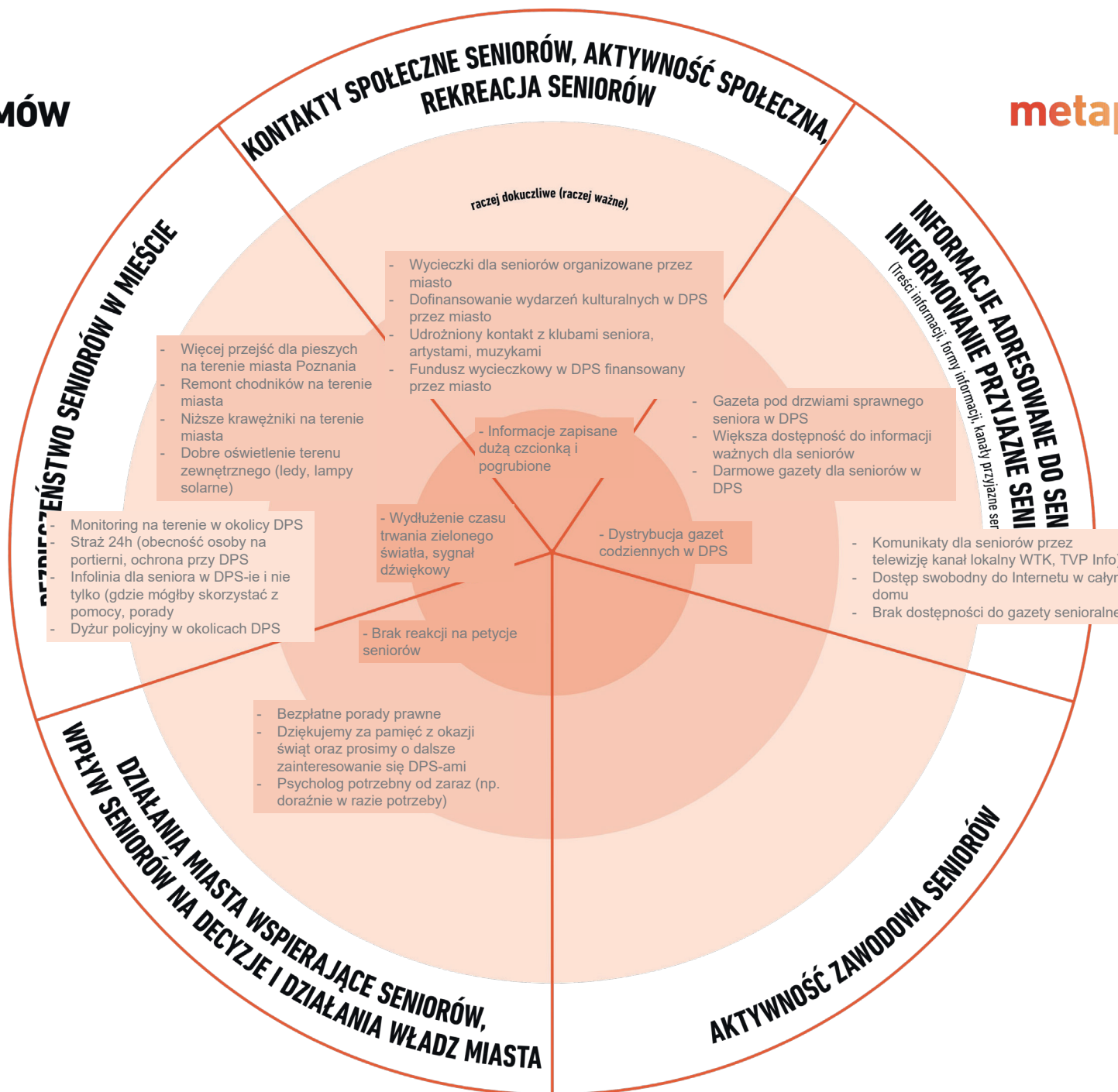
metaphor

KOŁO PROBLEMÓW SENIORÓW W POZNANIU

CZĘŚĆ 2

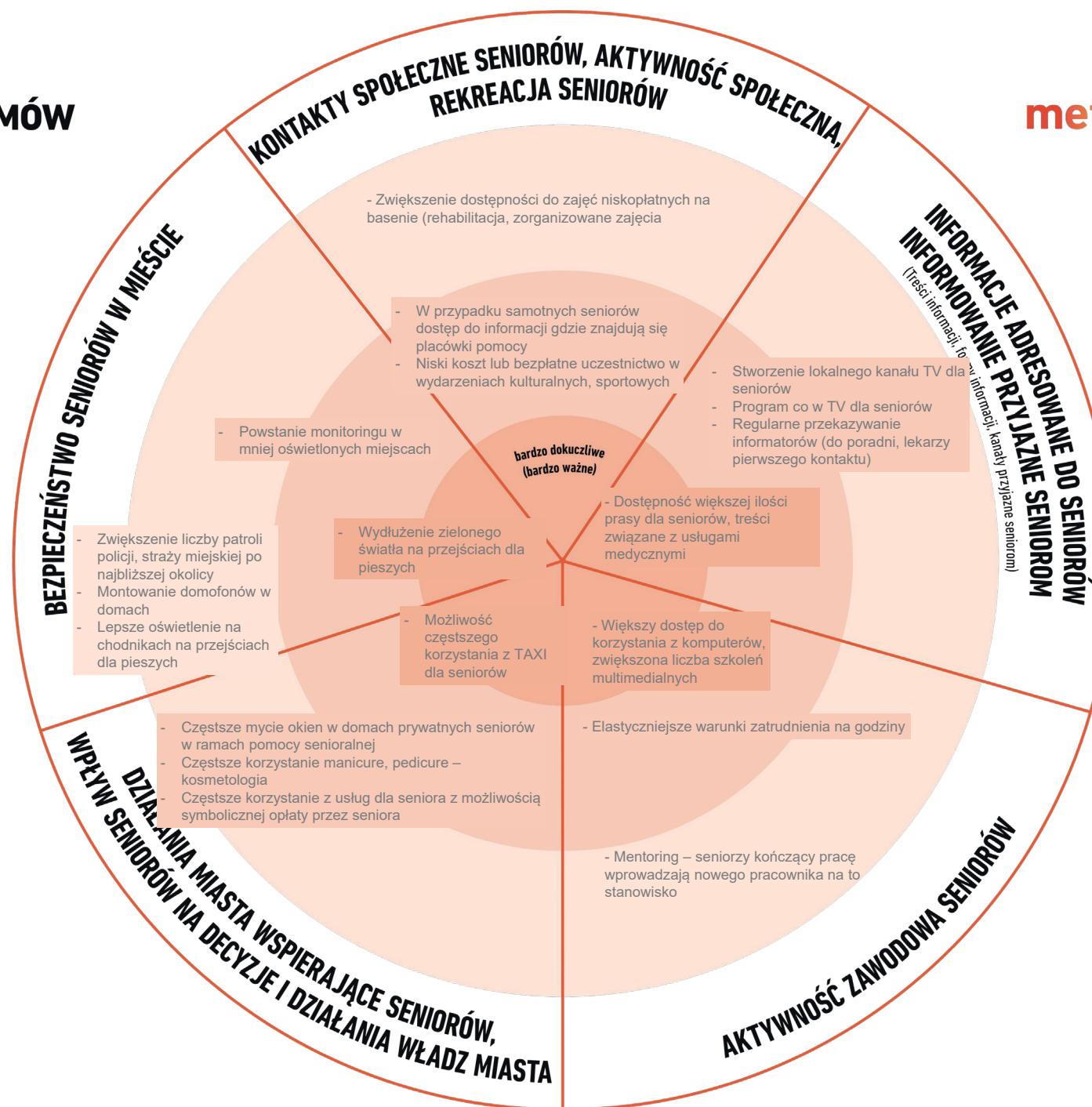
metaphor

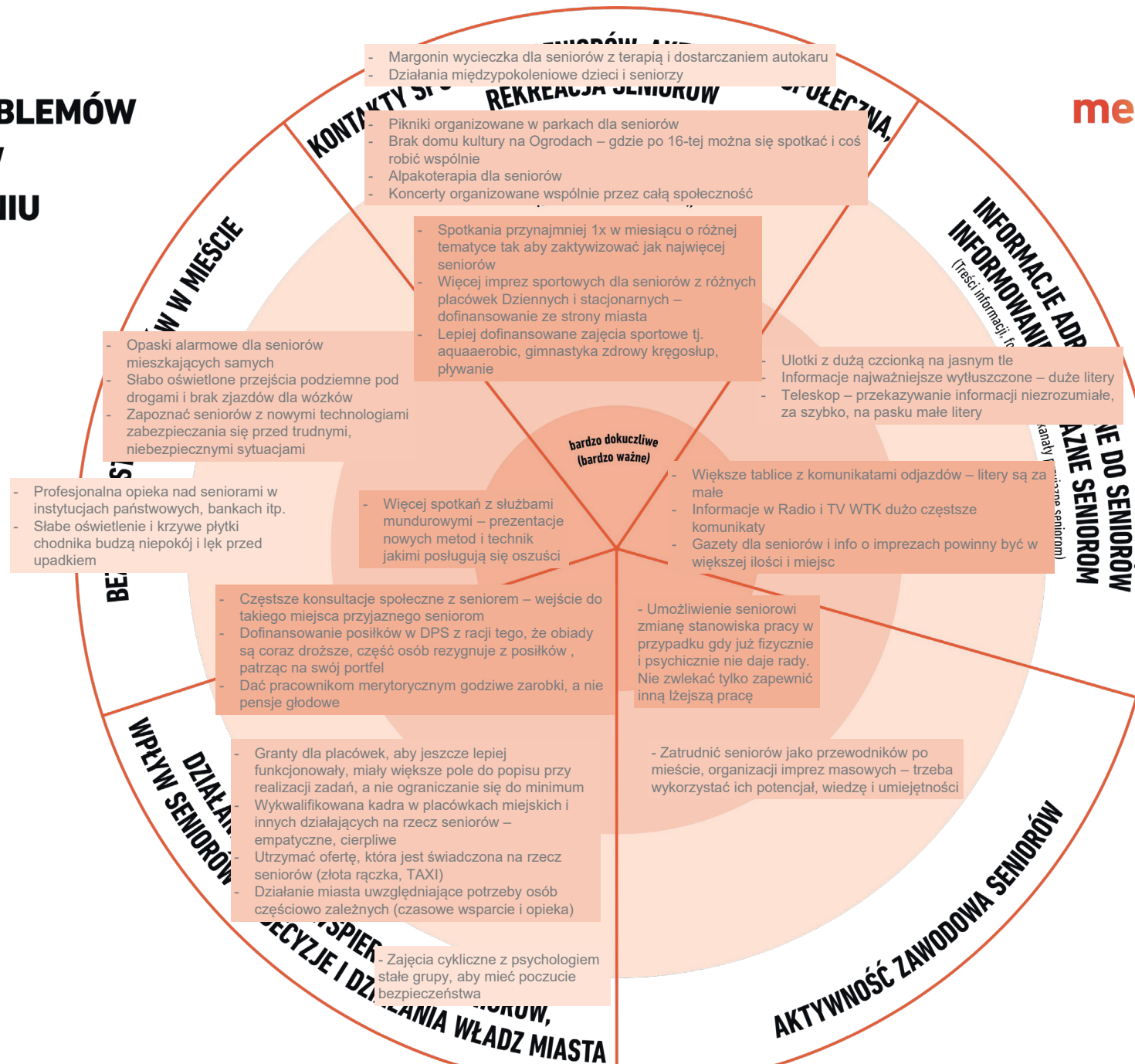
KOŁO PROBLEMÓW SENIORÓW W POZNANIU

CZĘŚĆ 2

metaphor

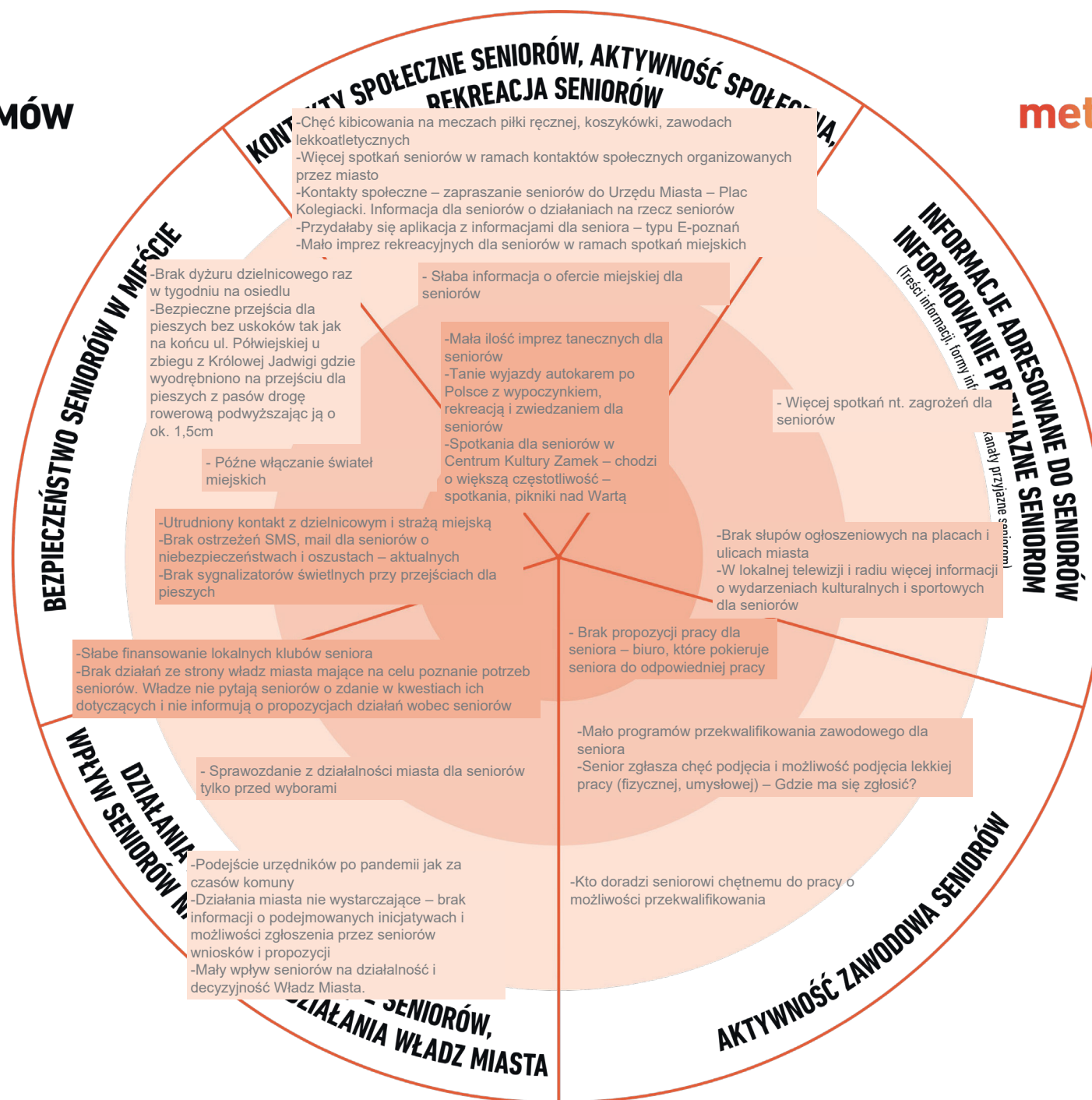
CZĘŚĆ 2

KOŁO PROBLEMÓW SENIORÓW W POZNANIU

CZĘŚĆ 2

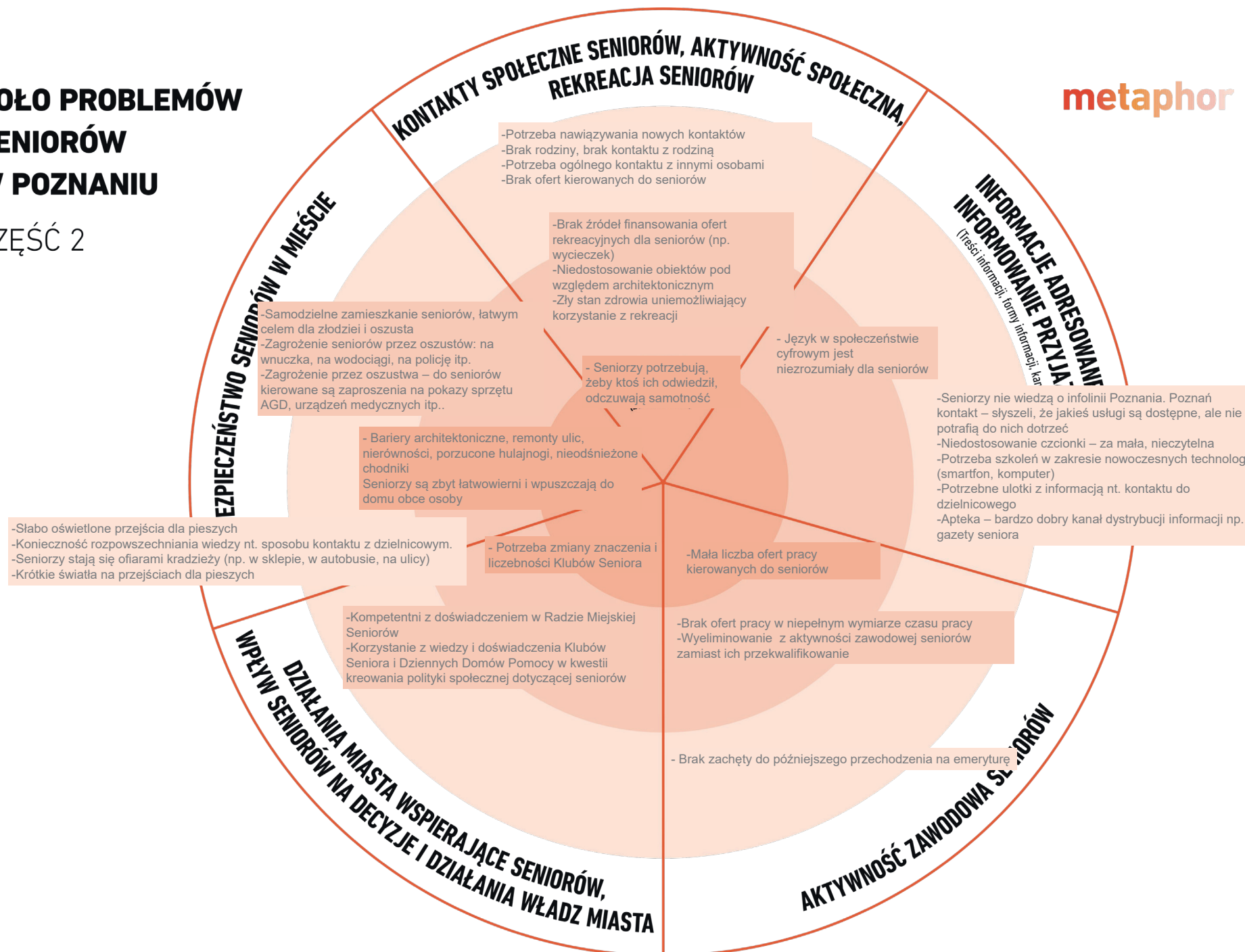
metaphor

KOŁO PROBLEMÓW SENIORÓW W POZNANIU

CZĘŚĆ 2

metaphor

metaphor

Opracował: Metaphor sp. z o.o. sp. k.

Poznań 2022